

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

PLENUM REPUBLIŠKEGA SVETA SINDIKATOV SLOVENIJE

Z izobrazbo k večji storilnosti

Referat Iva Tavčarja o strokovnem izobraževanju — V razpravo je posegel tudi Stane Kavčič

LJUBLJANA, 9. febr. V prostorih Inštituta za zgodovino delavskega gibanja je zasedal danes dopolne plenurni Republiškega sveta sindikatov Slovenije. Zasedanje je vodil predsednik Stane Kavčič. Udeležila sta se ga tudi predsednik Sveta za šolstvo LRS Vlado Majhen in sekretar sekretariata za delo Miran Košmelj. Referat o problemih strokovnega izobraževanja je podal član tajništva Ivo Tavčar. V razpravi je sodelovalo 11 članov plenuma.

Plenum je pravzaprav prvi, ki je s tako širokih političnih zrelšč osvetlil probleme strokovnega izobraževanja pri nas, saj je to povsem naravno in nujno nadaljevanje prizadevanj za nagrajevanje po učinku. Sindikati nadaljujejo torej z nezmanjšano energijo boj za razširitev in izpopolnitev novih oblik nagrajevanja, temu pa se pridružuje novo torišče — strokovno izobraževanje, ki naj usposobi delavce za večje delovne uspehe. Nagrajevanje po delu terja tudi izobraževanje za delo, je dejal tovariš Tavčar.

Za naše gospodarstvo je značilno vse hitreje prehajanje iz nižjih k višjim oblikam proizvodnje. Vse bolj poučamo obrtniški način proizvodnje, vedno večja je delitev dela in postopno se industrializira panoga za panogo. Tak razvoj v našem gospodarstvu bo moral odsevati tudi v strokovnem izobraževanju. To pa je zdaj zgrajeno na več ali

manj obrtniškem načinu proizvodnje. Profil kvalificiranega delavca, kakršen je zgrajen v naši zavesti, je čedalje manj značilen za industrijo ter postaja že čokla za njen razvoj. Zato je treba zavreči sedanjo kvalifikacijsko strukturo, ki je zrasla iz obrtniških pojmovanj, ter usposabljati delavce za delo na konkretnem delovnem mestu. V tako kvalifikacijsko strukturo niti ni moč razvrstiti vseh poklicev, ki nastajajo v industriji, in po nepotrebnem proglašamo nekatera dela za kvalificirana ter izobražujemo delavce za obrtnike, namesto za specializirana dela v proizvodnji. Ta slabost izvira tudi iz tega, ker smo skušali pretežno izobraževati kadre v šolah, nismo pa razvili drugih oblik izobraževanja. V Sloveniji se n. pr. vajenci lahko izobražujejo le za 130 in 140 poklicev, čeprav jih je že zdaj okrog 3000, javenske šole pa imajo le 32 strokovnih učnih načrtov.

valnih središč. Oglavljiva letošnja naloga pa bo, da jih oblikujemo vsepovsod, kjer to kaže gospodarski račun. Po sedanih ocenah bi jih bilo lahko vsaj petkrat več. To potemtakem ni naloga za prihodnja leta, marveč današnja, letošnja naloga.

Seveda vsa podjetja ne bodo mogla ustanoviti lastnih središč. Zato bo treba snovati medtovarniška središča, tako da se povežejo podjetja iste stroke, ali pa da se združijo

podjetja na istem območju. Težišče izobraževalnega dela naj bi bilo torej v podjetjih in izobraževalnih središčih, razumljivo pa je, da bodo šole prav tako pomembna oblika strokovnega izobraževanja, biti pa bodo morale dosti bolj specializirane in pouk v njih kar najbolj prilagojen potrebam proizvodnje. Oboje: izobraževalno delo v podjetjih in centrih ter strokovno šolstvo pa naj tvorita skladen sistem strokovnega izobraževanja.

Te stvari so prav tako važne in glede njih si moramo postaviti zelo visoke cilje. Zato ni upravičena zaskrbljenost zaradi take specializirane smeri v strokovnem izobraževanju. Prizadevamo si, da bi imel vsak delavec splošno izobrazbo, kakršno daje danes osemletka. Toda to ne pomeni, da smo že s tem zadovoljni. Naš cilj je, da bo ta splošna izobrazba čimvečja, da bomo prešli tudi na desetletno obvezno šolanje in predvsem v tej šoli dvignili raven splošne izobrazbe. Tovariš Kavčič je opozoril še na to, da je naše delavstvo in družbeno upravljanje zelo močna šola za oblikovanje podobe socialističnega državljanca in da imamo v našem družbenem življenju še druge možnosti za oblikovanje osebnosti proizvajalca v razgledanega, kulturnega človeka, ki bo sposoben upravljati in dejavno sodelovati v našem družbenem življenju. Za tako izobraževanje pa je treba uporabiti vse možne oblike. Sindikati pa naj si prizadevajo za obojno oblikovanje delavcev.

Ob koncu je tovariš Kavčič naglasil, da je neposredna naloga sindikatov oblikovanje izobraževalnih središč v podjetjih. Sindikati naj postanejo množični nosilec sodobnih stremeljenj v strokovni izobrazbi, obenem pa tudi oblikovanja lika proizvajalca kot človeka, delavca in upravljalca v najširšem pomenu besede.

Plenum Glavnega odbora Zveze sindikatov Slovenije. Pogled v dvorano med referatom tovariša Iva Tavčarja. (Foto: Svabič)

Oblikovanje izobraževalnih središč

V podjetjih so že močno občutili nastajajočo nesorazmernost med strokovnim izobraževanjem in potrebami proizvodnje. Ugotavljajo, da človek, ki pride iz šole, zna preveč, pa vendar premalo, da bi mogel enakovredno delati na določenem delovnem mestu. Zlasti so to občutili v takih tovarnah, kjer revolucionirajo proizvodne postopke, organizacijo dela itd. Od tod so vznikile pobude za ustanavljanje izobraževal-

nih središč v podjetjih, kjer v kratkem času nauče delavca delati na konkretnem delovnem mestu. Tako so v »Planiški« oblikovali prvo izobraževalno središče že pred štirimi leti, kajti občutili so, da v novi obnoveni industriji ne potrebujejo obrtniško izobraženih delavcev, ampak delavce, ki so usposobljeni za določena opravila v strojni proizvodnji obutve. Do danes je nastalo v naši republiki že 34 izobraže-

Bogatitev duhovnega življenja delavcev

V zaključni besedi je tovariš Stane Kavčič naglasil, da je bil namen plenuma predvsem v tem, da nakaze smer nadaljnjega razvoja strokovnega izobraževanja. Opozoril je, da sedanji položaj strokovnega šolstva ni posledica subjektivnih napak ali subjektivnih hotenij posameznikov, ki ne čutijo sprememb v gospodarstvu. Sedanji položaj je rezultat stopnje proizvodnih sil, ki so imele doslej še močne elemente obrtniške proizvodnje. Seveda se je to zrcalilo tudi v našem strokovnem šolstvu in v strokovnem izobraževanju sploh. Ves sistem ima še dokaj močne elemente, tako imenovane socialne pravičnosti, uravnilovke, rangiranja itd., kar je bilo značilno za prvo povojno obdobje. S skokovitim razvojem proizvodnih sil pa prihaja tako strokovno izobraževanje navzkriž. Tako pojmovanja in prizadevanja je treba potisniti ob stran kot smo podobna pojmovanja v boju za nagrajevanje proizvajalcev po učinku.

Za razvoj proizvodnih sil pri nas je značilna vedno večja delitev dela. Ta pa terja od delavcev specifično strokovno znanje, virtuozno obvladovanje delovnih operacij. To ni značilno za razvoj proizvodnih sil samo pri nas, ampak je nujna posledica razvoja proizvodnih sil na splošno. Ta razvoj je pri nas sila dinamičen in raznovrsten, ne razvija se enakomerno, ampak v skokih. Z eno samim moderen stroj povzroči, da so skoraj prek noči postavljene na glavo vse veljavne norme in vse dosedanje zahteve po strokovnem znanju. Iz tega pa sledi, da tako skokovit razvoj ne pre-

nese kalupov, dogem in podobnega, če naj strokovno izobraževanje teče vstric z razvojem proizvodnih sil. Tovariš Kavčič je nato opozoril, da ne smemo naglašati tega, koliko novih ljudi prihaja v industrijo z dežele in da je strokovno izobraževanje potrebno predvsem zaradi njih. Skokovit razvoj naše proizvodnje terja, da se vsi delavci nenehno strokovno izobražujejo, nenehno seznanjajo z novimi proizvodnimi postopki, privajajo na nove delovne metode itd. Strokovno izobraževanje je potemtakem predvsem stvar podjetij in se mora razvijati skladno z razvojem proizvodnih sredstev.

Strokovno izobraževanje pa seveda tudi ne prenese nikakršnih časovnih omejitev, to je, da bi se moral nekdo učiti nekega poklica tri leta. Nekega posla se nekdo nauči v dveh mesecih; drugega v enem letu itd., in glede tega ni moč predpisovati šablon. Kot je razvoj materialne proizvodnje bogat po oblikah, tako bogate naj bodo tudi oblike strokovnega izobraževanja delavcev.

Tovariš Kavčič je nato opozoril še na drug aspekt problemov, ki se odpirajo ob razpravi o strokovnem izobraževanju. Poudaril je, da ne smemo istovetiti prizadevanj za strokovno izobraževanje s tem, kakšen naj bo proizvajalec kot socialistični državljan. Nismo za osiromašenje duhovnih obzorij proizvajalcev. Nasprotno, proizvajalec naj bo široko razgledan človek, kulturne, ki ne posega tudi po klasičnih ter se posluževal pridobitve sodobne tehnike in znanosti.

IZJAVA NIKOLE MINČEVA PRED ODHODOM IZ INDIJE

Podpis štirih sporazumov

Državni sekretar za finance je poudaril, da Jugoslavije in Indije ne povezuje le prijateljstvo, ampak tudi vedno tesnejše gospodarsko sodelovanje

NEW DELHI, 9. febr. (Tanjug). Član Zveznega izvršnega sveta Jugoslavije Nikola Minčev, ki je bil pet dni na uradnem obisku v Indiji in je imel med obiskom razgovore s člani indijske vlade, je nocoj z letalom odpoval iz Delhija. Pred odhodom je v izjavi za indijski tisk in radio dejal:

»Medsebojni obiski med predstavniki Jugoslavije in Indije so postali pogostnejši. Ne povezujejo nas več samo iskrene prijateljstvo in enaka gledišča o mednarodnih vpraša-

njih, ampak smo začeli tudi intenzivneje gospodarsko sodelovati. Pred nekaj dnevi smo sklenili štiri sporazume, ki skupaj pomenijo celoto. To je predvsem trgovinski sporazum, ki določa znatno povečanje izmenjave dobrin glede na dosedanje trgovinsko menjavo med obema deželama.

V naših gospodarskih stikih smo dosegli tudi nov uspeh s tem, da smo sklenili pogodbo o plačilih vseh komercialnih in nekomercialnih transakcij v nekonvertibilni indijski rupiji. Ta pogodba bo nedvomno vplivala na povečanje medsebojne izmenjave. Omeniti je treba tudi sporazum o znanstvenem in tehničnem sodelovanju, ki omogoča medsebojno sodelovanje, izmenjavanje izkušenj in medsebojno pomoč na področju znanosti, v tehnoloških postopkih, usposabljanju strokovnih kadrov itd. Četrti sporazum se nanaša na kredit v znesku 40 milijonov dolarjev, ki ga je dala jugoslovanska vlada na razpolago Indiji za izpolnjevanje tretjega petletnega načrta.

N7a razgovorih, ki sem jih imel z ministrskim predsednikom Nehrujem in drugimi indijskimi voditelji, smo izmenjali misli o ukrepih, ki jih je treba uveljaviti, da bi sklenjeni sporazumi čimprej obrodili čim boljše sadove.

V najkrajšem času pričakujemo indijsko delegacijo za pogajanja o realizaciji kredita. Ob tej priložnosti bodo proučene tudi konkretne oblike dolgoročnega gospodarskega sodelovanja, za katerega so tudi objektivni pogoji.

Kot rezultat velikih naporov za izgradnjo te dežele bo Indija v bližnji prihodnosti lahko svoj tradicionalni seznam blaga za izvoz dopolnila z novimi industrijskimi izdelki, ki jih lahko proda na jugoslovanskem trgu.

Kar zadeva gospodarstvo Jugoslavije, lahko dobavi Indija kapitalno opremo in druge proizvode, potrebne za njen gospodarski razvoj.

Nikola Minčev je poudaril, da je bil med obiskom v Indiji prisrčno in prijateljsko sprejet, ter je izrazil upanje, da bodo nadaljnji medsebojni obiski prispevali k stalni krepitvi in vsestranskemu razvoju odnosov med Indijo in Jugoslavijo.

Predsednik Sukarno obišče FLRJ

Beograd, 9. febr. (Tanjug). — Predsednik republike Indonezije Sukarno bo spomlad letos obiskal Jugoslavijo kot gost predsednika republike Josipa Broza Tita.

V DANAŠNJI ŠTEVILKI

Str. 3 — Nove zmogljivosti v Pomurju

— Kaj zavira izpolnjevanje pogodbenih obveznosti v gospodarstvu?

Str. 5 — Soodločanje in soupravljanje

Str. 6 — Vsklajevanje založniških programov

Str. 7 — Novi industrijski obrati v manjših krajih Hrvaške

— Vprašanja in odgovori

— Ribiški kotiček

Str. 9 — Zagrebška šahovska četvorka o sebi

V Z E M E

Stanje, 9. februarja: Nad Balkanom se zadržuje še področje visokega zračnega pritiska, vendar slabši. Od jugovzhoda doteka v višinah nad naše kraje nekoliko toplejši zrak.

Napoved za sredo: Zmerno do pretežno oblačno. Temperatura po noči med -6 in -12, v Primorju okoli 0, najvišje dnevne temperature med 0 in -5, v Primorju do 3 stopinje Celzija. Na Primorskem bo burja oslabela.

Snežne razmere: Triglav-Krčmarica 550 cm snega, Ribniška 400, 60, Moziška 400, 22, Kranjska gora 30, Erika-Kranjska gora 35, Tamar 100, Vršič 210, Dom Planica 40, Pokljuna 105, Krivavec 80, Komna 180, Jošt brez snega, Foca 20, Dom na Travnici gori brez snega, Črni vrh nad Idrijo brez snega, Polzevo brez snega.

Štafeta mladosti

bo odšla na pot 24. aprila iz Makedonije

Beograd, 9. febr. (Tanjug). — Zvezni odbor za proslavo dneva mladosti je danes sklenil, da bo letošnja štafeta mladosti odšla na pot 24. aprila iz najjužnejšega mladinskega naselja ob avtomobilski cesti v Makedoniji. Pot, ki jo bo pretekla 16. štafeta, je dolga nad 5500 km.

Od mladinskega naselja pri Djevdjelju bo štafeta krenila skozi Prilep, Ohrid, Skopje, Vranje, Niš, Kraljevo, Prištino, Peč, Nikšić, Titograd, Dubrovnik, Mostar, Sarajevo in Drvar v Podgorje, od tam pa z ladjo do Splita ter Sibenika na Reko. Enotna štafeta bo nato obiskala Puij, Koper, Novo Gorico, Kranj, Ljubljano, Zagreb, Sisak, Osijek, Subotico, Novi Sad, Zrenjanin in Beograd.

Računajo, da bosta število udeležencev in dolžina poti republikah, okrajnih, občinskih in drugih lokalnih štafet večja kot lani.

Osrednja proslava bo na rojstni dan predsednika republike Josipa Broza Tita, 25. maja zvečer na stadionu

JLA v Beogradu. V programu bodo sodelovali zastopniki šol, graditeljev avtomobilske ceste, pripadnikov JLA, Zveze za telesno vzgojo »Partizan« Jugoslavije, Letalske zveze ter zastopniki drugih športnih in družbenih organizacij.

Z KOMITEJA ZA ELEKTRONIKO, TELEKOMUNIKACIJE, AVTOMATIZACIJO IN JEDRSKO TEHNIKO

Regulacijske in merilne naprave prva faza avtomatizacije v industriji

BEOGRAD, 9. febr. (Tanjug). Na plenumu Zveznega komiteja za elektroniko, telekomunikacije, avtomatizacijo in jedrsko tehniko (ETAN) so danes razpravljali predvsem o delu komiteja v tem letu. Razen 60 zastopnikov gospodarskih organizacij, strokovnih združenj proizvajalcev, zbornice in raznih strokovnjakov sta prisla na plenum tudi pomočnik sekretarja za industrijo ZIS Ivica Grotić in predsednik Zvezne industrijske zbornice Nikola Djuverović.

Komite bo letos organiziral večje število posvetovanj in izdelal precej elaboratov o uvajanju sodobnih tehnoloških in

tehničnih procesov v proizvodnji naših gospodarskih organizacij. Seminarji in študije, ki jih bosta organizirala komite in njegova založniška dejavnost, naj bi prispevali k izmenjavi izkušenj med podjetji, ki uvajajo v svoj proizvodni proces najnovejšo tehniko in tehnološke dosežke s področja elektronike, avtomatizacije in jedrske tehnike.

Letos bo peta konferenca o elektroni, telekomunikacijah, avtomatizaciji in jedrski tehniki, nato posvetovanje o avtomatizaciji elektrogospodarsva in potem še posvetovanje o izpopolnjevanju strokovnega kadra za uvajanje avtomatike. Strokovna združenja in komite bodo organizirali več specializiranih posvetovanj o uporabi avtomatizacije v kemični in tekstilni industriji ter črni in barvni metalurgiji. Izdelali bodo tudi študijo o avtomatizaciji telekomunikacij. V načrtu je elaborat o znanstveno-raziskovalnem delu na področju elektronike. Predlagali so, naj bo v avgustu v okviru mednarodnega sejma tehnike v Beogradu razprava o avtomatizaciji in jedrski tehniki.

Letos bo peta konferenca o elektroni, telekomunikacijah, avtomatizaciji in jedrski tehniki, nato posvetovanje o avtomatizaciji elektrogospodarsva in potem še posvetovanje o izpopolnjevanju strokovnega kadra za uvajanje avtomatike. Strokovna združenja in komite bodo organizirali več specializiranih posvetovanj o uporabi avtomatizacije v kemični in tekstilni industriji ter črni in barvni metalurgiji. Izdelali bodo tudi študijo o avtomatizaciji telekomunikacij. V načrtu je elaborat o znanstveno-raziskovalnem delu na področju elektronike. Predlagali so, naj bo v avgustu v okviru mednarodnega sejma tehnike v Beogradu razprava o avtomatizaciji in jedrski tehniki.

tehnični ter tehnični ultrakratkih valov tudi posvetovanje o uporabi radioizotopov v industriji. V razpravi je sodeloval tudi pomočnik sekretarja za industrijo ZIS Ivica Grotić.

Založniška dejavnost komiteja, je dejal, mora koristiti predvsem projektantskim organizacijam za najbolj sodobne ozroma najbolj cenene in ekonomične tehnične ureditve objektov in tehnoloških procesov gospodarskih organizacij.

Komite bo moral pomagati

Posvetovanje o avtomatiziranem razdeljevanju električne energije

Beograd, 9. febr. (Tanjug). Danes se je začelo v Beogradu tridnevno posvetovanje o uporabi tonfrekvenčnega vodenja v distributivnih omrežjih za električno energijo v mestih.

Pričakovati je, da bo posvetovanje prineslo odgovor na vprašanje, kako avtomatizirati vodenje distribucije električne energije v mestih. Z uvedbo vodenja na daljavo oziroma z avtomatizacijo razdeljevanja energije v omrežjih bi postala potrošnja znatno bolj ekonomična. Porabili bi namreč samo toliko energije, kolikor je nujno potrebno in samo tam, kjer je to potrebno.

najprej pri uvajanju obvezne regulacijske in merilne instrumentacije v podjetjih, ki je prvi korak k avtomatizaciji. Na pristojnem mestu je pripravljajo predpis, s katerim bo urejeno uvajanje minimuma regulacijskih in merilnih naprav v gospodarskih organizacijah.

Proučiti bi bilo treba možnost zgraditve več poskusnih, povsem avtomatiziranih objektov v raznih panogah industrije, kakor so proizvodnja pohštva in obutve ter gradbenih in instalacijskih potrebščin.

K hitrejšemu in bolj smelnemu uvajanju avtomatizacije bi znatno pripomogla tudi ustanovitev zavoda, centra ali inštituta za uporabo avtomatike, elektronike in jedrske tehnike, ki bi sestavljali elaratorate in študije za podjetja ter organiziral posvetovanja in seminarje.

Uspeh našega filma v Bukarešti

Bukarešta, 9. febr. (Tanjug). Jugoslovanski film Nikole Tanhoferja »Ni bilo zaman« je doživel v Bukarešti velik uspeh. Film prikazuje v štiriindvajsetih kinematografih in vse predstave so razprodane. To je nov uspeh jugoslovanske kinematografije pred bukreškimi občinstvom, ki je nedavno videlo Capova filma »Vesno« in »Ne čakaj na maj«.

S seje upravnega odbora Narodne banke Slovenije, ki ji je predsedoval tovariš Matija Maležič. Razpravljali so o delu upravnih odborov podružnic NB LRS, o finančnem planu centrale in o družbenem knjigovodstvu (Foto: Jerala)

Sedem sindikatov se pripravlja

na svoje zvezne kongrese, ki bodo letos od aprila do decembra

Beograd, 9. febr. Zvezne sindikalne organizacije sedmih strokovnih sindikatov letos svoje redne kongrese, in sicer sindikat trgovinskih, gostinskih in turističnih delavcev, komunalnih in obrtnih delavcev, delavcev v lesni industriji in gozdarstvu, delavcev v gradbeništvu, zdravstvenih delavcev, grafičnih delavcev ter kmetijskih delavcev. Pričakovati je, da se bo kongresu udeležilo tudi več tujih sindikalnih delegacij. Priprave na kongrese so obsežne. Ekipa sindikalnih aktivistov in funkcionarjev hodi po podjetjih in ustanovah, organizirajo ankete in zbirajo izkušnje, ki niso majhne.

Kongresi vseh sedmih sindikatov bodo v Beogradu. Z 14. in 15. in 16. aprila bo kongres sindikata trgovinskih, gostinskih in turističnih delavcev. Na drugem kongresu sindikata komunalnih in obrtnih delav-

cev Jugoslavije, ki bo 12. in 13. maja, bodo povzeli uspehe od leta 1955, ko sta se dva sindikata združila v enega.

Glavna tema razprav na kongresu sindikata lesne industrije in gozdarstva, ki bo v juniju, bo boj za napredek lesne industrije, zlasti gozdarstva, v katerem bo treba delavsko samoupravljanje še razviti in utrditi. Govorili bodo tudi o likvidaciji obrtnega načina dela ter o življenjskih in delovnih pogojih delavcev. Za gradbene delavce je največji problem nagla in cenena graditev stanovanj. V podjetjih je še znan mnogokratni rezerv. Sredstvo za odkrivanje rezerv in za večjo storilnost je večja zainteresiranost delavcev za delovni učinek. O tem, zlasti pa o razvoju delavskega samoupravljanja v obratih in na gradbiščih bo največ govorila na V. kongresu sindikata delavcev gradbenih podjetij in gradbeništvu, ki bo sredi junija.

Uvajanje bolj spodbudnih oblik nagradnega in zboljšanja delavskega samoupravljanja bosta glavna vsebina petega kongresa grafičnih delavcev, ki bo od 28. do 30. junija.

Ze nekaj časa so najbolj pereče teme razprav v sindikatu zdravstvenih delavcev: organizacija zdravstvene službe v

Zasedanje Sobraja Makedonije

Skopje, 9. febr. (Tanjug) Danes dopoldne so začeli delati trije odbori Narodnega sobranja Makedonije. Odbor za gospodarstvo Narodnega sobranja in odbor Zbora proizvajalcev obravnava letna poročila kmetijsko-gozdarske, trgovinske, obrtne in gostinske zbornice. Odbori Sobraja bodo razpravljali tudi o turizmu v Makedoniji.

Tamovi avtomobili v Bolgariji

Maribor, 9. febr. — Predstavniki bolgarskega avtoindustrijskega podjetja TABSO iz Sofije so sklenili s Tovarnjo avtomobilov v Mariboru pogodbo za dobavo 30 avtomobilov in 200 kamionov znamke Pionir.

Burja prevrača kamione in drevje

Na Vipavskem in Krasi divja s hitrostjo 150 km na uro, v sunkih pa tudi do 170 kilometrov

NOVA GORICA, 9. febr. Po vsej Goriški, zlasti na Vipavskem in Krasi že dva dni divja izredno huda burja s povprečno hitrostjo 150 km na uro, v posameznih sunkih pa celo do 170 km na uro. Burja odkriva strehe, ruje in lomi drevesa, telefonске in telegrafске drogeve, prevrača motorna vozila in kolesarje na cestah.

Po prvih poročilih je bilo v zadnjih 48 urah mnogo prometnih nesreč in precej gospodarske škode. Samo med Vipavom in Podnanosom je burja prevrnila 5 avtomobilov. Najbolj je prizadela trgovsko podjetje »Grosist« v Gorici. Včeraj

je namreč nameraval šofer Viktor Silič s spremeljvalcem Ignacem Mrlekom peljati iz Sempetra v Ilirsko Bistrico tovornjak, naložen z industrijskim blagom, televizijskimi in radijskimi aparati, južnim sadjem itd. Blizu biv-

komun, prosta izbira zdravnikov in sistem nagrajevanja zdravstvenih delavcev. O tem bodo govorili tudi na kongresu, ki bo v novembru.

Proti koncu leta, bržčas v oktobru, bo kongres sindikata kovinarjev Jugoslavije, ki bo posvetil pozornost kar najširšemu razvoju bolj spodbudnih oblik nagrajevanja v podjetjih kovinske industrije kakor tudi izpopolnjevanju delovnih metod organov delavskega samoupravljanja.

Kdaj bosta kongres sindikata delavcev kulturno-umetniških ustanov in sindikata uslužbenecv državnih ustanov, še ni odločeno. Verjetno bosta oba v decembru.

Vzgoja gledaliških amaterjev

na srednjih in višjih šolah v sodelovanju z Akademijo za igralško umetnost

Ljubljana, 9. febr. Danes je imela komisija za vzgojo gledaliških kadrov pri Zvezl »Svoboda« Slovenije razširjeno sejo,

Rekordna predelava sladkorne pese

Beograd, 9. febr. (Tanjug) Po poročilih sladkornih tovarn je bila letošnja kampanja predelave sladkorne pese rekordna. Tovarne so je predelale 210.520, v lanskem kampanji pa 132.158 vagonov. V rekordnem letu 1957 so je predelale 185.659 vagonov. Letos so je predelale zato toliko, ker je bila kampanja daljša; trajala je namreč povprečno 145 dni, vtem ko je trajala v letu 1957 samo 120 dni. Prva tovarna je začela predelovati sladkorno peso 17. avgusta, zadnja pa je nehala obratovati 6. februarja.

ki so se je udeležili tudi predstavniki Sveta za šolstvo LRS, Akademije za igralško umetnost, Višje pedagoške šole in učiteljskega razpravljalni so o vzgoji amaterskih gledaliških delavcev.

Iz poročila komisije in iz razprave izhaja, da gledališke vzgoje ne smemo več pojmovati togo, temveč da jo moramo gledati kot eno izmed pomembnih sredstev za estetsko vzgojo mladine. Zveza »Svoboda« stremi na tem, da bi temelje gledališke vzgoje, kot je n. pr. pouk o interpretaciji literarnih tekstov, morala dati mladini že šola, tako da bi zveza lahko usmerila svoje delo na splošno vzgojo kulturnih delavcev po raznih krajih Slovenije, ne pa kot sedaj, ko mora vzgajati igralški kader za prosvetne igralске skupine. V tej smeri je že dosegla, da so začeli poučevati temelje gledališkega pouka na vseh učiteljskih in v republiki. Pomemben uspeh je tudi na črti kombiniranega pouka pedagoških delavcev na Akademiji za igralško umetnost in Višjo pedagoško šolo. Tako povezava bi bila koristna tudi med Akademijo za igralško umetnost in filozofsko fakulteto.

Sestanek je pokazal, kako velika je potreba, da imajo pedagoški delavci na osemletnih in srednjih šolah osnovno gledališko izobrazbo, tako da sam sodoben način pouka kot tudi za gledališko delo v krajevnih prosvetnih društvih. Pokazal je tudi, da kažejo skoro vse šolske ustanove za vzgojo pedagoških delavcev vedno večjo skrb za vzgojo takega kadra, da pa bo koristne sadove dalo samo tesno sodelovanje med vsemi ustanovami, ki se ukvarjajo s teml vprašanjem.

J.S.

Število učencev, ki so se hranili delno ali izključno v dijaških kuhinjah, se je v zadnjih osemih letih potrojilo. Samo lani se je hranilo v teh kuhinjah kakih 2.500.000 učencev ali 200.000 več, kakor predlanskim.

Vzlic znatnemu povečanju števila uporabnikov in razširitvi omrežja teh ustanov pa njihovo delo v celoti ni bilo v skladu z bistvenimi spremembami v sistemu šolstva, kmetijstvu in zdravstvu. Razen tega so bile dijaške kuhinje usmerjene izključno na prehrano, za katero so običajno živila večidel brezplačno na račun pomoči mednarodnih organizacij. Ker pa se ta pomoč v živilih postopoma zmanjšuje,

Stavila razen kmetijskih in živilskih proizvodov tudi izdelke naše industrije. Naša podjetja bodo razstavila v Budimpešti industrijske izdelke bogate izbire, pa tudi nekatere kmetijske pridelke, na industrijskem velesejmu v Brnu pa izdelke strojne in elektroindustrije, industrije za predelovanje kovin in avtomobilске industrije. Letošnje razstave naših podjetij bodo razstavljale predvsem in-

Naša udeležba na sejmi v tujini

Letos bo Jugoslavija sodelovala na 15 mednarodnih velesejmih

BEograd, 9. febr. (Tanjug). Jugoslavija bo letos sodelovala na 15 mednarodnih velesejmih v tujini, na treh več kakor lani. Novi velesejmi, na katerih bodo sodelovala naša podjetja kolektivno bodo v Trstu, Smirni in Plovdivu.

Na velesejmu v Trstu razstavljala že doslej, toda individualno vtem ko se bo naša lano na velesejmu v Plovdivu objavilo po daljšem preedku. Kolektivne razstave jugoslovanskega blaga bodo organizirane na pomladnih velesejmih v Budimpešti, Poznaniu in Trstu. Irseni bodo naša zunanjetrgovinska in proizvodna industrijska podjetja sodelovala na velesejmih v Solunu, Smirni, Brnu, na Dunaju, v Frankfurtu n/M, Tunisu, Plovdivu in Stockholm.

dustrijski izdelki. Na velesejmih v Zahodni Evropi in Stockholm bodo naša podjetja raz-

Poljski zdravstveni delavci odpotovali

Beograd, 9. febr. (Tanjug). Iz Beograda je danes odpotovala delegacija poljskih zdravstvenih delavcev s pomočnikom ministra za zdravstvo — dr. Janom Rutkiewiczem na čelu, ki se je mudila v Jugoslaviji deset dni. — Poljski zdravstveni delavci so podpisali v Beogradu protokol o sodelovanju med obema deželama na področju zdravstva in si ogledali več zdravstvenih ustanov.

PRIPRAVE ZA 8. MAREC V LJUBLJANSKEM OKRAJU

Razbremenitev žena

s pomočjo stanovanjskih skupnosti v mestih ter še posebej na vasi

Ljubljana, 9. febr. Danes popoldne je bila seja predsedstva okrajnega odbora SZDL. Na njej so razpravljali najprej o pripravah na bližnji ženski praznik. Strinjali so se s predlogom, da bi imelo to praznovanje razen manifestativnega predvsem mobilizacijski značaj in bi pomenilo začetek široke akcije za kvalifikacijo zaposlenih žensk in za njihovo razbremenitev s pomočjo stanovanjskih skupnosti. Prav tako naj bi krajevni odbori temeljiteje razmislili, kako bi pomagali razbremeniti tudi kmetičko žensko, najsi bo pri varstvu otrok ali pri njenem delu. Dejstvo, da niti eno družbeno posestvo v okraju nima ne otroške ustanove, ne obrata za družbeno prehrano, že samo dovolj pove, koliko dela je še na tem področju.

Da bi bile priprave za praznovanje 8. marca čim boljše, se bodo zbrali te dni na ožjih sestankih predstavnikov vseh organizacij, ki sodelujejo, da bi izdelali programe in vskladili svoje delo.

Nato je predsedstvo razpravljalo še o občinskih konferencah SZDL, na katere se po

stavila razen kmetijskih in živilskih proizvodov tudi izdelke naše industrije. Naša podjetja bodo razstavila v Budimpešti industrijske izdelke bogate izbire, pa tudi nekatere kmetijske pridelke, na industrijskem velesejmu v Brnu pa izdelke strojne in elektroindustrije, industrije za predelovanje kovin in avtomobilске industrije. Letošnje razstave naših podjetij bodo razstavljale predvsem in-

jetlj na mednarodnih velesejmih v tujini bodo bolj komercialne kakor prejšnja leta. Naša podjetja — bodo razstavila predvsem nove izdelke, ki jih kupci v ustreznih deželah v glavnem še ne poznajo. Da bi dosegla večje poslovne uspehe, bodo naša podjetja na velesejmih v tujini letos v mnogo večji meri razstavila stroje domačeg izdelka.

USPEŠEN ZAKLJUČEK GOSTOVANJA

celjskega gledališkega ansambla v Beogradu

Beograd, 9. febr. Z Grünovo dramatično »Gadjega gnezda« Vladimir Levstika, ki nosi naslov »Kastelka«, je ansambel Slovenskega ljudskega gledališča iz Celja zaključil svoje zanimivo gostovanje v Beogradu. Nastope slovenskih gostov je beograjsko gledališko občinstvo vseskozi spremljalo s pozornostjo in hvalečnostjo za prijetno doživetje, katere je to gostovanje nudilo. S prav takšno pozornostjo in naklonjenostjo je gostovanje spremljalo tudi beograjska gledališka kritika. O polvalnih odmevih prvih dveh predstav, »Korčaka in otrok« ter »Prebrisane vdove«, smo našim bralcem že poročali. Ob zaključku gostovanja dodajamo še izveček iz ocene, ki jo je o »Kastelki« v politiki napisal Eli Finci.

Ocenjevalec je najprej razčlenil dramatično in njeno snov ter je podočeval, ki z oblikovanjem tragedije izvečja ljubljene sinove — dediče, primerjal z antično vzvišeno modernim Noib, ki plačuje težak davek za svojo ničurno ljubzensko privrženost. O režiserjevem delu je zapisal: »Režiser Branko Gombac je v ambulantranju dejanja in dolocanju likov stremel za tem, da bi nudil čim več konkretnih detajlov, ki naj bi gledalcu posredovali vtis neke realne podobe življenja, kar se mu je v znanstveni meri tudi posrečilo. Prav tako je poskušal določene elemente drame, ki so mu za to nudili možnost, dvigniti nad zemeljsko realnost, jih začetiti simbolično, jim dati podoben usodnosti. Za njegove težnje je nenavadno značilen lik glavne igralke, matere Kastelke, ki jo je tolmačila Angelca Hiebcetova.

S povernalo oceno omenja Eli Finci naslovno igralko in ostale igralce v »Kastelki«.

Gostovanje Celjanov v Beogradu je še enkrat potrdilo priložnost vezl med gledališči obih mest in dalo pobudo za gojitve takih sklopov v prihodnosti.

R. Radović

Predsednik Tito odlikoval dr. Josipa Ujčića

Beograd, 9. febr. (Tanjug) — Predsednik republike Josip Broz Tito je odlikoval beograjskega nadškofa in vršilca dolžnosti predsednika škofskih konferenc dr. Josipa Ujčića ob njegovi 80-letnici z Redom zasluga za narod I. stopnje.

Visoko odlikovanje je danes izročil dr. Ujčiću v imenu predsednika republike član Zveznega izvršnega sveta Dobrovoje Radosavljević ni v svojem nagovoru poudaril zasluge odlikovanca za urejanje odnosov med rimskokatoliško cerkvijo in državo.

Ko se je zdravil za visoko odlikovanje, je dr. Ujčić naprosil Dobrovoje Radosavljevića, naj predsedniku republike izrazi iskreno zahvalo za to pozornost.

Pomen dijaških mlečnih kuhinj

Samo lani se je hranilo v teh kuhinjah kakih 2.500.000 učencev

BEograd, 9. febr. (Tanjug). Odbor za socialno politiko ZIS je obravnaval ukrepe za spremembo in zboljšanje dela dijaških mlečnih kuhinj in restavracij, ki čedalje bolj dobivajo pomen obratov družbene prehrane in središče socialne in pedagoške izobrazbe učencev in dijakov. Ob tej priložnosti so poudarili potrebo po tesnejšem sodelovanju komun, družbenih organizacij, staršev in samih učencev, da bi delo dijaških kuhinj zagotovili tudi z materialne strani.

Število učencev, ki so se hranili delno ali izključno v dijaških kuhinjah, se je v zadnjih osemih letih potrojilo. Samo lani se je hranilo v teh kuhinjah kakih 2.500.000 učencev ali 200.000 več, kakor predlanskim.

Vzlic znatnemu povečanju števila uporabnikov in razširitvi omrežja teh ustanov pa njihovo delo v celoti ni bilo v skladu z bistvenimi spremembami v sistemu šolstva, kmetijstvu in zdravstvu. Razen tega so bile dijaške kuhinje usmerjene izključno na prehrano, za katero so običajno živila večidel brezplačno na račun pomoči mednarodnih organizacij. Ker pa se ta pomoč v živilih postopoma zmanjšuje,

poma krčli, so zadele dijaške kuhinje na vprašanje črpanja teh sredstev iz domačih virov.

V sekretariatu za socialno politiko ZIS menijo, da bi morali dijaškim kuhinjam najbolj pomagati občinski ljudski odbori, kmetijski kombinati in planirске zadruge, pa tudi starši in učenci naj bi nekaj prispevali. Predvidene so tudi nabiralne

akcije kmetijskih pridelkov ter zbiranje in prodaja zdravilnih zelišč, s čimer bi nekoliko pripomogli k utrditvi materialnih skladov dijaških kuhinj.

Vzporedno z urejanjem materialnih problemov pa naj bi dijaške kuhinje delale za zdravstveno in socialno izobrazbo učencev in mladine, zlasti na vasi. Te ustanove naj postanejo pomemben činitelj na torišču zdravstvene zaštite ljudstva in povzide kulturne ravni prebivalstva. Takšne dijaške kuhinje bodo pozitivno vplivale tudi na spremembo prehrane prebivalstva, zlasti na vasi, ter pravilno usmerjale delo učencev, ki preživljajo čedalje več časa v krogu šolskih organizacij.

Delovni načrt gasilske organizacije

Beograd, 9. febr. (Tanjug). — Na seji Gasilske zveze Jugoslavije so danes sprejeli načrt za delo te organizacije v letošnjem letu, ki vsebuje ukrepe za nadaljnji razvoj gasilstva

pri nas. Ta načrt, ki bo gasilsko, protipožarno in druge službe v okviru zveze pospeševale ter organizacijsko okrepili, opozarja na dejstvo, da je bil v zadnjih nekaj letih vzrok skoraj polovice vseh požarov pri nas malomarnost, otroške igre, neodgovornost ter nezadostna zaštita.

Gasilska zveza Jugoslavije bo spričo tega razvila letos široko propagandno dejavnost, tako da se bodo prebivalstvo in delovni kolektivi seznanili ne samo z materialno škodo, ampak tudi z najosnovnejšimi ukrepi za zaščito. Danes so poudarili, da bo Zveza zahtevala pri tem udeležbo vseh družbeno-političnih organizacij in ustreznih državnih organov.

DELO

IZRAJA VSAK DAN
UREJUJE GA UREDNIŠKI ODBOR

Železniška nesreča na progi Reka-Zagreb

REKA, 9. febr. (Tanjug). — Nad 12 ur bo počival promet na železniški progi Reka-Zagreb, ker se je pripetila davi na tej progi nesreča Tovornik Moravice, ki je prihajal iz Srpjskih Moravice, se je iztril. AH je zakrivila nesrečo močna burja ali okvara na enem izmed vagonov, še ni znano. Noben železničar ni bil poškodovan. Nesreča se je pripetila 20 km od Reke med postajama Meja in Plase. Ker je vlak vozil precej hitro, vagoni pa so bili prazni, so poškodbe na njih znatne. Potniški železniški promet med Reko in Zagrebom pa se razvija normalno. — Železniška uprava je najela 8 avtomobilov, ki prevajajo potnike med Reko in Plaslami.

Dva požara

LJUBLJANA, 9. febr. Okoli 9. ure je izbruhnil požar v gospodarskem poslopiju Ivana Grada v Dragomlju pri Črnučah, ki je skoraj uničil vse poslopje in v njem deset ton sena, razne poljedelske stroje in druge premičnine. Škoda cenilo na 800.000 din.

Zvečer pa je izbruhnil požar v delu gospodarskega poslopija Antona Pirca iz Gore pri Moravah. Tudi tu je nastala manjša materialna škoda, ki jo cenijo na okoli 200.000 din.

Gospodarski problemi Krasa

na občinski konferenci SZDL v Sežani

Sežana, 9. febr. Občinska konferenca SZDL je danes dobila osvetlila dobre in slabe strani v delu tukajšnje Socialistične zveze v minulem letu in nakazala najbolj pereče nadaljnje naloge. Pospešeno bo treba razviti trgovino in obrt, v kmetijstvu pa bo prava pot tista, ki stremi za intenzivno rejo goveje živine. Aktivni Socialistične zveze pri kmetijskih zadruzi se bodo morali zavzeti za razširitev kooperacije med kmeti in zadrugo.

Občini je v zadnjih letih uspelo, da se je v glavnem izkopal iz nekdanje pasivnosti. Na to kaže štirikratno povečanje narodnega dohodka in ustvaritev take gospodarske osnove, da je na njej mogoče uspešno graditi dalje tudi z lastnimi silami. ObLO pri tem za letos že misli pomagati zlasti komenskem področju.

Konferenca je izvolila nove

Organe občinskega vodstva SZDL in delegata na V. kongres in tovariša Ivana Mavsarja ter Mirka Jelerčiča.

Fr. M.

Gradnja bregabniškega hidro sistema

Skopje, 9. febr. (Tanjug) Na pomlad bodo začeli graditi bregabniški hidro sistem, s katerim bodo v Kočanskem in Ovčem polju umetno namakali 30.000 ha polj, kjer bodo imeli letno dve letni. Graditev novega hidro sistema bo trajala 10 let. Stroški bodo znašali 11 milijard 604.000.000 din. V bližnji jezu bodo začeli graditi hidrocentrale, ki bo dajala letno 100 milijonov kWh energije. Njen največji pomen bo v tem, da bo obratovala stalno, ker se količina vode v Bregalnici ne bo zmanjševala.

Snežni zameti v Črni gori

Cetinje je odrezano od ostalih krajev

Titograd, 9. febr. (Tanjug). V vseh krajih Črne gore je zapadlo precej snega. Snežna odeja meri na Cetinju podlrg meter, v Zabjaku 1 m, v Kolašinu 35 cm, itd. V planinskih področjih pa je snega precej več. Na Kakoru ga je zapadlo nad 2 metra. V vseh krajih republik je sneg zelo otežčil promet. Ponekod ga je popolnoma zavrl. Mobilizirali so vsa sredstva za čiščenje cest. Sneg je ponekod prekinil tudi telegrafski in telefonski promet. Prekinjen je tudi letalski promet. Poločaji je najbolj kritičen v Cetinju, ki je skoraj popolnoma odrezano od vseh krajev. Tu so evakuirali zaradi snega približno 15 hiš.

Zadnji avtobus v smeri Titograd — Rijeka Crnojevića se je prebil s potniki do Cetinja včeraj popoldne. Uprava za ceste je poslala snežni plug na cesto Rijeka Crnojevića — Cetinje, pa je običaj blizu Rijeke Crnoje-

vika. Kakih 20 km od Cetinja v smeri Budve sta običajala v snegu dva avtobusa, v smeri Rijeke Crnojevića pa avtobus in več kamionov. Organi prometne milice so našli malone zmrznjeno dijaško cetinjsko gimnazijo Veliimira Laričica, ki je sinoči sam odšel iz Ljubotina proti Cetinju, pa ga je spetoma zajel snežni metej. Prepeljali so ga v cetinjsko bolnišnico.

V Makedoniji postopno obnavljajo promet

Skopje, 9. febr. (Tanjug) Po podatkih direktorja za ceste Makedonije so danes obnovili promet na cestah v tej republiki, ki so bile včeraj sprito snežnih zametov neprehodne. Ceste Debar — Struga, Strumica — Raštovo, Gostivar — Kitevo in Tetovo — Kačanik so še zmeraj zaprpane v snegu. V železniškem prometu ni ovir, le na progi Kitevo — Ohrid sta običajala v snegu dva tovozna vlaka.

Januarja letos več kot lani

Nepravilne težnje po planih s čimveč »zrak«

Ze nekaj let opažamo v tistih gospodarskih organizacijah, ki nimajo sezonske proizvodnje, močno padanje proizvodnje in proizvodnosti v prvih mesecih leta. Posledica tega so med drugim čezmerni napori v drugi polovici leta, da nadoknadijo izgubljeno.

O tem pojavu so v Ilirsko-bistriški občini razpravljali lani jeseni na razširjenem plenem občinskega odbora SZDL. Razprava je rodila sklep, da bo občinski ljudski odbor v začetku leta skrbno spremljal gibanje proizvodnje v podjetjih, isto nalogo pa so še posebej dobili sekretarji osnovnih organizacij ZK v podjetjih.

Lahko rečemo, da je dosledno izvajanje teh sklepov letos januarja že rodilo uspehe. Če označimo lanko januarso proizvodnjo s 100, tedaj vidimo, da je letos januarja znašala: v »Lesonitu« 184, v »Topolu« 105, v »Zadružniku«, ki je z enim delom svojega poslovanja izrazilo sezonsko podjetje, kljub vsemu 103 in v obratu podjetja »Javor« iz Pivke na Baču 146. Ti uspehi so po splošni oceni v nemajhnini meri tudi posledica sedaj že precej utrjenega sistema nagrajevanja po učinku; sistema, o katerem smo januarja lani že začeli razpravljati, kar seveda tudi ni ostalo brez posledic za proizvodnjo.

Na drugi strani pa imamo pojav, ki tudi ni nov. V času, ko občinski ljudski odbori pripravljajo nov družbeni plan —

sedaj smo v tem času! — prihaja pri nekaterih podjetjih zelo močno do izraza težnja, doseči zase v družbenem planu ne proizvodnjo, ki bi ustrezala njihovim zmogljivostim in maksimalnim naporom, temveč manj kot je na osnovi lankih dosežkov objektivno možno. O nekaterih takih pojavaх je govoril na nedavni občinski konferenci SZDL v Ilirski Bistrici predsednik občinskega ljudskega odbora Albin Kuret.

Gospodarske organizacije v tej občini so od uvedbe komunalnega sistema sem že nekajkrat dokazale, da čutijo, da so sestavni del komune. Posledica tega občutja je, da so re-

šili že prenekatere pereče komunalno vprašanje, ki bi sicer do danes zelo verjetno ostalo nerešeno. Sprito tega naj nam gospodarske organizacije tam ne zamerijo, če jim povemo, da se pravilni in nepravilni odnos do komune kaže tudi v večji ali manjši prizadevnosti, pomagati občini pri sestavi plana tako, da ne skrivajo notranjih rezerv in da ne teže za planom, ki jim pušča kar največ »zrak«.

Prepričani smo, da bodo gospodarske organizacije priznale pravilnost takih stališč.

F. N.

Čreda živine na vojvodinskih poljih

Obeta se nam sadje v prahu

Vse kaže, da bosta podjetji »Sapčanka« in »Hladilnica« v Sabcu v kratkem začeli izdelovati sadje tudi v prahu. Jabolka, hruške, marelice in drugo sadje bodo zmleli v prah, ne da bi šli v izgubo vitaminov in druge hranilne snovi. Tako predelano sadje bodo pakirali v embalažo iz celofana in polietilena v teži po 50, 100 in več gramov. Prah bo treba samo raztopiti v vodi, pa bo pripravljen za uživanje.

Z ZASEDANJA OBEH ZBOROV OLO MURSKA SOBOTA

Nove zmogljivosti

Po temeljiti razpravi so odborniki sprejeli plan in proračun za leto 1960

MURSKA SOBOTA, 9. febr. — Včeraj je bilo zasedanje obeh zborov OLO Murska Sobota. Po obširnem poročilu predsednika OLO Rudija Čačinoviča in temeljiti in več ur trajajoči razpravi so odborniki sprejeli družbeni plan in proračun za leto 1960.

Predsednik OLO Rudi Čačinovič je poročal o predlogu okrajnega družbenega plana in med drugim dejal: Družbeni brutoprodukt naj bi se povečal po vrednosti za 20,4 odst. narodni dohodek pa za 19,8 odst. Predvideno je delovanje novih in povečanje kapacitet, ki so že v poskusnem obratovanju ali bodo letos začele obratovati, kot Planika Turistične, pletilnica »Mure«, obrat deželikarne Lendava, pletilnica v Belčinski, slatinski obrat v Boravcih itd. Po mnenju tovariša Čačinoviča bo treba letos odpraviti nihanja v ravni proizvodnje, ki je na začetku leta najnižja, na koncu leta pa najvišja, čeprav za to ni objektivnih razlogov. Nadalje bo treba proučiti možnosti še ene izmene pri obstoječih obratih, saj nas koristi pa tudi racionalno gospodarjenje s stroji nasprotujejo praksi nekaterih podjetij, da stroji počivajo (Turnišče, opekarne itd.).

Ko je govoril o tem vprašanju, je tovariš Čačinovič poveljal podjetje »Turak«, ki je izkoristilo skladišče za proizvodnjo, predmete iz skladišča pa preselilo v improvizirane prostore. Zaradi tega bodo lahko zaposlili okrog 120 novih ljudi in ustvarili za pol milijarde večji brutoprodukt. V podjetjih so še velike rezerve zaradi nepopolne organizacije dela, slabega izkoristitve zmogljivosti in nagrajevanja po času, namesto po učinku. Tarifni pravilniki v živilski industriji so bili lani postrjeni s predpostavko, da bodo ta podjetja postopoma uvedla nagrajevanje po učinku. Zjaj pa ugotavljajo, da podjetja živilske industrije na tem področju niso nikoli storila in niso uvedla nagrajevanja po učinku. Letošnji družbeni načrt zahteva, da vsa podjetja v okviru uvedejo nagrajevanje po učinku. Po predvidenih družbenih planih bi bila koristna in mogoča

tesna kooperacija pri proizvodnji gradbenega materiala (opekarne), v konfekciji, servisnih podjetjih, v predelovalni industriji in drugod, kar bi lahko dosegli v obliki poslovnih ali strokovnih združenj. Glede obeh predelovalnic mleka in Tovarne mesnih izdelkov pa družbeni plan nakazuje možnost za postopno vraščanje teh obratov v živilski kombinat. Zanimljivi je podatek, da bo 8810 zaposlenih v družbenem sektorju izven kmetijskega sektorja letos več kot 60.000 aktivnih kmetovalcev. Na enega zaposlenega odpade v industriji približno 2,2 milijona dni družbe.

Lanski plan gospodarskih investicij so v Prekmurju uresnili le s 1876 milijoni, kar znaša le 85 odst. razpoložljivih sredstev. To je treba pripisati počasnemu izdelovanju načrtov, pomanjkanju projektivnih kapacitet in nekaterim slabostim v podjetjih. Letošnja investicijska dejavnost bo v okviru zelo živahna, saj se gospodarske investicije povečujejo za 102%, hicer v industriji za 54 odst., v kmetijstvu pa celo za 242%.

Po poročilu Rudija Čačinoviča se je razvila živahna razprava, ki je zajela bistvo problemov. V njej sta sodelovala tudi zvezna ljudska poslanca Ivan Kreft in Janez Hribar.

PRI ZATIRANJU ALKOHOLIZMA:

Pametna presoja namesto nestrpnosti

Pri marsikaterem prizadevanju in stremeljenju je utrjena tradicija eden izmed pogojev za uspešno delo. Izkušnje, zasidrana misel med ljudmi, vse to približuje človeku neko idejo. V boju proti alkoholizmu pa ne moremo reči, da je tragedija uveljavila svoje prednosti.

Star koncept protialkoholne lige s svojo nestrpnostjo in prepovedovanjem sleherne kapljice alkohola ni mogel biti sprejemljiv za večino ljudi. Protialkoholna društva so živalarja v svojem ozkem okviru, posledice pa je čutili še sedaj, ko je vodstvo akcije prevzel RK povsem na novih osnovah. Alkoholizem — taka so načela komisije pri glavnem odboru RK — je družbeni problem takt, ko ogroža zdravje življenja družine, varnost ljudi v prometu in industriji, kadar zavzame tak obseg, da je v nevarnosti duševno zdravje posameznika, zdrav razvoj mladine in podobno.

V boju proti takemu zlu, ki po resni presoji v Sloveniji

ni nek izreden problem, je RK najbolj poklican, da prevzame vodstvo akcije. Mrežo svoje organizacije je razpredel povsod ter si pridobil tako ugled kot tudi ogromno število članov. V tem ga ne more dohiteti nobeno še tako dobro zamišljeno društvo. Hkrati je nastopil v boju proti alkoholizmu dejansko s programom, ki se popolnoma razlikuje od starih načel ter se povsem odmikata sleherni nestrpnosti. Toda dejstvo je, da ta načela še niso prodrla, in nekako nehoti in nepoučeno ljudje še vedno vežejo za misel boja proti alkoholizmu z gesli nekdanjih protialkoholnih lig. Ena izmed nalog občinskih komisij za boj proti alkoholizmu bo, prelomiti s starimi pojmovanji in prodre-

ti s stališči in smernicami RK na kar najširši osnovi. Te občinske komisije bodo po letošnjem programu nosile težo protialkoholne akcije, podrobni programi, ki so jih sprejeli pa obetajo uspeh: analize bodo razmere na svojem področju, preusmerjale ljudi k zdravi prehrani, podpirale možnosti predelave sadja in grozdja, usposobile ekipe zdravstvenih in socialnih delavcev za pomoč v primerih, ko je treba posameznega alkoholomana že smatrati za bolnika, potrebnega zdravljenja v ambulantah in institucijah, kakršne postopoma snuje zdravstvena služba. Važna pa bo tudi skrb, da mladina spozna, kaj je dejansko alkoholizem in kako naj se z zdravim razvedrilom čuva tega zla. Vsekakor so ti programi za letošnje leto plod skrbnih presojev, ki zagotavljajo, da bo RK uspešno nadaljeval pot, začeto pred leti.

M. N.

ORGANIZIRANO PITANJE

Prvi uspeh je navdal družnike z zaupanjem vase. Sklenili so, da bodo v letu 1959 začeli z množičnim in organiziranim pitanjem telet. V ta namen so preuredili dva prostora v hlev. Da bi zagotovili sistematično pitanje so napravili »tekoči trak«. Organizirali so tri stopnje. Na prvi stopnji se vzrede mlada teleta. Hrani jo jih s posnetim mlekom. Na drugi stopnji jih načrtno pitajo. Končna postaja je tretja stopnja. Tu se pripravljajo »končni izdelek« z dopolnilnim krmiljenjem. Junčki in telice prejmejo na dan do dva kilograma koncentrirane krme. Njihova teža doseže 400 do 450 kilogramov, potem pa jih ustrezno razporedi v kakovostne razrede.

Tako organiziranemu pitanju je sledil uspeh. Zadruga je zaslovela na domačem in tujem trgu. Izmed tisoč pitanih telet so jih za izvoz v Italijo prodali 887. Vsi so bili vrste »baby-beef«. Za vsak kilogram pitanih telet so prejeli premijo v znesku 35 dinarjev. Za iz-

Ali poznate svoje pravice in dolžnosti?

Lastnik stanovanja odpoveduje pogodbo nosilcu stanovanjske pravice

Lastnik stanovanja bi rad odpovedal pogodbo nosilcu stanovanjske pravice, ker potrebuje stanovanje za svoje starše. Ali lahko to napravi?

Zakon daje lastniku družinskega poslopja ali lastniku stanovanja možnost, da odpove pogodbo nosilcu stanovanjske pravice, če je potrebno, da se vseli lastnik ali kdo izmed njegovih svojcev. V tem primeru mora lastnik stanovanja nosilcu stanovanjske pravice zagotoviti primerno drugo stanovanje.

Sicer se mora pogodba o uporabljanju stanovanja odpovedati nosilcu stanovanjske pravice s tožbo, ki se predloži

okrajnemu sodišču. Razsodba se ne more izvesti prisilno, dokler ne poteče rok za njeno prostovoljno izvršitev, ki ne more biti krajša od 15 dni niti daljša od 30 dni.

Pogodba o uporabljanju stanovanja tudi preneha, če se mora poslopje, v katerem je stanovanje, po odločbi pristojnega organa porušiti ali pa, če je izselitev potrebna zaradi nehijskih razmer. V tem primeru se mora nosilcu stanovanjske pravice zagotoviti ustrezno drugo stanovanje, na kar se lahko sledi vselitev. Obveznost nosilca stanovanjske pravice, da se izseli iz stanovanja, velja tudi za druge stanovalce v tem stanovanju.

Ivan Stojilković

Ob zaključku naše ankete o pogodbenem izpolnjevanju obveznosti v našem gospodarskem življenju priobčimo mnenja iz sedmih delovnih kolektivov, in sicer iz Tovarne emajlirane posode v Celju ter iz rudnika Krmelj.

V Tovarni emajlirane posode poudarjajo, da so dokaj odvisni od uvoza surovin (valjani material) in imajo zato z inozemskimi dobavitelji precej težav. Kot primer navajajo neko izvozno podjetje v Poljski, pri katerem so naročili prek domačega uvoznika nekatere vrste materiala, ki bi jih morali v celoti dobiti že v zadnjem kvartalu lanskega leta. Kljub številnim urgencam pa materiala še do sedaj niso prejeli. Domači dobavitelji surovin in drugega materiala izpolnjujejo svoje obveznosti v glavnem po pogodbah, kolikor jim to ne preprečuje objektivne težave. Tovarna je do svojih odjemalcev lani izpolnila vse pogodbe, razen v primerih, ko jim to ni bilo mogoče zavoljo objektivnih težav. V primeru neizpolnjevanja pogodb se Tovarna emajlirane

rane posode raje neposredno obrača do svojih dobaviteljev in sporazumno rešuje posamezne primere, ker menijo, da bi bile intervencije na gospodarskih sodiščih neprimerne.

V Rudniku rjavega premoga Krmelj imajo precej težav z nabavo opreme za nov jašek. Delno gre za opremo domačih podjetij, delno pa za uvožen material. Zaradi malomarnega poslovanja nekega domačega podjetja, ki bi moralo uvoziti pri inozemski tvrdki različne dele (stikala, razdelilne plošče itd.), se je dobava z inozemstva precej zavlekla. Dokler tega materiala rudnik ne bo dobil, ni mogoča nadaljnja montaža opreme. Rudnik je svojega dobavitelja večkrat opozoril na pogodbeni rok, vendar dostel brez uspeha. Tudi dobava nekaterih strojev od zveznega domačega podjetja se je precej zavlekla, kljub urgencam in opozorilom na pogodbeni rok.

Ob zaključku je vsekakor prav, da se enkrat ugotovimo, kako je danes pri nas z izpolnjevanjem pogodbenih obveznosti. Anketa, ki smo jo izvedli v nekaterih večjih gospodarskih

Kaj zavira izpolnjevanje pogodbenih obveznosti v gospodarstvu?

organizacijah (TAM in Metalna iz Maribora, Iskra-Kranj, Rudnik rjavega premoga v Zagorju, Tomos-Koper, Tovarna emajlirane posode-Celje, Tovarna pohištva v Novi Gorici, Industrija usnja-Vrhnika, Rudnik rjavega premoga Krmelj in nekatere predelovalne stroke), nam je precej jasno pokazala nekatere senčne strani glede izpolnjevanja pogodbenih obveznosti.

Odgovori na prvo anketno vprašanje (Kaj želite na vaše dosedanje izkušnje od vaših dobaviteljev?) so pokazali, da v izpolnjevanju pogodbenih obveznosti še vedno prihaja do večjih ali manjših motenj. Res je sicer, da so te motnje vsako leto manjše, saj skušajo podjetja na razne načine samoiniciativno premostiti vsakovrstne težave, vrh tega pa se pogodbeni

partnerji zadnje čase pravčasno obveščajo o možnosti neizpolnitve in zastojev, tako da lahko prizadeti partner se najde najboljšo ustrezno rešitev. Največ težav pri izpolnjevanju pogodbenih obveznosti povzročajo rokavne zamude, delno pa tudi neustrezna kakovost. Priznati je treba, da so temu vzrok mnoge objektivne težave, ki jih podjetja sama ne morejo rešiti. Na prvem mestu je vsekakor treba omeniti še vedno precejšnjo navezanost na uvoz, zlasti pri nekaterih surovinah, ki jih pri nas nimamo ali vsaj ne v zadostni meri. Ta navezanost na uvoz seveda nujno vnaša v naše gospodarstvo anomalije, ki se pojavljajo v kapitalističnem gospodarstvu (n. pr. znatni zastoji v inozemski industriji zaradi stavk itd.). Med objektivne težave sodi vsekakor

tudi pomanjkanje električne energije, ki je zlasti lanko zimo precej prizadelo številna podjetja. V nekaterih podjetjih so se pritoževali tudi nad zakasnelim dodeljevanjem kreditnih sredstev, druge se spet zavzemajo za odpravo privilegiranih uvoznih faktorjev, kot je to primer pri uvozu licenčnih sestavnih delov za avtomobile.

Seveda pa se podjetja pritožujejo tudi nad kakovostjo, ki marsikdaj ne ustreza pogodbenim obveznostim. Glede kakovosti bi lahko rekli, da ne gre vedno samo za objektivne, marveč tudi za subjektivne težave, ki bi jih razna podjetja z boljšim delom lahko premostila. Precejšnje motnje povzročajo tudi neustajne cene na tržišču, kakor tudi pogosto izpremenjanje raznih uredb. Nekatera podjetja so se pritoževala tudi

nad trgovsko mrežo, ki ne zna pravilno oceniti potreb tržišča. Prav tako gre nekaj kritike tudi na rovaš domačih odkupnih podjetij, ki zalagajo našo industrijo s surovinami, češ da se ne potrudijo dovolj in se lotevajo prvenstveno takih poslov, ki prinašajo lažji in večji zaslužek. Precej težav povzročajo tudi neenotni predpisi za uređitev trga med našo in ostalimi republikami, kar omogoča nekaterim podjetjem konkurenčno izkoriščanje teh razlik v prid svojega podjetja in na škodo celotne skupnosti.

Na drugo vprašanje (Kako sami izpolnjujete obveznosti do svojih odjemalcev?) smo dobili precej podobne odgovore kot na prvo. V glavnem je iz odgovorov razvidno, da podjetja niso mogla izpolniti v celoti vseh obveznosti do odjemalcev, če tudi dobavitelji tega ali onega podjetja niso bili dosledni pri izpolnjevanju pogodbenih obveznosti. To je povsem razumljivo, saj je gospodarstvo sklenjena veriga, v kateri so skoraj vsi členi medsebojno odvisni. Odgovori na zadnje vprašanje (Kaj ukrepite v primeru nez-

polnjevanja pogodb od strani svojih poslovnih partnerjev?) so pokazali, da je možnost intervencij prek gospodarskih sodišč in častnih razsodišč pri zbornicah le bolj »teoretična zadeva. Vsa podjetja so odgovorila, da v primerih, ko gre za neizpolnjevanje pogodbenih obveznosti, raje uporabljajo metodo tovariškega dogovarjanja, neposrednih sporazumov in prepričevanja. Ta praksa ima sicer lahko tudi svoje dobre strani, zlasti tam, kjer v raznih sporih zadevah neposredno sodelujejo organi delavskega upravljanja obeh prizadetih kolektivov. Takšno posredovanje in prepričevanje prek organov delavskega upravljanja lahko zelo pozitivno vpliva na nadaljnje delo kolektiva, ki je s kršitvijo pogodbenih obveznosti povzročil našemu kolektivu nezaželeno pomanjkljivost. Obenem pa nam ta pojav, da si nobeno podjetje ne želi skriti dobrih odnosov s poslovnimi partnerji, jasno kaže, da je v našem gospodarstvu še vedno premalo zdravega konkurenčnega tekovanja in da sploh pomembna zaostaja za novpravevanjem

ZASEDANJE INDIJSKEGA PARLAMENTA

Krepitev obrambnih sil

Premier Nehru je izjavil, da bo imela v tretji petletki prednost obrambna industrija, kar je posledica zapleta v odnosih s Kitajsko

NEW DELHI, 9. febr. (Tanjug). Po ocenah belgijskih listov je za začetek rednega proračunskega zasedanja indijskega parlamenta značilen velik poudarek na potrebi po krepitvi obrambnih sil Indije, kar sta naglasila tako predsednik Prasad kot tudi ministri predsednik Nehru. Lisi pišejo, da v večeršnjem govoru predsednika Prasada na začetku zasedanja parlamenta najvažnejši tisti del, ki se nanaša na indijsko-kitajski odnos.

Predsednik Prasad je obtožil Kitajsko, da krši načela »panča šila« in poudaril, da se lahko Indija in Kitajsko začeta pogajati samo »pod določenimi pogoji«. Današnji »Statesman« sklepa iz teh besed na stališče, ki ga je Indija zavzela v zadnji notni Kitajski. Pričakujejo, da bo nota vsak čas objavljena.

Ministrski predsednik Nehru je govoril na zaprti seji kongresne parlamentarne skupne po slovesni otvoritvi zasedanja parlamenta. Delijski krogi pravijo, da je Nehru izjavil, da bo imela v okviru tretjega petletnega načrta prednost predvsem »proizvodnja za obrambo«. Indija je v zadnjih letih po-

stopno zmanjševala izdatke za obrambo in si prizadevala, da bi začela vojaška podjetja poslovati na »rentabilni podlagi«. Nehru je v svojem govoru dejal, da Indija »glede na sedanjo nevarnost« ne more iti po tej poti, marveč mora posvetiti vso pozornost razvijanju obrambne industrije in prispevati zanj velika sredstva. Dejal je, da je ta industrija v zadnjih letih dosegla velike rezultate in da prihaja večina orožja za indijsko vojsko iz domačih tovarn.

Ministrski predsednik Nehru je govoril tudi o gospodarskem planiranju. Zavel se je za to, da bi skrajšali roke za izpolnitev sprejetih načrtov. Hkrati je izjavil, da bodo do aprila letos predložili v javno razpravo osnutek petletnega načrta, ki ga bodo začeli izpolnjevati spomladi leta 1961.

glavno mesto Indonezije, bo Hruščev prispej 18. februarja. Ko se bo vrnil iz Indonezije, bo obiskal tudi Afganistan.

Razgovori Kreiskega v Londonu

London, 9. febr. (Reuter). Avstrijski zunanji minister Kreisky je danes dopoldne v Londonu nadaljeval razgovore s britanskim zunanjim ministrom Selwynom Lloydom, s katerim se je začel večer razgovorjati o razorožitvi in o bližnji predsedniški konferenci med Vzhodom in Zahodom.

Minister Kreisky je bil danes gost na kosilu pri britanskem finančnem ministru Amoryju. Razgovorja sta se o vprašanjih evropskega združenja svobodne trgovine, katerega članici sta Velika Britanija in Avstrija.

MOSKVA, 9. febr. (AP). Danes dopoldne so bili končani uradni razgovori, ki jih je imel predsednik italijanske republike Gronchi s predsednikom prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR Vorosilovom in sovjetskimi ministri predsednikom Hruščevom. Razgovori so se nanašali na mednarodni položaj in odnose med Italijo in Sovjetsko zvezo. Udeležila sta se jih tudi zunanji ministri obeh držav Pella in Gromiko. Pričakujejo, da bo nocoj objavljeno sporočilo o teh razgovorih. — Na sliki: Premier Hruščev, ga. Gronchi, ga. Hruščev, predsednik Gronchi.

PO SPLOŠNIH VOLITVAH V BURMI

Trdna večina za Čisto ligo

RANGUN, 9. febr. (AFP). Čisto krilo protifašistične lige bivšega burmanskega predsednika U Nuja je zmagovalo na parlamentarnih volitvah, ki so bile v soboto v Burmi. U Nujeva stranka si je zagotovila 135 izmed 250 sedežev v parlamentu in s tem absolutno večino.

Čvrsto krilo protifašistične lige pod vodstvom Ku Ba Sveja je dobilo 20 mandatov,

zdržena fronta enega, ostale manjše stranke pa skupno 20. Niso se znani rezultati volitev za okrog 50 poslanskih mest, vendar ti rezultati v bistvu ne morejo spremeniti položaja ali omajati zanesljivosti zmag U Nuja.

Cisto krilo protifašistične lige bo imelo pred aprilom plenarno konferenco, na kateri bodo razpravljali o programu stranke in o sestavi nove vlade. Predstavnik stranke je izjavil, da bodo na kongresu razpravljali tudi o preimenovanju stranke. Predlagano je bilo, naj bi se stranka imenovala Liga Burmanske unije.

Telegrami

PORT SAID. — Z danske ladje »Inge Toft« so začeli iztovarjati izraelsko blago, zaradi katerega ladja ne sme nadaljevati vožnje po Sueskem prekopu. Zunanji ministri ZAR je objavilo, da bo ladja lahko plula po prekopu, ko bodo z nje iztovarili blago, namenjeno Izraelu, s katerim je ZAR še vedno v vojnem stanju. Danska ladja »Inge Toft« je zasidrana v Port Saidu od maja lani.

BERLIN. — List Adenauerjeve krščansko-demokratske stranke »Der Tag« zahteva, naj minister za Adenauerjevi vladi za vprašanja beguncev Oberländer odstopi. List piše, da Oberländer kviri ugled Zahodne Nemčije. List nadalje pravi, da tudi če Oberländer zavrača trditve, da je sodeloval v pokolu Poljakov leta 1941 in da je postal članke v nacističnem duhu, ostane dejstvo, da je podpiral nacionalno-socialistične ideje.

NEW DELHI. — Nepalski kmetijski ministri Angadnabe, ki je na obisku v Indiji, se je sestel z indijskim kmetijskim ministrom Pattilom in se z njim razgovorjal o sodelovanju med obema deželama na področju kmetijstva. Pravi je izjavil, da bo Indija zboljšala sodelovanje in podpirala razvoj kmetijstva v Nepal.

DUNAJ. — Avstrijska vlada je odobrila nov enoletni trgovinski sporazum med Avstrijo in ZAR, ki določa razširitev blagovne izmenjave. Vladi je tudi sprejela poročilo podkanclerja Pittermanna o gospodarskih pogajanjih med delegacijama avstrijske in češke slovaške vlade. Sporočilo pravi, da se bo v letu 1960 v okviru triletnega trgovinskega sporazuma povečala trgovina med Avstrijo in CSSR.

KØBENHAVEN. — Zdravje danskega ministrskega predsednika Hansena, ki je zbolel za pljučnico, se je močno poslabšalo. Predsednik Hansen je začetek leta zdravi v bolnišnici. Hansen je voditelj danskih socialnih demokratov, predsednik vlade pa je od januarja 1955.

KARAI. — Finski ministri predsednik dr. Sukselainen je na povabilo pakistanske vlade večer prispej v Karai. V Pakistanu bo ostal štiri dni.

Gospodarska enakost

je prav tako važna kot politična, je izjavil predsednik nacionalne unije Tanganjike Njerere

ADIS ABEBA, 9. febr. (Tanjug). Julius Njerere, predsednik nacionalne unije Tanganjike in eden izmed voditeljev te dežele, ki bo letos dobila neopopolno samoupravo, je v izjavi za etiopijski list »Ethiopian Herald« dejal, da kolonialne sile ne morejo več imeti v odvisnosti dežel afriške celine, s pretežno, da afriški narodi niso sposobni, da si sami upravljajo.

Njerere je dejal, da bi Tanganjika lahko dosegla popolno neodvisnost v petih letih in da bi s tem spričo neenovitosti prebivalstva lahko pomenila zgled tudi nekaterim drugim področjem pod britansko upra-

vo. V Tanganjiki žive ljudje raznih narodnosti in ras, Evropejci in Afričani, razlike med njimi pa so čedalje manjše.

Njerere je poudaril, da je rasno razlikovanje dandanes poglavitni problem vzhodne Afrike. To razlikovanje je dejanski oblika gospodarskega izkoriščanja. Afriško domače prebivalstvo pa dandanes vendarle čedalje bolj postaja prevladujoča politična sila, manjšina naseljenecv pa vedno bolj izgublja pridobljene položaje. Vzlic temu so Evropeji gospodarsko še vedno dosti močnejši. V političnem življenju Afrike se je spremenilo že mnogo stvari. Domače prebivalstvo si je pridobilo volilno pravico, ki so mu jo vedno odrekli. Zdaj je treba težišče boja usmeriti na zavzemanje gospodarskih položajev, ker je težko doseči popolno politično pravico, dokler obstaja ta gospodarsko razlikovanje.

Sovjetski umetniki v Mehiki

Mexico, 9. febr. (TASS). V Mehiko so prispeli predsednik združenja za prijateljstvo in kulturno sodelovanje Sovjetske zveze z deželami Latinske Amerike skladatelj Afari Hachaturjan ter violonista Leonid Kogan in Elizabeta Giljels. Sovjetski umetniki se bodo mudili v Mehiki tri tedne in bodo priredili več koncertov.

NEHRU O OBISKU HRUŠČEVA

Predsednik vlade Nehru je danes v parlamentu izjavil, da bodo sovjetskega ministrskega predsednika Hruščeva sprejeli v New Delhiju »skoraj tak«, kot da gre za obisk voditelja države. Hruščeva bo na letališču sprejel indijski predsednik dr. Prasad.

Nehru je tudi izjavil, da ni določen dnevn red razgovorov, ki jih bo imel s predsednikom sovjetske vlade.

Sovjetsko zunanje ministristvo je objavilo, da bo ministrski predsednik Hruščev odpotoval na obisk v Indijo in druge dežele Daljnega vzhoda jutri zjutraj z letalom. V Indiji bo ostal več dni, potem pa se bo na poti v Indonezijo za nekaj časa ustavil v Burmi. V Džakarti,

NIKOZIJA, 9. febr. (AP). Predsednik in podpredsednik ciprske republike Makarios in Kučuk sta danes obtožila britansko vlado, da je odgovorna za neuspeh nedavne konference o Cipru. Britanci so s svojimi zahtevami v zvezi z vojaškimi oporišči onemogočili, da bi bil zakon o razglasitvi neodvisnosti Cipra sprejet v parlamentu do 19. marca, ki je napovedana razglasitev republike, in so s tem odložili razglasitev za nedoločen čas.

Podpredsednik Kučuk je izjavil, da je britanska vlada prehitro objavila, da na kon-

ferenci niso dosegli uspeha. Oba ciprska predstavnika obžalujeta, da londonska konferenca ni obrodila zaželenih in pričakovanih sadov.

Voditelja časne ciprske vlade ta imela danes sestanek, na katerem sta razpravljala o britanskem sklepu o odgovornosti za neuspeh konference. Po sestanku je bilo objavljeno sporočilo, ki pravi, da sta predsednik vlade Makarios in podpredsednik dr. Kučuk poudarila, da je nastal po neuspehih razgovorih z britanskim podsekretarjem v ministristvu za kolonije Amoryjem, ter izmenjala mis-

li o ukrepih, ki bi jih bilo treba sprejeti. Poudarila sta tudi gospodarska vprašanja in problem brezposelnosti. Sklenjeno je bilo, da bo sklican skupni sestanek članov vlade, predstavnikov grškega in turškega prebivalstva, da bi našli izhod iz položaja.

Razglasitev neodvisnosti Cipra je bila odložena po večeršnjih neuspehih razgovorih med Amoryjem, Makariosom in Kučukom o britanskih oporiščih na otoku.

Grški zunanji minister Averoff je danes sprejel britanskega veleposlanika Allena in se z njim eno uro pogovarjal. O tem razgovoru niso objavili nobenega sporočila, vendar sodijo, da je grški minister izrazil britanskemu veleposlaniku vzemirjenje svoje vlade zaradi ponovno odložene razglasitve ciprske neodvisnosti. Averoff se je z britanskim veleposlanikom razgovarjal tu-

di o možnosti, da bi se nadalje pogajali po diplomatski poti.

Uradni turški krogi niso objavili nobenega komentarja. Poučeni krogi pa izražajo obžalovanje, da je bila razglasitev neodvisnosti Cipra ponovno odložena. Ti turški krogi izražajo tudi upanje, da bodo grško-britanska trenja, za katera Turčija ni odgovorna, naposled odpravljena.

Dag Hammarskjöld proti antisemitizmu

New York, 9. febr. (Reuter). Generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld je večer izjavil, da morajo OZN in njene organizacije z vso učinkovitostjo uporabiti sredstva, ki jih imajo na razpolago, proti ponovnemu oživljanju antisemitizma. Dejal je, da je treba antisemitizem kot izraz razizma in prezir do človeške osebnosti najodločneje zatreti. Takšne manifestacije, je dejal Hammarskjöld, so poniževalne »za vse nas in so v ostrem nasprotju z osnovnimi težnjami OZN«.

Cabot Lodge na kosilu pri Gromiku

Moskva, 9. febr. (TASS). Sovjetski zunanji minister Gromiko je danes v Moskvi priredil kosilo stalnemu ameriškemu delegatu v OZN Cabotu Lodgeu. Na kosilu so bili med drugim prvi namestnik predsednika sovjetske vlade Kozlov, predsednik komiteja sovjetske vlade za kulturno sodelovanje s tujino Georgij Zukov ter ameriški veleposlanik v Moskvi Thompson. Cabot Lodge je na obisku v Sovjetski zvezi kot gost veleposlanika Thompsona.

Naser o palestinskem vprašanju

Kairo, 9. febr. (Tanjug). Predsednik ZAR Naser je predstavniki kanadske televizije izjavil, da je moč palestinsko vprašanje urediti samo na podlagi načel ustanovne listine OZN in resolucije Generalne skupščine OZN o Palestini. Dejal je, da Izrael ne kaže želje, da bi problem uredili na tej podlagi.

Predsednik Naser je med drugim dejal, da sedanji položaj na sirsko-izraelski meji ni nič novega in da pomeni samo nadaljevanje dosedanjega agresivne politike Izraela.

V odgovoru na neko vprašanje je predsednik Naser izrazil mnenje, da pomeni politika pozitivne nevtralnosti in nepo-

vezovanja z bloki najbolj zanesljivo pot za nove afriške države. Samo ta politika lahko afriškim deželam omogoči ostvaritev njihovih teženj.

Na vprašanje o arabski solidarnosti je predsednik Naser dejal, da je arabska solidarnost nujno potrebna, da je pa stvar arabskih narodov samih, da odločijo, kakšna bo oblika te solidarnosti. Poudaril je, da je moč solidarnosti doseči na ustavni način, v popolni enotnosti ali v federaciji, združenju ali tesnem sodelovanju v okviru arabske lige. Zavrnili je kot neresnično trditve, da hoče ZAR s silo ostvariti arabsko enotnost pod svojim vodstvom.

Obsodba Trujillove vlade

Organizacija ameriških držav je obsodila vlado Dominikanske republike zaradi kršitve človeških pravic — izkrcanje več tisoč ameriških mornariških pešcev

HAVANA, 9. febr. (Prensa Latina — AFP). Kubanska organizacija za tisk je danes objavila deklaracijo, v kateri obsodijo izkrcanje ameriških vojakov v Dominikanski republiki in zahteva, da je treba omogočiti svobodno izvolitve nove vlade. Deklaracija ugotavlja, da hkrati z vestmi o izkrcanju ameriških vojakov krojijo tudi vesti o aretacijah zaradi odpora proti režimu predsednika Trujilla v Dominikanski republiki.

Uradno so razločili izkrcanje več tisoč pripadnikov ameriške mornariške pehote v Dominikanski republiki kot »obisk vojaških oseb na oddihu«. Kubanski tisk, ki je davi komentiral ta dogodek, pa sodi, da gre za političen manever z namenom, da bi podprli omajani režim predsednika Trujilla. Kubanski listi, ki brez izjeme obsodijo ta manever, izražajo hkrati priprav-

ljenost kubanske javnosti, da pomaga ostvariti ugodno vzdušje za izvolitve vlade, ki bo demokratična in bo delovala v korist dežele.

O položaju v Dominikanski republiki je ameriški zunanji minister Herter sinoči izjavil, da so washingtonsko vlado zelo pretresle vesti o aretacijah v tej deželi, ki pomenijo kršitve človeških pravic. ZDA sodijo, da mora ta problem proučiti organizacija ameriških držav.

Generalni odbor organizacije ameriških držav je sprejel venezuelski osnutek resoluci-

je, ki obsodijo vlado Dominikanske republike zaradi kršitve človeških pravic. Resolucijo so sprejeli na sinočnjem sestanku organizacije z 20 glasovi. Glasovanje se je vzdržal samo predstavnik Dominikanske republike.

Iz New Yorka poročajo, da je več beguncev iz Dominikanske republike pred poslopjem OZN zahtevalo, naj OZN obsodi diktaturo Rafaela Trujilla.

Hruščev sprejel vabilo v Gvinejo

Moskva, 9. febr. (TASS). V Moskvi so danes objavili, da je ministrski predsednik Hruščev sprejel povabilo gvinejskega predsednika Sekouja Toura, naj obišče Gvinejo. Datum obiska bo določen naknadno.

V svojem odgovoru na poslano povabilo Sekouja Toura je predsednik sovjetske vlade Hruščev poudaril važnost navezovanja in razvijanja osebnih stikov, ki prispevajo krepitvi medsebojnega razumevanja in sodelovanja. Hruščev je nadalje poudaril, da je nedavni obisk Sekouja Toura v Sovjetski zvezi znatno pripomogel k nadaljnjemu razvijanju prijateljskih odnosov med Sovjetsko zvezo in Gvinejo. Na koncu odgovora je rečeno: »Rad bi vas prepričal o tem, da boste imeli, ko boste ponovno obiskali Sovjetsko zvezo, kakor sva se dogovorila ob najinem prvem srečanju na Kavkazu, najširšo možnost, da se bolj spoznate Sovjetsko zvezo«.

Predstavniki sekretariatov za zakonodajo v Veliki Britaniji

London, 9. febr. (Tanjug). V London je prispela skupina petih predstavnikov zveznega in republiških sekretariatov za zakonodajo in organizacijo oblasti Jugoslavije, ki bodo kot gostje britanske vlade proučevali lokalno samoupravo v Veliki Britaniji. Razen Londona bodo obiskali Sheffield, Cambridge, York, Henley in Harlow. V Veliki Britaniji bodo ostali 14 dni.

Znanstveniki in proizvodnja

Na posvetovanju madžarskih inštitutov in akademije znanosti so sklenili, da morajo znanstveniki kar največ prispevati k povečanju proizvodnje

BUDIMPEŠTA, 9. febr. (Tanjug). Na posvetovanju predstavnikov znanstvenih inštitutov in akademije znanosti, ki se je začelo v Budimpešti, so zadali madžarskim znanstvenikom nalogo, naj v največji meri prispevajo k sedanji akciji za izboljšanje produktivnosti dela v industriji. Vse znanstvene ustanove se morajo najtežje vključiti v proces tehničnega razvoja in modernizacije industrije.

Povečanje industrijske proizvodnje v prvnih petih letih za 65 do 70% naj bi dosegli predvsem s povečanjem produktivnosti dela, to pa je prav področje, na katerem lahko znanstveniki, kot so poudarili na sestanku, največ prispevajo o, temu cilju z uvajanjem novih tehnoloških procesov. Proces modernizacije industrije, ki se je začel z investiranjem znatnih denarnih sredstev predvsem za nabavo modernih avtomatiziranih strojev in naprav, naj

bi hkrati spremljalo izboljševanje splošne tehnične ravni in kulture delavcev, tehnikov, inženirjev in ekonomistov. Zlasti poudarjajo potrebo po čim tesnejšem sodelovanju inženirjev in ekonomistov z omeneno, da bi našli najbolj primerne in najbolj racionalne ekonomske in tehnične rešitve procesa proizvodnje.

Predstavniki madžarske akademije znanosti so poudarili, da bo Madžarska lahko v bližnji prihodnosti, kar zadeva potreb-

njo goriva, nujno potrebne za proizvodnjo pogonske energije, v znatni meri zamenjala klasično gorivo — premog — z naflo in zemeljskim plinom. Potrošnja nafte in plina se bo v prihodnjih letih povečala za 32%, medtem ko se bo poraba premoga v industriji zmanjšala za okrog 10%. Znatne količine bo Madžarska dobivala iz Sovjetske zveze, ko bo napeljan naftovod, ki ga imajo v načrtu, medtem ko iz Romunije že več kot leto dni po posebnem vođu dobivajo plin nekatera podjetja kemične industrije v vzhodnem delu dežele.

Na posvetovanju v Budimpešti bodo posebej razpravljali o prispevku znanstvenikov k povečanju in razvoju kmetijske proizvodnje v okviru kolektivnega gospodarjenja.

Jugoslovanski dirigent v Lodzu

Varsava, 9. febr. (Tanjug). Na povabilo Filharmonije v Lodzu je dirigent simfoničnega orkestra JLA Franc Klina dirigiral na dveh koncertih orkestra te Filharmonije.

ZSSR bo kupovala kubanski sladkor

Havana, 9. febr. (Reuter). Kubanski dnevnik »Revolucion« poroča, da je prvi podpredsednik ministrskega sveta ZSSR Mikojan, ki je na obisku na Kubi, na sestanku s predstavniki poslovnih krogov izrazil pripravljenost Sovjetske zveze, da kupuje kubanski sladkor. Dejal pa je, da je potrebno, da tudi Kuba kupuje več sovjetskih proizvodov, ker enosmerni trgovina nima priložnosti.

Podpredsednik Mikojan se je večer v Havani sestel z znanim književnikom Ernestom Hemingwayem. Izročil mu je abriko sovjetskih izdaj njegovega del kot darilo sovjetske vlade.

Zanimanje ZSSR za Trst

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

TRST, 9. febr. (Po telefonu). Za Českoslovaško se sedaj tudi Sovjetska zveza zanima za stike s tržaškimi pristaniščem. Semkaj je danes dopotovala sovjetska delegacija, ki se bo pogajala za ustanovitev stalnega skladišča sovjetskega lesa v Trstu.

Tržaški gospodarski krogi so že večkrat izrazili željo, da bi postal Trst tranzitno središče tudi za sovjetski les. Sedanji mednarodni odnosi in večja blagovna izmenjava med Sovjetsko zvezo in Italijo vseka-

kor pospešuje uresničenje tega tržaškega načrta. Razen tega pa je tudi Sovjetska zveza za zainteresirana, da poveča izvoz svojega lesa v Italijo, Zahodno Evropo in na tržišča Srednjega vzhoda.

Preko tržaškega pristanišča je šlo lani 35000 ton sovjetskega tranzitnega prometa, od tega okoli 7000 ton celuloznega lesa za novo papirnico ob izlizu Timave. Tržiške elektromehanične delavnice Združenih jadranskih ladjedelnice pa so dobile prva naročila za sovjetske centrale. Sedanja pobuda za ustanovitev sovjetskega lesnega skladišča bo verjetno

privedla do še tesnejših stikov med Trstom in Sovjetsko zvezo ter bo zainteresirala tudi ostale države Vzhodne Evrope za tržaško pristanišče. Tukaj računajo, da si Trst s takimi sporazumi, kot je nedavni s Českoslovaško, že v letošnjem letu lahko zagotovi najmanj 500.000 ton novega tranzitnega prometa s svojim vzhodnoevropskim zaledjem.

Sicer pa je v Trstu te dni prava sibirska zima s hudo domačo burjo. Večeraj in danes je burja skoraj povsem omrtvila promet v tržaškem pristanišču. Vsa dela pri razkladanju ladij so morali ustaviti, nekaj ladij pa sploh ne more v pristanišče. Burja s sunki preko 100 km hitrosti na uro je zahtevala tudi prve žrtve, med katerimi je voznik osebnega avtomobila, ki ga je burja danes zjutraj prevrnila v morje. Dušan Fortić

Zanimanje ameriških turistov za Jugoslavijo

New York, 9. febr. (Tanjug). Po vesteh jugoslovanske turistične urada v New Yorku je zanimanje ameriških turistov za potovanje v Jugoslavijo letos večje kot kdajkoli prej. Nad 35 velikih potovalnih uradov v ZDA in Kanadi je doslej pripravilo skupinska potovanja v Jugoslavijo, med drugim tudi največji potovalni urad na svetu »American Express«. Mnogi med njimi prvi organizirajo takšna potovanja v Jugoslavijo. Razen tega je pričakovati, da bo letos znat-

no več ameriških turistov posamezno obiskalo jugoslovanske turistične kraje.

V Jugoslavijo bo letos priložilo tudi nekaj velikih ameriških potniških ladij. V Dubrovnik bodo kmalu priplule ladija »Britanic« ter ladija »Oloford« in »Olimpic«. V polnih mesecih bosta v Dubrovnik pripluli tudi ladija »Agamemnon« in »Stella polaris«, začetku prihodnjega leta pa bo ladija »Gripsholm« pristala v Dubrovniku in še v eni jugoslovanski luki.

OB ROBU
DOGODKOV»Počitniško«
izkranje

Nekaj tisoč pripadnikov ameriške mornariške pehote se je te dni izkrcalo v Dominikanski republiki z uradno obrazložitvijo, da je to obisk vojaških oseb na dopustu. S tem se je bolj zaostrolo vprašanje Dominikanske republike, njene vloge v karibskem območju in položaja enega izmed najmočnejših, toda tudi najbolj trdnih diktatorjev, kar jih pozna zgodovina Latinske Amerike.

Rafael Leonidas Trujillo Molina, ki ni samo samostojni generalisim, ampak tudi »dobrodelnik domovine«, »oče nove domovine«, »obnovitelj finančne neodvisnosti države« in »slikovit drugič, se drži na trideset let. Zato mu gre domovljanska slava, da je vzdržal dlje kot vsi diktatorji Latinske Amerike z izjemo Parfiria Diaca, ki je vladal v Mehiki od leta 1875 do 1910. Trujillov režim je najbolj popolna tiranija v zgodovini tega dela sveta in ena sama nepretrpana veriga umorov, mučenja in drugih zločinov. Ze v »volilnem« boju leta 1930 je na stotine njegovih političnih nasprotnikov obležalo umorjenih na ulicah v Santo Domingu in po podeželskih cestah. Toda Trujillova roka sega tudi izven Dominikanske republike. Samo v novem času to je po drugi svetovni vojni, je po plačanih gangsterjih umoril več vidnih dominikanskih emigrantov v ZDA Mehiki, Haitiju in drugod. Očitno je njegova taktika takšna, da je najboljša obramba napad. Od tod brez števila zločinov, ki jih je skoval v sodobnih državah. Naj zadostuje samo en primer izmed mnogih: tri leta po drugi svetovni vojni je Trujillo nenehno rotil v Venezueli (nedavni pobeg državnega udara v Venezueli tudi pripisujejo »očetu Dominikanske republike«) in pri tem uporabljal kot svojega agenta Pedra Estrado, ki je pozneje postal še tajne policije pod diktatorjem Perezom Amenzom.

Demokratski voditelji v območju Karibov se dobro zavedajo, da ne bodo varni, dokler bo na oblasti Trujillo. Saj nenehno pošilja svoje atentatorje na te voditelje. Baha se, da je organiziral nekakšno tajno legijo iz pripadnikov »judenjske Francove« »Modre divizije«, okolihih nacistov in podobnih elementov. Ta legija ima drugače namena, kot da bi Trujillo kot morebitna tujazimska sila proti njegovim sovodom.

Toda s strmovlavljenjem Jimenesa v Venezueli in Batiste na Kubi se je tudi Trujillo začel razmišljati. Poznavalci razmer v Dominikanski republiki tudi trdijo, da odpor proti diktatorju v deželi ni bil nikoli tako močan kot zdaj. Hkrati se je Trujillo znašel politično osamljen v Karibskem območju, osvojen od vseh, najbolj pa od lastnega ljudstva.

Zato je tembolj neprijetno odjeknila novica, da se ameriška mornariška pehota izkrcala v Dominikanski republiki. To je vzbudilo žalostne zgodovinske asociacije na ameriško izkrcanje v Dominikanski republiki leta 1919, v Nikaragui, v Haitiju leta 1915, v Nikaragui, v Mehiki, v Veracruzu in tako dalje. To izkrcanje, od katerega je prišlo s smešnim izgovorom »vojaškega dopusta«, je hkrati povzročilo glasne proteste sosedov Dominikanske republike, ki v tem upravičeno gledajo vmešavanje ZDA na tem področju. To izkrcanje je tudi postrojilo kritike na račun politike ZDA do Trujillo, ki je bila zmerom zelo prijazna, če ne naravnost prijateljska. Celo ameriški tisk pogostokrat kritizira to politiko, hkrati pa opozarja, da ima Trujillo stare prijatelje med nekaterimi ameriški generali, saj je bil poročnik v nacionalni gardi, ko so ZDA leta 1914 vojaško zasedle Dominikansko republiko.

Pravzaprav se tukaj ponavlja stara zgodba o ameriški naklonjenosti do južnih diktatorjev. Tako je bilo z Jimenezom, tako je bilo z Batisto, Somoza in drugimi. Razumljivo je, da si ZDA s tem ustvarjajo sovraženje med ljudstvom, ki mora na svojih plečih prenašati samovoljo teh tiranov.

Morda ima sedanje izkrcanje ameriške mornariške pehote v Dominikanski republiki namen »zavarovati interese ZDA« v tej državi, če bi Trujillo odletel. Morda bi ZDA tako rade orenčile pojar druge Kube. Naj bo tako ali drugače, »domniško« izkrcanje je vmešavanje in dejanje podpora osvojenemu Trujillo. Nerazumljivo je, da se to dogaja tik pred odhodom predsednika ZDA Eisenhowerja v nekatero južnoameriško državo. In namen tega obiska je ponoviti slabe odnose s temi državami, ki izvirajo iz preteklih arehiv ameriške politike.

NEVARNE PERSPEKTIVE

POSEBEN DOPIS TANJUGA IZ WASHINGTONA

WASHINGTON, februarja. — V Washingtonu pripravljajo temeljito spremembo politike ZDA, politike, ki ji je težko oceniti posledice in nevarnosti. Predsednik Eisenhower je povedal, da se poteguje za spremembo ameriškega zakona o atomski energiji, da bi ZDA lahko oskrbovale svoje zavezniške z atomskimi bombami in drugimi vrstami atomskega orožja.

To je predsednik izjavil po neuradnih poročilih, ki so govorila, da namerava ameriška vlada zupati nadzorstvo Velike Britanije atomske naboje za dirigirane izstrelke. Eisenhower je šel precej dlje, kakor so pričakovali, ko je dejal, da ZDA ne smejo ravnati »s svojimi preizkušenimi zavezniškimi kot z mlajšimi družabniki in jim odtegovati orožje in informacije, ki jih že ima morebitni sovražnik«. Ne gre torej samo za enega ameriškega zaveznika.

Prejšnji dan so visoki vladni funkcionarji pričali na zaprti seji skupnega kongresnega od-

bora o razpravah v vladi, ki zadevajo atomsko sodelovanje z ameriški zavezniški. Ni znano, kaj so izpovedali. Član kongresnega odbora je samo izjavil, da bodo vprašanja, ki so jih obravnavali, imela mednarodne posledice. Kakor poroča ameriški tisk, si Pentagon prizadeva, da bi ameriško orožje izročili državam, kjer je to orožje razmeščeno, ker bi bilo to sicer brez pomena glede na činitelj presenečenja pri morebitnem atomskem napadu.

Vodilne osebnosti v Pentagonu navajajo kot primer oporišče raketnih izstrelkov sred-

njege dosega v Veliki Britaniji z britansko posadko, ki ne more začeti delovati, dokler ameriški stražarji ne namestijo atomskih nabojev na te rakete. Isto velja za ameriško atomsko orožje v britanskem vojnem letalstvu.

Kakor sodijo, podpira ameriško zunanje ministrstvo to stališče, toda z omejitvijo, da bi to lahko prišlo v poštev samo v Veliki Britaniji. Dosti večje pomisleke pripisujejo komisiji za atomsko energijo. V kongresu in med ameriški diplomati opozarjajo, da lahko ta vojaški problem povzroči hude politične posledice. Če bo Velika Britanija dobila atomsko orožje — sodijo realisti — je treba pričakovati, da bodo tudi druge članice Atlantiskega pakta zahtevale zasebni privilegij. Krog ameriških oporišč z atomskim orožjem in ameriških zaveznikov se ne končuje v NATO in nihče ne more napovedati, kje bi se prekinila verižna reakcija.

Po sedanjem zakonu vlada ne sme izročiti atomskega orožja drugim državam. Prejšnje stališče Kongresa glede prepovedi dajanja kakršnih koli atomskih informacij se je pred dvema letoma nekoliko spremenilo. Na predlog vlade je kongres leta 1958 sprejel zakon in odtlej lahko vlada nudi atomsko informacijo in naprave, »toda samo državam z dokazano atomsko sposobnostjo«. Ta sprememba je imela namen pomagati Veliki Britaniji, a pri tem izključiti vse druge zavezniške, med njimi tudi Francijo. To je ustrezalo

politični zamisli ZDA, da je treba onemogočiti širjenje »atomskega kluba«, s tem pa se izogniti povečani vojni nevarnosti.

Seveda je težko v sedanjem obdobju izraženih namenov ugibati, če bo ta ali ona zamisel doživela spremembo in če ameriška vlada res namerava odslej imeti enakopraven odnos do Britanije in Francije, »ki je pred eksplozijo lastne bombe«. »New York Times« piše, da je sedanji zakon »vsaj delno kriv za umik ameriških letalskih sil iz Francije, ker predsednik De Gaulle ne dovoli, da bi bili na francoskem ozemlju atomski naboji pod izključnim nadzorstvom druge države«.

Kakorkoli pogledamo, vidimo, da sedanje razprave v Washingtonu ustvarjajo element napetosti v mednarodnem položaju. Političnim opazovalcem se tudi vsiljuje vprašanje, zakaj ameriška vlada popušča pred ozkim strateškim argumentom v času, ko se na mednarodnem obzorju redijo temni oblaki. Težko se je znebiti vtisa, da je načrt o izročitvi ameriških atomskih instrumentov britanskemu nadzorstvu, verjetno samo začetek procesa. Isto vprašanje bi se lahko kmalu pojavilo tudi glede raketnih oporišč v Italiji in Turčiji.

Ce upoštevamo, da se ameriška oporišča z atomskim orožjem raztezajo do Japonske, ne moremo reči, kje bi se v tem primeru prekinila verižna reakcija. Svetovni mir bi visel na tenki niti. Luka Majić

William Schlamm (na sliki sedi) je bil v zahodnonemški javnosti še pred nekaj leti neznan. Schlamm je naturaliziran Američan, po rodu Nemec, ki se je v zadnjih mesecih uveljavil v Zahodni Nemčiji kot pobornik križarske vojne proti komunizmu. Cinično je že zračunal, da bi ta vojna, ki bi bila nujno atomska, veljala človeštvo 700 milijonov človeških življenj. Toda to ga ne moti, da ne bi v številnih člankih in predavanjih skušal zastrupiti mednarodno ozračje z izjavami, da je sestanek na vrhu neumnost. Vse kaže, da ima Schlamm močne zaščitnike, ki odobravajo njegovo »križarsko« dejavnost. Na sliki: Schlamm v družbi dveh mladih rogoviležev (nemške verzije huliganov), ki so seveda neverjetno dostopni za njegove »ideje«.

PO KONFERENCI EKONOMSKE KOMISIJE OZN V TANGERJU

Zrelost Afrike

POSEBEN DOPIS TANJUGA IZ TUNISA

TUNIS, februarja. — Konferenca afriških narodov v Tunisu in zasedanje ekonomske komisije za Afriko v Tangerju sta jasno pokazala zrelost Afričanov, ko se lotevajo perečih vprašanj svoje celine. Opazovalci na splošno menijo, da je v zadnjih dveh letih afriški nacionalizem nepričakovano naglo dozorel v novo silnico v splošnem svetovnem razvoju.

Prvič v afriški zgodovini se je na zasedanju v Tangerju in Tunisu močno uveljavila enotnost celine. Najnovejši sestanki afriških zastopnikov, politikov in ekonomistov v Tangerju, so pokazali, da Afrika sama ob sebi in po svojih neodvisnih državah in tistih ozemljih, ki bodo kmalu postala neodvisna, pomeni činitelja svetovne politike, ki ga ni mogoče več zanemarjati.

Generalna resolucija, sprejeta na konferenci v Tunisu, posebej opozarja na pot od klasičnega kolonializma do modernega in nanj nove elemente, ki so zanj značilni.

Ko se upirajo neokolonializmu, bi se morale afriške države — po sprejetih sklepih — lotiti ustanavljanja skupnih organov za finansiranje in trgovino. Da bi razbili verige neokolonializma, ki je začel stiskati dele Afrike, osvoboditi tradicionalnega kolonializma, je konferenca v Tunisu priporočila neodvisnim afriškim državam, naj store nujne, enotne in skupne korake, da bi mobilizirale vse sile za zagotovitev ekonomskega, socialnega in kulturnega napredka Afrike.

Na konferenci v Tangerju so sprejeli posebno resolucijo. Ta opozarja na izredno pomembno vlogo, ki naj bi jo združeno gibanje imelo v ekonomskem in socialnem razvoju Afrike. Afričani iščejo lastno in najkrajšo pot do sodobne družbe. V Tanganjiki je na primer 620 zadrug, katerih imetje je vredno nad 5 milijonov funtov sterlingov. Prihodnje leto bo ves pridelek in izvoz bombaža v rokah zadrugnikov.

Tudi Gvineja je sporočila, da je združništvo temelj

nove gospodarske dejavnosti v Gvineji in da je v vsaki, tudi najmanjši vasi proizvodna in potrošna zadruga.

Danes vsi politični misleči ljudje na tej celini tudi mislijo, da gre izredno pomembno vlogo v boju za osvoboditev in socialni napredek delavskemu razredu. Afričani se bodo naslanjali na najzavrednejše člane svojih skupnosti in pri tem razvijali svoje gospodarstvo, medtem ko naj sindikalna gibanja odločno nastopijo v boju za ekonomsko in socialno preobrazbo afriške družbe.

V boju za nacionalno osvoboditev morejo biti afriški delavci v prvih vrstah boja za osvoboditev izpod vseh oblik izkoriščanja — je rečeno v resoluciji, ki je bila sprejeta v Tunisu. Sklenjeno je bilo, da bo sredi maja letos v Casablanci afriška sindikalna konferenca, ki naj podpre stvar politične in ekonomske osamosvojitve afriških delovnih množic in afriških držav.

Medtem ko so na prejšnjih sestankih Afričanov, posebno na konferenci v Akri, se vladali nekateri dvomi glede upravičenosti oborožene boja v primerjavi z miroljubnimi metodami, je bila v Tunisu ta zadeva do konca razčiščena. Tam, kjer s pogajanjem in pri govarjanjem ni mogoče nič doseči, je popolnoma upravičeno uporabiti silo.

Tako se je Afrika lotila svojih metod boja za osvoboditev oziroma za pospešitev osvoboditve, trdno odločena, da ne bo dovolila, da bi se dolgo vrsto let zavlačevali z likvidacijo ostankov kolonialne vladavine v tistih dvajsetih državah, ki še čakajo na svobodo.

Zdravko Pečar

MEDNARODNO - GOSPODARSKI KOMENTAR

DONAVSKA PLOVBA

Konec januarja in v začetku februarja je bila v Budimpešti letna konferenca Donavske komisije, mednarodne organizacije, ki ureja plovbo na Donavi. Konferenca je bila združena s proslavo desetletnice poslovanja Donavske komisije, ki je bila ustanovljena na temelju beograjske konvencije o svobodni plovi na Donavi iz l. 1848. Ta konvencija je poverila Donavski komisiji obalnih držav samim (v razliko od stanja med dvema vojnama, ko so v donavskih mednarodnih organih bile članice tudi zapadne sile). Članstvo obalnih držav v Donavski komisiji je bilo v prvem desetletju Komisije v toliko omejeno, ker sta Avstrija in Zahodna Nemčija sodelovali v Komisiji samo kot opazovalca. Konec lanskega leta pa je Avstrija — v zvezi z zboljšanjem splošnega političnega položaja v svetu — pristopila k Donavski komisiji kot polnopraven član, s čimer so več ali manj opadle one rezerve, ki so jih imele v letih hladne vojne do Donavske komisije zahodne velesile.

Avstrijski vstop v Donavske komisije pa je tudi rezultat dejstva, da je bilo poslovanje Donavske komisije v glavnem uspešno. To velja vsaj za zadnja leta, ko je prišlo do normalizacije odnosov med Sovjetsko zvezo in FLRJ. V teh letih je Donavska komisija uredila

vrsto tehničnih problemov (navigacijskih, hidrometeoroloških ipd.), katerih ureditev je prvi pogoj za nemoteno plovbo. Razen tega so na poslednji letni konferenci razpravljali tudi o tem, naj bi obalne države izdale dolgoročne načrte gradbenih in drugih del, ki bi olajšala nadaljnje povečanje in modernizacijo donavske plovišče. V zvezi s tem se postavila vprašanja, kakšne so dolgoročne perspektive plovišča na Donavi.

Najprej je potrebno omeniti, da donavska plovba ne v preteklem ne v sedanjem stoletju ni doživela tistega vzpona, ki je značilen za druge evropske rečne bazene, zlasti za renske. Medtem ko se je na obeh straneh Renu razvil center za hodonovropske industrije, procesa industrializacije ob Donavi v preteklosti skorajda ni bilo. Mednarodni promet na Donavi — in promet na Donavi sploh — je zato samo neznatna procent prometa na Renu. V prvih letih po drugi svetovni vojni je mednarodni promet na Donavi v primeri s predvojnimi močno padel, deloma zaradi vojnih razdejanih, deloma pa iz političnih razlogov. Šele od leta 1953 naprej donavski promet pomembno narašča. Danes prihajajo n. pr. po Donavi znatne količine ukrajinske železne rude in premoga za nekatere nove metalurgije v donavskih državah. Po drugi strani gre po

Donavi porušiti in drugi premog, ki ga uporablja predvsem avstrijska metalurgija. Relativno rude in premoga pa so roba, na temelju katere se lahko razmahne rečni promet. Takšno blago so tuji mineralna olja. Tudi njihov promet po Donavi se povečuje; toda zaradi izgradnje naftovodov v Vzhodni Evropi se možnosti za nadaljnje povečanje podonavskega prometa mineralnih olj omejuje. Danes je težko reči, kakšne so perspektive tradicionalno najvažnejšega podonavskega proizvoda, namreč žitaric. Poleg kromu in v manjši meri svinice iz spodnjedonavskih dežel gre tukaj tudi za izvoz žitaric iz Sovjetske zveze v Srednjo Evropo.

Pri oceni bodočih perspektiv donavskega prometa je potrebno upoštevati še nekaj momentov, ki utegnejo ta promet bistveno povečati. To velja prvič za možnost uspešnejšega kombiniranja rečnega in pomorskega prometa. Na Donavi namreč uvažajo ladje, ki bodo plule po Donavi, Črnom morju in Sredozemlju, predvideva se pa tudi modernizacija in hitrejša prevoznost rečnih in morske ladije v romunskem pristanišču Brajll, ki naj bi dobila vrsto pomorskih llinj.

Druga možnost za povečanje donavskega prometa je v povečavi Donave z drugimi evrop-

skimi rečnimi bazeni, predvsem z bazenom Rena in bazenom Odre. Povezava Donave in Rena bi zmanjšala sedanjo pot od Črnege do Severnega morja od sedanjih 6.500 na 3.450 km. Kanal med Donavo in Odrom bi pa povezal Podonavje z Baltikom in z bazenom Visle. Zlasti v primeru povezave Donave z Renom bi se bistveno povečali pogoji za prevoz vzhodnoevropskih surovin v centre zahodnoevropske industrije. Seveda pa gre pri kanalih Ren-Donava in Odra-Donava za dolgoročne načrte, katerih izvedba bo odvisna tudi od političnega položaja.

Za FLRJ je donavski promet izredno važen, saj pripada Jugoslaviji centralni del Donave v dolžini 588 km, t. j. skoraj četrtina plovne toka Donave. Od plovnih poti v bazenu Donave, ki obsega skupno v Donavo okrog 4.500 km, pa pripada Jugoslaviji skoraj 40%; tem plovni poti potem se bo v bodočnosti pridružil še kanal Donava-Tisa-Donava. Zato je imela Jugoslavija že med dvema vojnama in ima danes ponovno eno glavnih mest v plovnem parku in v prometu na Donavi. S tem je v pravičeno, da si bo FLRJ tudi v bodoče prizadevala, da se čim bolj razvije enakopravno sodelovanje vseh donavskih držav in vseh donavskih plovnih družb. J. K'emenec

PO KONGRESU AVSTRILSKIH SINDIKATOV

Soupravljanje in soodločanje

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

DUNAJ, februarja. — Nedavno je šla skozi vse avstrijske časopise vest, da je prezidij Zveze avstrijskih sindikatov (Österreichischer Gewerkschaftsbund — ÖGB) obsodil stavko pekov in pekoviških pomočnikov kot »nezakonito« in izjavil, da je do nje prišlo brez dovoljenja sindikalnega vodstva.

Kmalu nato se je na enak način distanciral od peturne stavke na zibersdorfskih naftnih poljih. Pri obeh stavkah je šlo za ureditev službenih razmerij delavcev in za nepomembno reguliranje plačne sistema. Se do pred kratkim se je ÖGB solidiziral s takimi akcijami in jih je podpiral. Od nedavnega 4. zveznega kongresa pa nič več. »New look« je vladal v šest-nadstropni sindikalni centrali na dunajski Hohenstauffengasse. Kot je dejal novi predsednik ÖGB 49-letni blvis izelovalec klavirjev Franz Olah: »Prilagoiti se moramo razvoju. Danes o avstrijski sindikatski družbeni faktor in lahko dosežemo, kar telavcu gre, tudi brez stavk«.

ÖGB ki združuje 15 strokovnih sindikatov z 1.458.000 članov kar sta približno dve tretjini vseh avstrijskih delavcev in na nedavnem je formalno nadomestila razmeram in državi, razen na temeljih oblikovanem knallstetkem naktu med konservativno in socialistično frakcijo. Socialistična frakcija

krščansko socialna (ÖAAB) pa samo 15%, vendar pa je deseti članov pripada. Prvi podpredsednik ÖGB (od treh) je na primer zastopnik ÖAAB in vsi vložni sklepi predljudja morajo biti sprejeti soglasno, kar pomeni, da ima predstavnik desnice skorajda pravico »veta«. Tretja frakcija je frakcija komunistov in levih socialistov (GE) z 10% članstva, medtem ko »rumeni« sindikalni drobci (»neodvisni«, »svobodni« itd., večinoma pod vplivom neonacistične FPÖ) znašajo 9%.

Vloga socialistov v sindikalnem gibanju je seveda odločilna: zato je tudi razumljivo, da se spremembe v stranki takoj odražajo tudi v sindikalni politiki. Ker tudi avstrijska socialistična stranka proti desni, je opaziti v sindikalnem vodstvu vedno večjo »soglasnost« in pri sklenitvah socialno političnih ukrepov prav tako: umerni, krščanski sindikalisti čutili, da se »rdeči« socialisti prilagajajo nabitom konceptom ne pa nihovim. Ta proces je že tako

daleč, da krščansko socialni ÖAAB pri nekaterih problemih delavstva zavzema radikalnejše stališče kot pa socialistična sindikalna frakcija.

V smislu spremenjene politične koncepte socialistov v Avstriji je bil tudi omenjen referat predsednika Olaha na zadnjem zveznem kongresu pod naslovom »Sindikalni problemi našega časa«. Olah je med drugim dejal, da so sindikatski sicer še vedno »organi boja, toda metode tega boja so se spreminjale. Danes na primer bolj delv usmerjen proti državi ureditvi, ker imamo v tej državi svojo besedo in ker se k tej državi priznavamo. Ko se je tako odpovedal spremembi v državni strukturi, se je lotil gospodarstvenega vprašanja in vprašanja vloge delavcev v novih pogojih, ki jih je prinesel razvoj, predvsem v sedanji tako imenovani »drugi industrijski revoluciji«.

Tako se je najprej dotaknil navedbe aktualnega vprašanja evropske gospodarske integracije in je na splošno sprejel to idejo, ne da bi se odločil za eno ali za drugo obliko te integracije. Njegov edini pogoj je bil: da vlada pri morebitnih odločitvah v tej zvezi vpraša ÖGB za mnenje. Za presenečenje je oskrbel, ko je dejal: »Nakelno nimamo nič proti, da inozemski kapitalisti ustanavljajo v Av-

striji nove tovarne in podjetja in uvažajo nove koprodukcije metode«; v dvorani Koncert-hausa je bilo videti veliko nevernih obrazov, ko je dodal: »Dovolj smo močni, da lahko tudi v teh pogojih branimo interese delavcev in nameščenec«. Z dokajšnjo lahkoto je prešel preko nekaterih aktualnih problemov, n. pr. zimske in sezonske brezposelnosti ter vprašanja šibkejših in starejših delovnih sil.

Glavna tema in teza njegovega referata je bila misel o »soodločanju« pri tem je predvsem poudaril vlogo, tako imenovane »partititne komisije za plače in cene«, ki je bila ustanovljena leta 1957. Sestavljajo jo predstavniki delodajalcev in delojemalcev, ki takorekto diktirajo ritem rastl cen in plač. Doslej je bila njena naloga predvsem v tem, da je zavrnila prevelik porast plač in obenem — kolikor je bilo mogoče — porast cen. Toda ker komisija nima odločujoče, temveč samo posvetovalno funkcijo, je njena avtoriteta dokaj majhna in njen vpliv na rast cen razmeroma šibak. Olah je sicer priznal slabosti tega svojevrsnega koalicijskega aparata, vendar pa se je stodoostno prištel k zagovornikom osnovne ideje, ki označuje to komisijo, namreč, da lahko delojemalci neposredno sodelujejo pri uravnavanju razmerja med plačami in cenami. V tem sodelovanju in soodločanju vidi zametek bodočega reda, ki mu sicer še ni povsem jasen, za katerega se ni prepr-

čan, da »mora priti in da bo imel v njem delojemalec še več pravice soodločanja«.

»Na poti k gospodarskemu soodločanju ni mogoče več nazaj! Moramo najti obliko, v kateri bomo naš cilj uresničili, namreč da ne bomo samo enakopravni državljani, temveč tudi enakopravni gospodarstveniki.« »Zahtevamo pravo soodločanje, je vzklil Olah nekoliko kasneje, »kot enakopravni partnerji v podjetjih. Tej naši zahtevi se postavlja po robu dosedanja organizacija industrijske produkcije, v kateri podjetnik zapoveduje in delojemalec izvršuje.« Bil je še mnogo takih formulacij z enako mislijo o »soodločanju« — z mislijo torej, da je »partnerstvo« podjetnik-delavec nekvečnega in samo po sebi nemavnega. Torej: ne samoodločanje in samoupravljanje, temveč soodločanje in soupravljanje.

Reakcije na ta referat so bile dokaj različne. Večina delegatov na kongresu (ki niso bili voljeni od spodaj, temveč določeni od deželnih sindikalnih vodstev) se je disciplinirano zapela v Olahove kolese, bl. lo pa je tudi nekaj nasprotnih glasov Delegati ki so bili pripadniki komunistične frakcije, kot na primer Otto Horn so predvsem obsodili »sodelovanje« sindikatov s podjetniki, zahtevali so ponovno uvedbo klasičnih oblik sindikalnega boja in zavračali tezo o socialnem miru, ki je ideološka osnova načela o »soodločanju«.

Temeljite se je tudi reak-

ma vodja levega krila SPO in sekretar sindikata privatnih nameštencev Josef Hindsel, ki je prista delavskega upravljanja podjetij. V diskusiji na kongresu je omenil prvenstveno vlogo vprašanja, kdo bo v bodočnosti stal na komandnih mestih v gospodarstvu. Podvomil je v pravilnost teze, da enakopravnost delavca v odnosu do podjetnika že zagotavlja njegovo svobodo in rešuje osnovni socialni problem. Z zvezi z bodočim razvojem je opozarjal tudi na posledice »druge industrijske revolucije« in dejal, da avtomatizacija lahko privede do masovne brezposelnosti, če ne bo položaj delavstva v bodočnosti dokončno rešen, in sicer ustrezno družbenemu razvoju in njegovim družbenim funkcijam.

Dejstvo, da so prav v zadnjih mesecih imeli komunistični sindikati, posebno na Stajerskem, pomembne volilne uspehe, priča, da posebno »klasični« proletariate ne soglašajo z linijo, ki jo preko ÖGB izvaja socialistična stranka. V Grazu, Donawitzu, Brucku in Kapferbergu so na volitvah v obratne svete dobili komunisti tudi po tri in štirikrat toliko glasov kot pri zadnjih volitvah, v nekaterih podjetjih pa so sploh prvič po vojni dobili mandate. Razvoj v Stajerskem Industrijskem in rudarskem bazenu je vsekakor znamenje, da se delavstvo ne zadovoljuje s kompromisi ter da se spričo rastočih gospodarskih težav v Avstriji začneja nagibati k radikalnejši socialistični borbi.

Slavko Fras

POMEN VSKLAJENIH ZALOŽNIŠKIH PROGRAMOV

Idejno-vzgojno delo je zadnje čase dobilo ne samo nove oblike, pač pa je zaradi vse bolj občutenih potreb neposrednih upravljalcev doživelo širši razmah in imajo ljudje pri tem vse večje zahteve. Sto in sto različnih seminarjev, predavanj delavskih univerz ter izobraževalna središča v podjetjih so oblike idejno-vzgojnega dela, ki zajemajo vedno več ljudi. Uspeh tega vzgojnega dela pa ni odvisen le od dobro pripravljenih predavanj, pač pa od individualnega študija. Boljši je torej uspeh, čim bolj stalen in poglobljen je študij. Za to pa potrebujejo slušatelji predavanj, seminarjev, diskusij v krožkih, njihovim sposobnostim in razgledanosti ustrezno pripravo študijsko gradivo.

Naše založbe so doslej povečini izdajale obsežnejše tekste iz družbenih ved. Te so uporabljali v glavnem le predavatelji. Za trajnejši učinek idejno-vzgojnega dela pa je bilo treba poskrbeti tudi za slušatelje, ki mnogokrat ne utegnejo listati po obsežnih knjigah in razpravah. Naši izobraževalni inštituti in druge ustanove so skušali zadostiti tem potrebam s tem, da so začeli izdajati serijo knjižic in brošur s aktualnimi temami iz družbenih ved. Mnogokrat so bile te publikacije interne značaja, to je samo za udeležence določenega seminarja ali cikla predavanj v izobraževalnem središču v podjetju. Povečini so te publikacije razmnožene na ciklostil kot manuskripti. Razumljivo, da tako izdajanje drobnih knjižic ni moglo, posebno pa še zdaj ne more, zadostiti vsem potrebam.

V programih slovenskih založb imamo določeno razmejitev. Vsaka ima namreč svoje specifično področje. Tako na primer izdaja Državna založba Slovenije razen leposlovnih knjig v glavnem učbenike za obvezno šolstvo, Mladinska knjiga pa literaturo za mladino; sem seveda sodijo razen literarnih del še poljudno-znanstvena dela, prirejena za mladino. Težišče dela Cankarjeve založbe je izdajanje del iz marksistične literature, ekonomike in filozofije. V zadnjem času se ta založba usmerja v izdajanje tudi poljudno-znanstvene literature in ima v programu tudi priročnike za izobraževanje odraslih. Druge založbe (Prešernova družba, Nova obzorja, Lipa, Borec, Slovenska Matica itd.) pa imajo vsaka zase program izdajanja predvsem leposlovnih del.

Publikacije s temami iz družbenih ved, ki izhajajo bodisi pri naših založbah, bodisi pri raznih zavodih, inštitutih in drugih organizacijah za izobraževanje, so plod bolj internega programiranja, to je, izhajajo po programih, ki so največkrat izdelani s pomanjkljivim poznavanjem splošnih potreb. Založniki vseh teh publikacij si prizadevajo pridobiti za svoje izdaje najboljše avtorje. Tako se primeri, da na primer Zavod za izobraževanje v delavskem in družbenem upravljanju v Ljubljani izda razpravo o politični ekonomiji, ki jo je napisal priznan strokovnjak. Priročniki iz politične ekonomije pa programirata hkrati na primer še Cankarjeva založba in Mladinska knjiga. Obe pa sta za sestavo priročnika pridobili istega avtorja,

ki je že pred tem napisal razpravo.

Tako nenačrtno izdajanje istih publikacij istega avtorja, čeprav so morda vsakokrat prirejene za določen krog bralcev, pomeni trošenje ne toliko samo materialnih sredstev (založbe prejemajo za povprečje zlasti publicističnih del in politično-znanstvene literature subvencije), pač pa predvsem človeških sil, ki mora en avtor napisati tri priročnike za tri različne izdajatelje. Čeprav, poudarjamo, to ne more veljati za vse publikacije, ker so priročniki lahko namenjeni takemu ali drugačnemu krogu bralcev, velja to za veliko večino publikacij iz družbenih ved. Zato bi se morali slovenski založniki dogovoriti morda v okviru sekcije Združenja založniških podjetij in vskladiti svoje programe izdajati politično-znanstvene literature. V tem primeru bi bilo treba okvir sekcije razširiti in pritegniti k sodelovanju tudi izdajatelje literature te vrste, ki niso člani sekcije. Morda bi pobudo za vskladitev lahko prevzela celo komisija

za idejno vzgojno delo pri predsedstvu SZDL Slovenije.

Tako vsklajeni programi bi omogočali založnikom poceniti marsikatero publikacijo, na drugi strani pa bi tudi bralci imeli lepši pregled nad tem, kar izide. Gre tu za zahtevnejše in predvsem obsežnejše tekste, dalje za različne priročnike in tudi za priročne periodične publikacije, ki naj prinašajo aktualne in krajše razprave.

Nekaj podobnega bi moralo veljati tudi za poljudno-znanstveno literaturo. Pri programiranju del poljudno-znanstvene literature se nekateri založniki namreč še nekam preveč držijo ustaljenih in izhopenih poti in premalo upoštevajo najnovejše tehnične pridobitve ter njihovo uporabo v našem gospodarstvu. V programih mnogih založb opazimo na primer razne priročnike s področja ljudske medicine, ljudske tehnike in podobno, ni pa v teh programih del s področja, kakor je na primer avtomatizacija, ki zlasti v zadnjem času o njej govorimo in prav gotovo zanima izred-

no širok krog ljudi in posebno še neposredne proizvajalce.

Glede izdajanja aktualnih in krajših razprav, moramo pri tem omeniti še koristno pobudo Cankarjeve založbe, ki se je odločila, da bo začela aprila meseca izdajati štirinajstdnevnik »Vprašanja naših dni«. To naj bi bil nekakšen priročnik za družbene upravljalce, v katerem naj bi dobili vse, kar izide najboljše s področja družbenih ved in sodobne družbene problematike v jugoslovanskem tisku. Razen tega naj bi »Vprašanja naših dni« le suho registrirala stvari, ki izhajajo po svetu, pač pa naj bi prinašala kratek povzetek iz svetovne publicistike. Razumljivo je, da bo štirinajstdnevnik prinašal tudi originalne razprave, zlasti dobra predavanja na raznih seminarjih in podobno. Pomanjkanje tako zbranega gradiva čutijo namreč zlasti v manjših krajih. Založba predvideva, da bo ta publikacija še posebno koristila vsem slušateljem delavskih univerz, seminarjev in izobraževalnim centrom.

M. St.

Dragan Bednarski

POGOVORI O CLOVEKU IN LEPOTI ČAR PROSTORA

Vsa zemeljska krogla je dandanes posejana s turisti, ki lovijo v fotoaparate motive iz raznih dežel. Razen z naravnimi lepotami se popotnik vsepovsod srečuje tudi z deli človeških rok, z velikimi palačami, svetili in drugimi stvaritvami arhitekture. Turisti s kamerami oblegajo ne samo Keopsovo piramido in Sfingo, ne samo ostanke velike umetnosti na atenski Akropoli in amfiteatre antike, temveč tudi zgradbe kot so Hadrijanova mavzolej, Alhambra in Escorial v Španiji, Hagia Sofia v Carigradu, romanske in gotične katedrale, dela bizantinske arhitekture, stavbe Indije in Kitajske; v vseh velikih delih arhitekture živi človek svojega časa in svoje sredine kot oblikovalec prostora.

Med umetnostmi je arhitektura tista, ki daje ustvarjalcu najbolj proste roke, hkrati pa ga najbolj veže. Naloga arhitekture je namreč oblikovati prostor, okolje, v katerem živijo ljudje. Možnosti za oblikovanje prostora so neizmerne, vendar je na prvi pogled očitno, da more arhitekt ustvariti določeno okolje (palačo, šolo, stanovanje, tovarno, športno igrišče, kopališče, park itd.) samo s pomočjo nekega materiala, kot je kamen, les in drugi, novi materiali. Prav glede na materiale je delo umetnika-arhitekta zelo vezano, iz česar sledi, da arhitekt nikakor ni tako »svoboden«, kakor sta na primer kipar ali slikar; postavljen je, da opravi delo, ki ima določene družbene cilje. Hkrati mora ustvarjati svoja dela v mejah gospodarskih možnosti, v skladu z dejanskimi materialnimi in drugimi potrebami človeka.

Ali je bila vloga arhitekture zmerom ista? Zdi se, da se je ta vloga od časov graditve Keopsove piramide in Escoriala, od časov nastanka srednjeveških katedral in fevdalnih gradov močno spremenila. Zaradi velikanskih družbenih in socialnih preobratov stremi sodobna arhitektura, da bi se bolj približala množicam. Danes niso v ospredju njenega zanimanja palače in druge zgradbe, katerih veličastno nemo govorico vedno znova občudujemo, kot postavimo, kipenja kake gotične katedrale. Danes želi in hoče ustvariti arhitektura človeku čim prijetnejše bivanje, hoče mu ustvariti čim lepši dom, čim lepšo tovarno, igrišče in park, želi napraviti čim prijetnejši prostor, v katerem se človek giblje.

O arhitekturi se pri nas razmeroma malo piše, zato bomo vsepovsod srečali ljudi, ki ne vedo, kaj je pravzaprav arhitektura in kaj pomeni to - biti arhitekt. Povedali smo že, da arhitekt oblikuje prostor, to je, ga ogradi z nekim materialom in mu da glede na uporabo, ki mu jo je namenil, določeno obliko. Eden izmed najuglednejših arhitektov Evrope, Auguste Perret, je arhitekturo označil takole:

»Arhitektura je sposobnost umetniške ureditve prostora, ki se izraža s pomočjo konstrukcije. Premično ali nepremično, vse, kar zavzema svoje mesto v prostoru, pripada področju arhitekture.«

V smislu klasične delitve likovnih umetnosti je bila arhitektura ena izmed njenih temeljnih ustvarjalnih vej, ob kiparstvu in slikarstvu. V razvoju tisoletij je bila arhitektura umetniška panoga, kar danes v celoti ni več, saj je deloma postala tudi tehnična veda, to pa z izrazito estetskim obsežem. Človekovo estetsko občutje namreč ni negibno, statično, temveč se je zmerom prilagajalo njegovim konkretnim potrebam. Vsi vemo, da se dela modernih arhitektov močno razlikujejo od del prejšnjih dob, zato poznamo dolgo vrsto različnih stilov. Moderni stil odlikuje zlasti preprostost in jasnost linij, dekorativnost nadomeščajo raznovrstni materiali, obdelava ploskev, funkcionalna smotnost in harmonija.

Arhitekturo imenujejo »večno umetnost«: razlog za ta naziv najbrž ni samo v njeni zgodovinski monumentalnosti, temveč še posebno v tem, da je človeku odprla čar prostora in sprožila ter zanetila v njem neugasljivo isko ustvarjalnega duha.

Široko področje arhitekture potemtakem ne zajema samo graditve stanovanj, šol, gledališč, tovarn, parkov in drugih prostorov, kjer živi človek, temveč tudi njihovo opremo. Arhitekt snuje z vso silo, da bi bil človekov dom kar se da udoben, sončen in miren. V ta namen izdeluje načrte tudi za najrazličnejšo stanovanjsko opremo, tja do drobnih predmetov in knjige. Arhitekt razpostavlja tudi predmete po stanovanju, trudi se, da bi čim bolj služili človeku ob vsaki priložnosti, ali kakor se danes največkrat izražamo, da bi bili čim bolj »funkcionalni«.

Arhitektura je še posebno aktualna v naši deželi, ki po vojnih opustošenjih dobiva novo in sodobno podobo. Dežela, ki je polna velike graditve, troši ogromna sredstva prav za dela arhitekture, ki je danes tesno povezana z gradbeno industrijo. Glede na težnjo vsake velike arhitekture, da bi bila njena dela mogočena spomeniki še poznim rodovom, je upravičena želja, da bi gradili čimbolj premišljeno in smiselno, lepo in praktično, v mejah možnosti, v skladu z resničnimi potrebami našega človeka.

Kakor o vsaki umetnosti, slišimo tudi o arhitekturi kdaj pa kdaj tožbe, da se arhitekti uvdajajo raznim vabljivim krilatcem, ki brezobzirno zavračajo pridobljene izkušnje, temelječe na poznanju kulturne dediščine. Res imamo primere pretiravanja z »modernimi domislekami«, pri čemer dostikrat trpi praktična, ekonomska in estetska plat arhitekture stvaritve. Kakor v drugih panogah umetnosti larparlantični formalizem ubija umetniško zasnovo, tako in še bolj bi takšno izhodišče lahko škodovalo arhitekturni umetnosti.

Danes govorimo, da je arhitektura na razpotju. Njen napredek vidimo zlasti v izpopolnjevanju konstrukcije in forme, v uporabi novih materialov in v rešitvi spora med tradicionalno individualno umetnostjo in kolektivno strojno proizvodnjo. Vse kaže, — o tem nam pričajo moderna stremjenja z znamenitim arhitektom Le Corbusierom, da se arhitektura, slikarstvo in kiparstvo spet bližajo tisti poti, na kateri so skupno nastopali v vseh pomembnih zgodovinskih slogih.

Plemenito oblikovanje prostora za sodobnega človeka — takšna je težnja moderne arhitekture. Kot najbolj množična umetnost stopa tako na novo pot, da bi urenila človeku lepše življenje. France Novšak

Gostovanje reškega gledališča v Ljubljani Smeh in solze v petih in šestih slikah

Marija Piro

Minulo soboto in nedeljo je gostovalo v ljubljanski gledališči »Ivan Zajc« z Reke. Gostje so uprizorili Budakovo komedijo »Na trnju in kamenju« in Mobergov tragično komedijo »Sodnik«. Oba večera je občinstvo s toplim aplavzom pozdravilo reške gledališnike, ki so mu bili v spominu po lanski prešerni predstavi »Ni-kolotina Bursaca«. Ljubljansko

Mestno gledališče jim vrača gostovanje in tako se izpolnjuje skupne poti dveh gledaliških hiš — kar je vsekakor razveseljivo.

Budakova komedija »Na trnju in kamenju« sega v čas 1951. leta in se dogaja v majhnem liškem trgu pa po okoliških vaseh. Njena teatarska izvedba pod režisersko taktirko Andjelka Stimača je poudarila aktualne komedijske puščice (pridobivanje sorodniške veljave, ko gre za dediščino iz Amerike, izkoriščanje socialnega zavarovanja za prijetne dopustne dni, sestankarstvo brez haska i. p.), tipiko ljudske igre, ki živi od neposrednega stika z avditorjem in njegovim agrarnim, tiste gledališke tone, ki ponudijo solze skozi prešeren smeh. Poenostavljena scena, pripravljena za številna gostovanja po terenu (kot vemo, bodo reški igralci s to Budakovo komedijo nastopili tudi na letošnjem Sterijinem pozorju), izdelana po načrtu prof. Antuna Zuniča, je z nekaj živimi nadrobnostmi uspešno opredelila dogajanje. Kar zadeva igralske kreacije, velja najprej skupna ugotovitev: Mara Kaitas, Mia Sasso, Zlata Nikolić in Vera Petrić so ustvarile žive, prepričljive like, z mnogimi značilnimi odtenki. Njim nasproti so stali Dušan Dobrosavljević, Stevo Menadžić, Djuro Turinski s tipičnimi kreacijami Daneta (pomeščenega kmeta), Maniša (kmeta s preudarno in okretno presojo položaja) in Pakjana, ki je sijajno ujel mejno realizacijo med tragično in izpovedjo in v prešernem zaupanju v življenje, ki ga nosi v sebi. Dragan Bednarski je dal značilne poteze svoje igre glavnemu komedijskemu junaku — Ivandi, honorarnemu kurirju mestnega ljudskega odbora in tribunu publike. Oba mlada

sta bila Marija Piro in Danilo Maričić.

Budakova komedija »Na trnju in kamenju« je aktualna komedija, ki se odvija 1951. leta. To ji po eni strani zagotavlja zadetke komedijskih puščic in jo po drugi strani tesni v določen, ožji komedijski okvir.

Drugi nedeljski večer, je izpolnila predstava Mobergoveta

Josip Zappalorto

ga »Sodnika«. Za Vilhelma Moberga, znanega švedskega romanopisca, novelista in dra-

matika velja, da je nekakšen nadaljevalec Strindbergovega dramskega opusa — od veselice s petjem (Ljubzen in denar), ki jo je napisal 1919. leta, do tragične komedije »Sodnik«, ki jo je objavil 1957. leta, je tudi v vseh drugih delih (napisal je dvajset romanov, nekaj filmskih scenarijev, novelističnih zbirk, polemik, radijskih iger itd.) poplaval aktualne dogodke. Odlikuje jih ostra kritika sodobne kapitalistične sveta in izredna humanost, globoko spoštovanje malega človeka. Mladik Kristor Langton doživlja grenka razočaranja v svetu, ki ga je Moberg krstil za »staro kraljestvo Idilijo«. Njegova tragična komedija je najmočnejša v zadnjih slikah, ko si stoji jita nasproti advokat dr. Arnold in sodnik Prvostopenja sodišča. Kar zadeva avtorja kot Strindbergovega nadaljevalca — tudi v »Sodniku« stoji mladi Langton sam proti družbi, tudi tu je beseda o blaznosti, le da gre za izrazito sodobni družbeni problem. Reško predstavo je režiral Leo Tomašič, scenograf je bil prof. Antun Zunić, med nastopajočimi smo spoznali drugi del gledališkega ansambla. Zanimiva je bila kreacija stare dame (Draga Stiplošek-Pregrac), moške vloge so oblikovali Josip Zappalorto (zdravnik-psihater), Andjelko Stimač (sodnik Prvostopenja sodišča), Slavko Sestak (Kristor Langton), Leo Tomašič (advokat dr. Arnold), Edo Verdonik, slovenski igralec, ki zdaj nastopa na Reki (mirovni sodnik), Boris Lučić (tajnik uredništva) in Dušan Bulajić kot Laner, urednik. Iz prejšnje predstave smo spoznali, zdaj v vlogi tajnice, mlado igralko Marijo Piro, Brito Randel je za kreirala Zdenka Trajner.

Reška uprizoritev »Sodnika« je tako pokazala zanimive repertoarne poti gledališča »Ivan Zajc« in je bila zato še celo razveseljiv dogodek.

Marina Golouh.

Spomeniška dejavnost na Gorenjskem

Komisija za spomeniško varstvo pri Svetu za kulturo in prosveto OLO Kranj je bila ustanovljena že leta 1953, zaradi majhnih čimernih sredstev pa je začela šele zadnja leta; posebno lani je razvila zelo široko dejavnost. Pri tem so ji pomagali razni strokovnjaki iz Ljubljane in republiške ustanove.

Tako je lani kopala v Ključih na Ročinah, v Bohinju, na Petrkovem dvorišču v Kranju in v Lubniški jami nad Skofjo Loko. Pri izkopavanju v Rodinah so odkrili rimsko podeželsko vilo iz poznega rimskega obdobja. Medli so številne predmete, kot na primer vrče, okenjke, nakit, svinčilo itd. V Bohinjskem kotu

so izvršili kontrolo že starejših izkopavanj, zlasti na gradišču Dunaj pri Jereki iz ilirske dobe in na znanem staroslovanskem gradišču na Zalah pri Bohinjski Srednji vasi. Poleg tega pa so lani odkrili še številna arheološka najdišča.

Zelo živahna je bila tudi restavratska dejavnost. V maju je Komisija za spomeniško varstvo kopirala podpise oziroma napise v begunjskih zaporih. Te napise so kopirali na stekla, ki so jih vložili čez originalne napise. Komisija je odkrila in očistila tudi srednjeveške freske v Seničnem. Odkrili so vse freske na stenah in na svodu prezbiterja, ki obsegajo skupno 82 m². Odkrivali so s skulpti. Najtežje je bilo delo na svodu,

ker so bile ploskve zelo zastarane. Freske so tudi očistili. Letos pa jih bodo še restavrirali. V vasi nad Kranjem so utrčili freske na zidanem zgodovinskem znamenju. Ker je znamenje pomemben kulturno-zgodovinski spomenik in ker je stal ob strogem občestnem pasu, so ga tudi prestavili in to po posebnih postopkih. Delo je vodil ziderski mojster Belčijan iz Komende. Srednjeveške freske so lani odkrili tudi v Ziganji vasi pri Križah, v Bitnjem pri Kranju in v Sv. Jakobu nad Predvdvorom.

Restavrirali pa so freske v Podbrezjah. Na Bregu pri Predvdvoru so risali in izrezovali šablone iz kartona za zasteliditev srednjega gotskega okna v prezbiteriju v cerkvi. To okno je bilo sedaj odprto in je bilo nevarnost, da bi se sčasoma poškodovale freske v tej cerkvi.

Tudi za letošnje leto ima Komisija obsežen načrt. Po dvestoletnem propadanju gradu Kamna v dolini Drage je lani Komisija izvršila prve konservatorske ukrepe. Letos bodo dela nadaljevali, in sicer v osrednjem delu gradu, ki obsega dvor, stolp ob dvorju

Odkrivanje fresk iz začetka 15. stoletja v Ziganji vasi pri Križah

nem mostu in glavni vhod v utrdbenimi obzidji. Preostali del pa bo prišel na vrsto pozneje. Grad Kamen bodo tako rešili propada in ga usposobili za turistični obisk. Letos bodo nadaljevali tudi začetna arheološka izkopavanja v Ključih na Rodinah pri Zirovnici in v kontrolni izkopavanja na Ajdovskem gradu v Bohinju. Dalje bodo utrjevali že odkrite, toda razpadajoče srednjeveške freske v Mačah pri Predvdvoru, ki sodijo med najpomembnejše in najlepše spomenike gotskega slikarstva v Sloveniji. Utrdili bodo tudi freske v Seničnem pri Golniku in v Ziganji vasi pri Trzinu.

Prešernovo rojstno hišo v Vrbi si ogleda vsako leto več obiskovalcev. Lani so uredili kanalizacijo, letos pa bodo prišli na vrsto še sanitarne. Nad Potočani pri Predvdvoru bodo letos izkopali ohranjene zidove gradu Turna. Utrdilo so razrušili Turki. Poleg pri-

čakovanih kulturno-zgodovinskih najdb bodo ostanke gradu iz romanske dobe svojevrstna turistična privlačnost. Po vsej verjetnosti bodo letos odkupili tudi Tefkarjev vigenec v Kamni gorici, ki sodi med najvažnejše tehnično-zgodovinske spomenike v Kamni Gorici.

Letos bodo opravili tudi arheološka sondiranja na Brezjah in Jelovici. Na Brezjah so že pred časom našli rimske svetiljke — oljenice in sledove umetno-obrtnih delavnic. Na Jelovici pa so registrirali gradišče z ostanki starega fužinarstva.

Lani začeto registriranje in fotografiranje kulturnih spomenikov za topografijo Gorenjske bodo letos nadaljevali. Zbrano gradivo pa bodo objavili, da bo tako pristopno šolam, izobraževalnim centrom, turizmu in drugim interesom. Vse uspehe pa bodo prikazali tudi na razstavah.

T. M.

Novi industrijski obrati v manjših krajih Hrvatske

Treba je samo kakšno jutro preživeti nekaj ur na velikih železniških in avtobusnih postajah Zagreba, Reke, Karlova, Osijeka in drugih većih industrijskih krajev v Hrvatski, pa spoznamo, kako desetstotice delavcev, stisnjenih, vznemirjenih in nestrpnih, potujejo iz oddaljenih svojih krajev in vasi, da bi v tem jutranjem vrvenju prispeli pravočasno v svoje podjetje na delovno mesto, k stroju. Mnogi odidejo iz svojih vasi že skoro ob treh zjutraj, prehodijo več kilometrov do železniške ali avtobusne postaje, nakar povsem utrujeni, začno svoje osemurno delo. Jasno je, da tak delavec ne more biti produktiven in ne more dati kakovostnih izdelkov, ne da bi se posebej govorilo o drugi škodi zanj, za družino in skupnost...

Večje tovarne so razvrščene v naših največjih središčih. Ker je stanovanjska kriza še vedno pereča in bo še nadalje, saj zahteva razvoj gospodarstva vedno novih delovnih ljudi, bo tekma med stanovanjsko gradnjo in povečanjem industrijskih zmogljivosti vedno v škodo tistih, ki delajo v mestih in ki morajo zaradi pomanjkanja stanovanj potovati v svoje oddaljene kraje in vasi. Statistiki so izračunali, da izdajo posamezne tovarne na leto po več deset milijonov dinarjev samo za prevoz teh delavcev, kje pa so še drugi stroški posameznika in skupnosti, ko potane tak delavec, ko odide ob treh zjutraj od doma in se vrne zvečer, da bi prebral noč, samo gost v svoji družini in nima časa ne samo, da bi kaj napravil za svoje doma, temveč niti nima pravega časa, da bi se porazgovoril z ženo in otroki, da bi jim pregledal naloge za šolo in opravil vsaj najpotrebnejše posle v družini... Ze davno kažejo najvišji fo-

rumi v Hrvatski težnjo, da bi to stanje zboljšali na prikladen način, in sicer z ustanavljanjem manjših obratov in manjših tovarn v vseh manjših krajih v Hrvatski, kjer so ugodne razmere, surovinska podlaga in delovna sila. V tej smeri delajo že precej časa in je že več takih obratov, letos pa jih bodo odprli še nekaj in bodo začeli graditi nove objekte, ki bodo imeli velik vpliv na razvoj zapuščenih krajev, osemogostil delavsko migracijo, občutno zboljšali standard delovnih ljudi v določenem kraju ter dali komunam nov polet in nova sredstva za napredek na vseh področjih dela in življenja.

Razen takih obratov v krajih in vajah po Hrvatski skrbijo tudi, da bi jih čimveč zgradili v jadranskem pasu, na obali in otokih.

Letos ena izmed največjih tekstilnih tovarn »Dugares« ne bo zgradila konfekcijske tovarne v Dugaresi, temveč v odda-

ljeni vasi, Generalškem stolu. Tovarna bo dala nad 100 milijonov dinarjev, približno 350 milijonov na bo dala občina. Na ta način bodo zaposlili 450 delavcev iz Generalškega stola, k. je znan kot pasiven kraj, ti delavci pa bodo predelali nad tri milijone metrov tkanine v srajce in drugo perilo. V Novigradu pri Zadru, kjer doslej ni bilo niti manjše delavnice, bodo prav tako ustanovili konfekcijski obrat za izdelavo otroških oblek in opreme. Tu bo nekakšna podružnica zagrebske tovarne obleke »Naprijed«, ki daje skupaj z občino Novigrad sredstva, da bodo zaposlili najmanj 100 delav. Novigrad bo s tem mnogo pridobil in ne bo več potrebe, da bi odhajale žene zgodaj zjutraj na dolgo pot in utrudljivo delo v Zadru. Ves zaslužek bo ostal v Novigradu. Doslej je bilo naravno, da je delavec mnogo tega porabil v mestu, kjer je delal.

Senj ni imel pred vojno industrije. Pred nekaj leti so z velikimi težavami ustanovili tovarno trikotarje »Neda«. Sedaj jo razširjajo in dobiva moderno, veliko barvarno. Ustanovili so tudi več manjših lokalnih podjetij. Sedaj ne odhajajo več delavci iz Senja na

Reko, ker je zanje dovolj dela doma.

Velika cementna tovarna, ki jo bodo zgradili v slavonski vasi Vočinu, bo zaposlila več sto delavcev. Tako bo ves kraj pridobil mnogo in ne bo več potovanja v oddaljene kraje, do Osijeka, zaslužek delavcev pa bo ostal v domači komun. V Makarski so razen drugih manjših obratov ustanovili v lastnih sredstvih pomembno tovarno plastičnih izdelkov, k čemur je prispevala tudi tovarna »Jugovinil« v Splitu. Sedaj ostajajo domači ljudje v Makarski in ne potujejo v Splita in druge tovarne. Obrovac, nekdanj zapuščen ob robu Ravnih kotarov, je dobil s prizadevanjem zagrebskega podjetja »Granit« svoj obrat za izdelavo kamnitih plošč, sedaj pa grade v njem tudi veliko predelavno volne, delavnico za tekstilno proizvodnjo, vse pa ob podpori komun in drugih večjih tovarn, za katere bodo delali ti obrati.

Ta pot je zelo dobra in se čedalje bolj uveljavlja tudi v drugih naših republikah. To je razlog, zakaj manjših komun, razbremenitve večjih industrijskih središč, pot do mnogo boljših krajevskih razmer.

M. Babić

Pouk prilagajajo krajevnim potrebam

V Ljutomeru občini je 8 kmetijsko gospodarskih šol, z okrog 260 obiskovalci. Izbral sem eno izmed njih, da si polžbe ogledam, kako delajo.

»Kako uspeva vaša šola?« sem vprašal upravitelja Kmetijsko gospodarske šole v Križevcih pri Ljutomeru Ignaca Topolnika.

»Dobro. Vpisalo se je 46 mladincev, vsi tistih dveh letnikov, ki jim je šola namenjena. Priglasili so se celo pastirji, ki so prišli k nam od drugod. Zdej obiskuje pouk 40 učencev, ker jih je 6 oddšlo od doma in si poiščalo zaposlitev v mestu ali kje drugod. Mladinci prihajajo precej redno k pouku, povprečen obisk je bil 98 odstotek.«

»Še mladinci zanimajo za pouk?«

»To je precej odvisno od umske razvitenosti posameznikov. Tisti, ki so se v osnovni šoli slabo učili, tudi temu pouku težko sledijo. Na splošno pa imajo vsi radi strokovne predmete, manj pa splošne. Predvsem zgodovine ne marajo, ki jo novi učni načrt predvideva mnogo več ur kot prej.«

»Poučujete po enotnem učnem načrtu ali ste ga prilagodili razmeram vašega kraja?«

»Jeseni smo začeli po starem predmetniku, a pozneje smo dobili iz Ljubljane nov predmetnik, ki je močno razširil pouk zgodovine in zadržništva. Ker nismo dobili nobenih navodil niti sporočila, da moramo takoj uvesti tak predmetnik, smo ga upoštevali le delno. O njem se bomo dokončno pogovorili prihodnji teden, ko se bo sestala občinska komisija za

kmetijsko gospodarske šole.«

»Torej težite za tem, da bi se šola prilagodila perspektivnemu razvoju vašega okolišja?«

»Da. Kmetič mladino je treba usposabljati za praktično delo in naloge, ki jo takoj prihodnosti. Zato smo na primer zmanjšali število učnih ur o vinogradništvu v korist živinoreje, delno tudi sadjarstva. Mladinci pa želijo, da bi v korist strokovnih predmetov zmanjšali število učnih ur splošnih predmetov, predvsem zgodovine.«

»Kako vam pomagata občinski ljudski odbor in zadruga?«

»Čakamo predvsem na gnojna sredstva, ki jih je dolžan dati za vzdrževanje. Ker doslej nismo prejeli nič, bremenimo s svojimi stroški proračun osnovne šole. Doslej tudi od kmetijskih združenj nismo dobili posebne pomoči. Pričakujemo pa, da bo ob zaključku šole v marcu prispevala nekaj sredstev za ekskurzijo, saj gospodarstvo zelo dobro. Učenci si želijo ogledati nekaj delovišč kmetijskega gospodarstva Ratkican in vinogradniškega gospodarstva Ljutomer.«

J-K

Rekordna proizvodnja in izvoz škroba

BEOGRAD, febr. Industrija škroba in škrobnih izdelkov je dosegla lani rekordno proizvodnjo 45 ton in izvoz 29 ton, medtem ko je bila leta 1958 proizvodnja 37 ton, izvoz pa 13 ton. Največ škroba smo izvozili v Sovjetsko zvezo (3250 ton), Veliko Britanijo (3350, Italijo (3000), Zahodno Nemčijo (1330) itd. Največji uvoznik škrobnega sirupa je bila lani Belgija (2500 ton), nadalje Švedska (1700), Širija (1700) itd. (Privredni pregled)

Prpriava korenčka za sušenje na posestvu v Beltincih

Suh korenček in peteršilj pomembno izvozno blago

Možnosti množične zaposlitve brez posebnih investicij

Delovni kolektiv kmetijskega gospodarstva Beltinci se je lotilo na podlagi zvez s trgovskimi podjetji v Zah. Nemčiji kaj svojstvene proizvodnje. Od nemškega podjetja je dobilo pobudo za pridelovanje gorčice in za pridelovanje ter sušenje posebne vrste peteršilja in korenčka. Gorčico so lani pridelali na večji površini, peteršilj in korenček pa za poskušnjo le na nekaj hektarjih. Posestvo, ki je dobilo tudi ustrezno seme, je sklenilo pogodbo z nemškim uvoznikom, ki se je obvezal, da bo odkupil ves pridelek suhih peteršiljevih listov in korenčka, če bo ustrezno pripravljeno za potrošnjo. Za tono prvovrstnega blaga plača kupec 550 dolarjev.

Posestvo Beltinci je bilo lani zadovoljno s pridelkom in kupčijo. Posebne vrste peteršilja, vzgojen v Nemčiji, se je dobro obnesel na beltinskem polju, prav tako specialni korenček imenovan »Bauer rotte«. Na enem hektarju so pridelali precej več kot eno tono suhih peteršiljevih listov oz. korenčka, bruto dohodek z enega hektara pa je bil okrog 460.000 dinarjev. Čeprav zahteva pridelovanje

in sušenje peteršilja in korenčka precej več dela, kot nekateri druge kulture, je proizvodnja vendarle visoko donosna. Kmetijsko posestvo Beltinci se zaradi proizvodnje drugih kmetijskih kultur sicer ni oddaljilo za razširitev ter vrtnarske dejavnosti, ki bi lahko zaposlila veliko nove delovne sile, pač pa priporoča kmetijskim zadrugam, naj bi organizirale pridelovanje in sušenje peteršiljevih listov in korenčka v kooperaciji.

Za začetek niso potrebne posebne investicije. Posestvo Beltinci je za poskušnjo uredilo kaj skromno sušilnico. Z razvijanjem in povečanjem dohodkov bi zadruga lahko pozneje zgradila tudi sodobne sušilnice. S pridelovanjem bi lahko zaposlili kmečke ljudi, pridelke pa bi sušili lahko tudi pozimi, ko na polju ni dela. V beltinskih okoličih, kjer delovne sile ne manjka, bi bilo še zlasti vredno o stvari razmisliti.

VPRASHANJA IN ODGOVORI

Vprašanje: Zdravstvena ustanova Vas študira že 2 leti pod pogojem, da boste pri njej po končanem študiju službovali najmanj enako dolgo, kot ste bili od nje študirali. Sedaj — po diplomu — Vam nudi druga ustanova v drugem kraju, kjer ste doma, razen zaposlitve še stanovanje, ki Vam ga dajaka študentskega posojila. Ali slednje navedena ustanova lahko izvaja proti Vam kakšne »represalije«, če se odzovete vabilu ustanove, ki Vam nudi tudi stanovanje?

Odgovor: Prestop k drugi ustanovi pred izpolnitvijo s pogodbo o študentskem posojilu obveznost službovanja, bi bila kršitev pogodbe, zaradi česar bi bili dolžni povrniti vse zneske študentskega posojila, ki ste jih prejeli — posebno pa, če je bilo tako s pogodbo dogovorjeno. Razen tega bi bili lahko kaznovani za prekršek od 10.000 — 30.000 — din, ustanova, ki bi Vas prevzela pa tudi, če je vedela za Vašo obveznost službovanja pri dajalki študentskega posojila, bi lahko imela tudi pravico, da Vas pri ključu temu prevzela. (Čl. 40, 43, 44. tem. zakona o študentskih posojilih).

V. D. Lj.
Vprašanje: Kot udeležencu narodno-osvobodilne vojne od leta 1942 Vam je bil priznan poseben dodatek v 80 odst. razlike med Vašo redno plačo in temeljno plačo X. plačilnega razreda. Sedaj ste v bolnišniškem staležu in bi radi vedeli, ali se tudi poseben dodatek upošteva pri določitvi nadomestila plače?

Odgovor: Po izrecnem predpisu čl. odst. 25/a čl. zakona o pokojninskem zavarovanju (Ur. l. F.L.R. št. 37/59) se poseben dodatek, priznan po določbah tega člena, šteje tudi v osnovno za nadomestilo plače po zakonu o zdravstvenem zavarovanju delavcev in uslužbencev.

B. A. Lj.
Vprašanje: Zena že 5 let živi dejansko ločeno od moža, ker mož v kraju, kjer dela, ne more dobiti primernega družinskega stanovanja. Ali bi to dejansko ločeno življenje predstavljalo oviro za priznanje družinske pokojnine ženi, če bi mož umrl?

Odgovor: Po 4. čl. 120. čl. zakona o pok. zavarovanju zakonke nima pravice do družinske pokojnine le v primeru, če je pred zavarovanjem smrtjo neopravičeno zapustil zakonsko skupnost in živel izven te skupnosti 6 mesecev ali dalj, in torej zgolj ločeno življenje zaradi pomanjkanja ustreznega stanovanja ne predstavlja nikake ovire za priznanje družinske pokojnine.

O. G.
Vprašanje: Kdaj je podstanovalec (podnajemnik) tako zaščiten, kot je zaščiten stanovalec?

Odgovor: Podstanovalec gre enaka zaščita kot stanovalec, to je uporabnik (celega) stanovanja, če je uporabljal stanovanjski prostor (sobo) s svojim pohištvom in če je plačeval najemnino nastanosti hišnemu svetu oz. lastniku hiše (čl. 184 zakona o stanovanjskih razmerjih).

F. M.

KUPON

ZA PRAVNO
POSVETOVALNICO
DELO

Zanimiva reka

Odra, hči Save, je res po mnogih lastnostih edinstvena nizinska reka z lastnostmi višinske reke. Odra namreč teče skozi nizino, da nadmorski višini približno 100 m in manj, ima pa temperaturo vode in druge lastnosti rek, ki tečejo na višjih, nadmorskih višinah, zlasti glede na možnost življenja rib v njej.

POSTRV V NIZINSKI REKI

Odra teče približno 80 km vporredno s Savo, samo kilometer ali dva daleč od nje. Sava je pri Zagrebu, kjer Odra izvira iz mnogih globinskih virov, gorska reka s peščenim dnom in hladno vodo. Pod plastjo peščenih ravnin se vode Save izgubljajo in po kratkih podzemskih tokovih izvirajo pri Zagrebu v več potokih, ki ustvarjajo Odro, ko se združijo.

Odra teče od Zagreba do Siska in se ne izliva v Savo, ki je povsem blizu, temveč v Kolpo.

To je nenavadna reka tudi zaradi tega, ker je znana ljudem od nekdaj kot slovito plodišče rib. Med velikimi po-

plavami se ribe iz Kolpe selijo v Odro, v kateri se drstijo mnoge vrste rib. V Odrli lahko žive skoro vse vrste in jih je tudi mnogo. Celo mladice zidejo iz Kolpe v Odro. V njej so zaredili tudi postvri. Zagrebško športno ribolovno društvo jih je nasadilo približno 1.000 Po dveh ali treh letih so ujeti dobri vzrejni primerki, težak 1,25 kg z 2000 ikrami, kar pomeni veliko vitalnost.

Znani ribič in strokovnjak prof. Plančić je ugotovil z znanstvenim raziskovanjem, da ima voda Odre lastnosti višinske reke ne samo po temperaturi, po bistrini, fauni in flori, temveč tudi po velikem bogastvu ribje hrane.

Velika prednost te reke je tudi v tem, da je stalno bistra. V odseku svojega izvira se le redko skali. Njeni izviri, katerih voda priteka skozi naravne filtre iz Save, so stalno bistri.

REKA TEČE VČASIH NAVZGOR

S to reko je povezan še naraven pojav. Včasih namreč

teče navzgor. Vsa reka začne nenkrat teči v obratni smeri. To se dogaja v času velikega deževja in poplavi, ko Kolpa tako močno naraste, da ne podpre samo Odra, temveč jo začne vračati nazaj.

Znano Odransko polje nameravajo zaradi tega izsušiti na ta način, da bi zgradili jez ob izlivu Odre v Kolpo in ga zaprli samo takrat, ko bi zavržala Odro nazaj in se razliva-

la na Odransko polje.

Kadar po nekaj dneh ta zanimiva reka teče v nasprotni smeri, se selijo kolone vseh vrst rib z veliko vodo zaradi zaščite in drstenja. Ta reka je bila zaradi tega proglašena za ribje plodišče in je pod posebnim režimom športnega ribolova. Sicer je to izključno športna voda in je prepovedan vsak gospodarski ribolov, dovoljen je samo športni in znanstveni lov. Zadnji ima sa-

mo namen poizkusov z označevanjem rib, da bi opazovali preseljevanje ali pa lovili velike some in ščuke, ki so nevarne drugim ribam, ker uničujejo in pojedo mnogo ribjega naraščaja.

NAJBOLJ ZNANA ŠPORTNA VODA

Odra je dragocena športna voda, ker teče blizu Save, blizu velikega industrijskega središča Zagreba, in je povsem

bistra, medtem ko je Sava stalno kalna in črna. In ko so vse reke kalne, ostaja Odra za športne ribiče edino upanje. Lov na ščuke z umetno ribico je mogoč samo v bistrini vodah, Odra pa je za to kar ustvarjena.

Vsako leto vlovo po več velikih ščuk, to pa so primeri, za katere vedo, ker so legalni. Toda tudi črni ribiči jih polove mnogo, kar ni registrirano.

Razen ščuk je v vodi tudi mnogo krapov, somov in vseh vrst belih rib. Prednost tega ribjega plodišča je tudi v tem, da teče skoz slovite turpoljske gozdove, kjer je mnogo več ribje hrane. Razen tega je reka oddaljena od vasi, ki so samo okoli izvira, in je ob vsem toku približno 80 km, samo še ena vas — Poljana. Vasi so oddaljene po 2 do 6 km od

reke, kar pomeni, da imajo ribe precej miru.

Več sto Zagrebčanov in ribičev iz drugih krajev odhaja vsak nedeljo k Odrli, tej prelepi reki. Kljub težavnosti hoji do vode obisk ob Odrli nikdar ne preneha.

Kot ribje plodišče je voda zaščiten in je lov prepovedan od februarja do junija, da se zdrtne glavne vrste — ščuke in krapci.

Kljub velikemu lovu in uničevanju je Odra stalno bogata rib. To je velik rezervoar plodivih, vendar pa se čuti potreba po obnovi krvi rib v tej reki. Morali bi nasaditi vsako leto vsaj toliko, kolikor polove, ker se opaža nazadovanje tega velikega ribjega bogastva.

Mahmud Konjodžić

Letni posvet gorenjskih ribičev

Dne 7. februarja je bil v Kranju letni posvet zveze ribičskih druženj, ki so se ga udeležili predstavniki vseh druženj tega področja.

Iz povelja predsednika, gospodarja in blaginjskega je razvidno, da je organizacija v 1959. letu dobro gospodarila. Zlasti so imeli lepe uspehe pri poribljavanju, saj so narčni vlaganja ribjega naraščaja ne samo dosegli, marveč tudi znatno presegle. Tudi pri vzreji naraščaja v svojih ribogojnih obratih so imeli uspehe. Seveda tudi na vzgojo član-

stva, ribiška športna tekmovalna in druge naloge niso pozabili.

Na posvetu so mnogo razpravljali o zastrupljanju gorenjskih voda po industrijskih odpadkih, kar je tu posebno pereč problem. Lani je bilo v njihovih vodah 8 primerov zastrupitev rib, skupno ocenjena škoda pa znaša nad 15 milijonov dinarjev.

Govorili so tudi o gospodarskih in športnih nalogah v letošnjem letu in sprejeli vsi sklepe za bodoče delo.

Med mnogimi prednostmi ima reka Odra tudi to, da nikoli ne zamrzne, ker ima v vsem toku veliko podvodnih izvirov. Zato je Odra takrat, ko so druge hrvatske reke zamrznjene, edino iz up športnih ribičev. (Foto: Anton Fula)

V NEKAJ VRSTAH

MURSKA SOBOTA

Okrajni komite LMS v Murski Soboti je razpisal tekmovalje za občinske komiteje in aktivne LMS za praznik Dneva mladosti in V. kongresa SZDL Jugoslavije. Okrajni komite je razpisal za ta tekmovalja tudi nagrade.

SLOVENSKE KONJICE

Delavski svet usnjarskega kombinata "KONUS" je na zadnji seji razpravljal o investicijskih in vzdrževalnih delih v tovarni, predvsem pa o gradnji prostorov za obrat umetnega usnja. Podjetje namerava začeti letos graditi tudi počitniški dom na Pohorju.

JESENICE

Prejšnji teden so se pričeli seminarji za člane obratnih delavskih svetov Železarne Jesenice, ki jih je priredila delavska univerza. Seminarji bodo trajali štiri tedne, tečajniki pa bodo poslušali predavanja o razvoju in nalogah delavskih svetov, posameznih pravilnikih železarne, o razdelitvi fondov in skladov ter o amortizaciji. Namen teh seminarjev je, da bi člane

ŽALEC

Za razvoj turizma bodo v občini porabili 83 milijonov dinarjev. Razen motela v Sempetru in urejanja rimskih izkopavin, je predvidena še nova restavracija v Preboldu, dopolnitev in ureditev weekend naselja v Preboldu in adaptacija kolodvorske restavracije v Zalcu. Računajo, da bodo ta dela izvedli v dveh letih.

ILIRSKA BISTRICA

Od decembra lani, ko so začeli posloovati poravnalni sveti, do konca januarja, je vseh pet poravnalnih svetov obravnavalo 27 zadev. Od teh so jih uspešno rešili 23, med njimi nekaj takih, ki so več let povzročale spore med ljudmi. To je pač najboljši dokaz za zaupanje, ki ga imajo ljudje do te družbeno-samoupravne oblike našega sodstva. Od vseh zadev je bila polovica civilnih, polovica pa kazenskih.

SENOVO

V počastitev občinskega praznika in v priložnost 15-letnice senovske prosvete je ta teden na Se-

ni združuje skoraj sto čebelarjev. Pregledali so delo v preteklem letu. Ugotovili so, da bodo tudi v bodoče morali sami skrbeti za čebelo pašo ter saditi in sejati medonosne rastline. Govorili so tudi o čebeljih boleznih, zlasti o noseh, ki je čebelarjem že večkrat prizadejala občutno izgubo. Z obširnimi sklepi so ljutomerski čebelarji sprejeli nove naloge, ki bodo pripomogle k razvoju te gospodarske panoge.

ZAGORJE

V Zagorju ob Savi so lepo proslavili 8. februar. Pionirji osnovne šole so priredili v veliki dvorani Doma Partizan Prešernovo proslavo. Občinski svet Svoboda in prostovolnih društev pa je zvečer v hotelu Kum pripravil sprejem, na katerem je predsednik Sveta Vidic razdelil knjižna darila nekaterim prosvetnim delavcem in prizadevnim članom delavskih prosvetnih društev Svoboda.

CELJE

V prostorih plesarskega obrata industrijskega gradbenega podjetja "Ingrad" v Celju so v ponedeljek dopolnile poskusno pleskalo z novimi mineralnimi barvami "Jugoflor". Pri poskusu so merili tudi čas, ki je potreben za pleskanje določene površine stene. Zastopniki gradbenih podjetij so spoznali, da se pri pleskanju z novimi barvami prihrani 40% delovnega časa, novi način pa ima tudi druge prednosti. Celjsko podjetje "Ingrad" bo takoj naročilo prvo količino 3500 kg jugoflor barv.

STARI TRG

Zaradi priključitve Loškega potoka občini Loška dolina so bile v nedeljo volitve v vodstva osnovnih organizacij Socialistične zveze. Večina vasi v kraju doslej ni imela svojih osnovnih organizacij SZDL. Po predvolilnih pripravah je bilo že močno sodeliti, da bodo volitve v osnovna vodstva SZDL zelo dobro uspele, saj je na predvolilna zborovanja prihajalo mnogo ljudi med njimi tudi takih, ki doslej niso bili člani SZDL. Tako se je, predvolilnega zborovanja v vasi Retje udeležilo nad 80 ljudi, v Hribu pa približno 50. Tako je sedaj vključenih v organizacijo SZDL v Loškem potoku 81%, vseh volivcev. Ta uspeh pa je nedvomno pripisati aktivnosti onodobnih komunistov in občinskemu odboru SZDL Loška dolina.

KAMNIK

Na zadnji seji občinskega ljudskega odbora so sprejeli odločilo o dopolnilnem proračunskem pri-spevku za leto 1960 in o delitvi dela stanarine na hišne sklade, sprejeli pa so tudi odločilo o načinu izplačila odškodnine za nacionalizirane zgradbe, dele zgradb in gradbenega zemljišča. Odborniki so tudi zahtevali, naj bi ostreje kaznovali ponotarne razgrajanje in razbijanje javnih naprav, ki so v zadnjem času poškodovale precej ograd na mostovih, klopi in varnostnih ograjah ob poti na Stari grad. - Slavnostno akademijo v počastitev dr. Franceta Prešerna, je pripravil akademski klub pri delavsko kulturno prosvetnem društvu Solidarnost. - Peti in šesti razred pri šoli za izobraževanje odraslih je obiskovalo 27 slušateljev, ki so z uspehom opravili iz-pite za vpis v oddelke, ki bo ob-ravnavali snov 7. in 8. razreda. Do-slej se je prijavilo 60 odraslih, predvsem delavcev krajevnih pod-jetij. - Novi šolski odbor na gim-naziji je imel te dni prvo sejo, na kateri so razpravljali o delu na zavodu. Za predsednika šolskega odbora so izvolili Pavlo Koder.

KRANJ

V ponedeljek je bil ustanovni občni zbor kranjske podružnice društva socialnih delavcev Slove-nije. Sprejeli so program dela in razpravljali o uvažanju enotne ka-drovske socialne službe v proiz-vodnji. - V Prešernovi hiši - v Mestnem muzeju - je bil v po-nedeljek literarni večer, posvečen spominu dr. Franceta Prešerna. Svoje pesmi sta brala France Pi-bernik in Bojan Pisek. - Jutri bo seja občinskega ljudskega odbora, na kateri bosta oba zbora obrav-navala tudi podelitev Prešernovih nagrad za leto 1959.

NOVO MESTO

V petek bo v sejni sobi OLO plenum okrajnega komiteja LMS. Obravnavali bodo referat o vlogi mladinske organizacije v borbi za socializacijo vasi. - V novome-skem okraju bodo izvedli anketo o kadrovskih problemih v trgov-skih podjetjih. Analiza naj bi po-kazala predvsem strokovni in mo-raino-politični lik vodilnih usluž-bencev.

SMIHEL PRI NOVEM MESTU

Zavod za izobraževanje odraslih je priredil dvodnevni seminar za predsednike krajevnih odborov iz novomeške, metliške, črnomelj-ske, žužembske in trebanjske občine, da bi prispevali k utrjevanju kra-jevnih odborov kot pomembnih družinskih organov v občinski sa-moupravi. Podoben seminar je bil tudi v Brežicah za predsednike krajevnih odborov iz breziške, vi-demsko-krške, senovske in sevniške občine.

TREBNJE

Na Catežu pri Veliki Loki, kjer so lani odprli novo šolo, in elek-trificirali eno vas, pripravljajo ak-cijo za napeljevanje vodovoda.

MURSKA SOBOTA

Casopisno podjetje "Pomurski tisk" bo letos vložilo približno 15 milijonov dinarjev za gradnjo no-vih obrtnih prostorov in za raz-širitev kartonažnega oddelka. Do-sednji prostori podjetja so pre-tesni, tako da ne morejo povečati proizvodnje.

KOPER

Uprava kopske pošte bo dobila te dni nov avtomobil za prevoz poštnih pošilk iz Divače. Doslej so te pošiljke prevažali samo do Pi-rana, tam pa so jih prevzeli avto-busi "Slavnika". Z novim avto-mobilom bo pošta uprava prevažala pošiljke do Sečovelj, Buj in Umaga. - Na dvorišču za Triglav-skim stanovanjskim blokom ob Nabrežju JLA so začeli s pripra-vami za nadzidavo podolžnega kri-la tega stanovanjskega bloka za eno nadstropje. Tako bodo pridobi-li štiri trošbna stanovanja, ki bodo vseljiva v šestih mesecih.

PTUJ

Letos bodo izdelali investicijski program in gradbeni načrt za novo poštno poslopje. Z razpoložljivimi 18 milijoni dinarjev bodo supli-rali razne naprave in inventar, uredili poslovni prostor v Cirkularnih, obnovili medkrajevni zračni liniji Maribor-Ptuj in Središče-Ormož-Ptuj-Maribor, položili nove kabe-le v Ptuj ter obnovili inductorako telefonsko centralo. - Ptujski aka-demski klub je priredil sedmi tra-dicionalni študentski ples v narodnem domu, društvo Inženirjev in tehnikov v Kidričevem pa plesni večer, na katerem je igral ansam-bel Mojmirja Sepeta.

PUCONCI

Podjetje za proizvodnjo kremen-čevega peska bo letos povečalo proizvodnjo za 40 odstotkov v pri-merjavi z letom 1958. Letos bodo vložili tudi nekaj sredstev za na-daljnje raziskave zemeljskih pla-sti.

KIDRIČEVO

Taboriška organizacija bo pri-redila letno več enodnevnih nedej-skih pohodov v bližnje okolice, v počitnicah pa taborjenje v Logar-ski dolini. Razen tega bodo ta-borniki uredili svoje prostore ter sodelovali na raznih proslavah.

BELTINCI

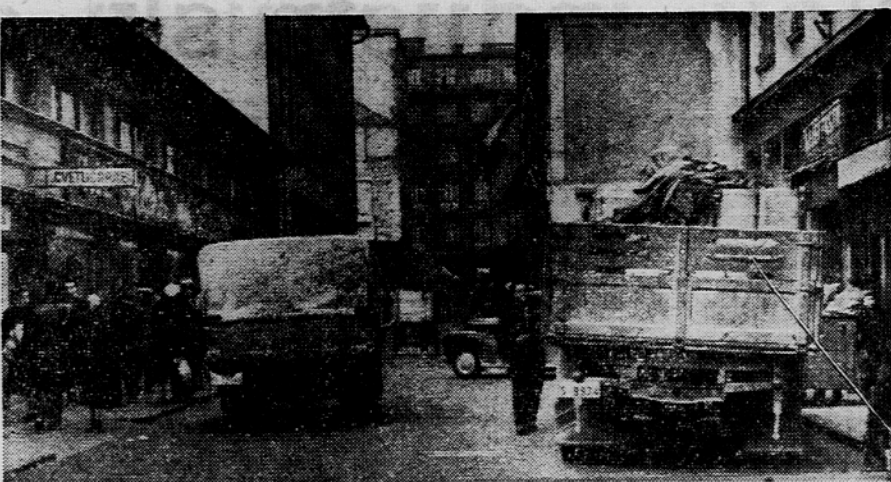
Letos bodo izdelali investicijski program in idejne načrte za grad-njo steklarne, ki bo izdelovala ste-kleno embalažo. Pri proizvodnji bo uporabljala zemeljski plin iz Gančan in kremenčev pesek iz Pucincev.

LENDAVA

Podjetje "Nafta" bo letos vložilo nad 600 milijonov dinarjev za za-četek gradnje tovarne metanola in za nadaljnja odkrivanja naha-jališč nafte in zemeljskega plina.

ZAGORJE

Plenum občinskega odbora SZDL je razpravljal o rezultatih tek-movanja, ki so ga razpisali ob vo-litvah v osnovne organizacije SZDL in dodeliti prvo nagrado osnovni organizaciji SZDL Izlake, drugo nagrado pa je dobila osnovna or-ganizacija SZDL Sejo pri Zagorju.

Nazorjeva ulica v Ljubljani je ena izmed najbolj prometnih ulic. Kadar ni pešcev, pa poskrbe za to avtomobili ali pa kar oboji hkrati. Kupcev v trgovinah je vedno več in vedno bolj so zahtevni. Zato je tudi avtomobilov, ki vozijo blago do teh trgovin, vedno več. Le kaj bi bilo, če bi ta uličica kontrastov med starimi in novimi hišami in najbolj živahna trgovska cesta v Ljubljani nikoli ne dobila sosed? Tako pa, upajmo, se bo kmalu zajedla vanjo nova cesta trgovin, ki bo počasi zrasla kot podaljšek Cigaletove ulice med sedanjim nastajajočim Domom sindikatov in Nazorjevo ulico. (Foto: Z. Deniša)

RAKIČAN

Pri srednji kmetijski šoli bodo uvedli poseben oddelček za odrasle, ker v kmetijskih združenjih se vedno primanjkuje strokovnjakov za posamezne panoge, priredili pa bo- do tudi seminarje in tečaje za traktoriste.

Lani 2000 najdenih predmetov

Urad za najdene predmete v Ljubljani je v lanskem letu imel v svojih skladiščih okrog 2000 različnih predmetov, ki so jih našli, ali ki so bili od- vezeti žeparjem in tatovom. - Zanimivo je, da Ljubljančani najraje pozabljajo in izgubijo ladjarske ročavice, dežnike in de-narice, čeprav so na uradu našli lani tudi klobuke, jopice, čevlje, srajce (čudno se sliši, da je nekdo pozabil srajco), fotografske aparate, avtomo-

Od 20. do 28. februarja - občinske konferenca SZDL v Ljubljani

Ljubljana, 9. febr. V času od 20. do 28. februarja bodo v vseh devetih ljubljanskih mestnih občinah občinske konference

SZDL, na katerih bodo med drugim izvolili tudi delegate za V. kongres SZDL Jugoslavije, in sicer na 5000 članov po ene-ga delegata.

V Sentvidu bo občinska kon-ferenca SZDL 20. februarja ob 16.30 uri, v Polju 21. ob 8. uri, v Rudniku 22. ob 15.30 uri, v Bežigradu 22. ob 8. uri, v Šiški 23. ob 15. uri, v Centru 26. ob 8. uri, na Viču 26. ob 8. uri, v Mostah 26. ob 16. uri in v Cr-nuči 28. februarja ob 9. uri.

Včeraj danes v Ljubljani

V LJUBLJANSKEM OKRAJU 395.153 PREBIVALCEV

Zavod za statistiko Okrajne ljudske odbora Ljubljana pri-pravlja posebno publikacijo o raz-novrstnih statističnih podatkih, nanašajočih se na okraj kot ce-loto in na posamezne občine. Pu-blikacija bo vsebno zanimiva, saj bo s statističnimi podatki pri-kazana ne le gospodarska dejav-nost občin, temveč bodo med dru-gimi tudi podatki o družbenem upravljanju. Naj omenimo, da je ljubljanski okraj največji v Slo-veniji, saj ima 395.153, ob kon-cu lanskega leta pa je štel 395.153 prebivalcev.

ZANIMIVO PREDAVANJE

Slavistično društvo v Ljubljani bo priredilo nocoj ob 20. uri v sla-vističnem seminarju v Narodni in univerzitetni knjižnici predavanje lektorja slovenskega jezika na za-grebški univerzi Jožeta Toporišča o estetski funkciji prozodskih ele-mentov. To je že četrto predava-nje gostov iz Zagreba, ki s svoji-mi predavanji seznanjajo poslu-šalce z jezikoslovnimi in literarno-teoretičnimi problemi, s katerimi se ukvarjajo znanstveniki-slavisti v Zagrebu.

TRINAJSTI MATI

V ljubljanski kliniki za porodni-štvo in ginekologijo je pred dnevi štiridesetletna Marija Mohorič, ro-jena Podobnik, iz Čekovnika pri Idriji rodila dečka. Le-ta (ob roj-stvu je bil težak 3725 gramov in 60 centimetrov visok) je sedmi sin in dvanaesti otrok (prvi otrok je umrl) družine logarja Mohoriča, zaposlenega pri Gozdni upravi v Idriji. V številni družini sta naj-starejša otroka (stara sta deset-najst in osemnajst let) že v službi, tako da lahko vsi otroci obiskujejo šole. Marija Mohorič nam je še po-vedala, da vse otroke enako ljubi, da pa je bila najbolj počakana, ko je bil njenemu desetorojencu botev sam predsednik republike, maršal Tito. Mati in sin se poču-tita dobro in se bosta danes od-peljala domov.

ROJSTVA

V obeh ljubljanskih porodnišni-cah se je v ponedeljek rodilo pet dečkov in enajst dekcev.

OHRSKA LEGENDA - ZA SOLARJE

Ljubljanska opera, ki prvega v nedeljo dopolnje opere pri-re-ditve za ljubljanske solarje, je na željo vodstva III. osnovne šole v Ljubljani uprizorila včeraj dopol-nje za učence vseh razredov te šole. Hrističev "Ohrski legendi" so mladi obiskovalci so popolno-ma napolnili operno hišo in so bili s predstavo zelo zadovoljni.

DELTA RHYTHM BOYS V LJUBLJANI

Konec meseca februarja bo Ljub-ljano obiskal znani črnski vokalni jazz kvintet "Delta Rhythm Boys". Črni umetniki bodo nastopili v dvorani Slovenske filharmonije v nedeljo, 28. februarja zvečer.

VETER: 12 KM NA URO

Mrzlenemu vremenu v Ljubljani se je zadnje dni pridružil še mo-čan veter. V ponedeljek je bila najnižja temperatura -3 stopinj Celzija, najvišja pa je -3 stopinj Celzija. V noči od ponedeljka na torek pa je temperatura še nepo-koj padla, veter pa je pihal s hit-rostjo 12 km na uro.

V krogu dveh hčera, sina, osmih vnukov in enega pravnuka ter številnih prijateljev in znancev, sta praznovala v soboto v Cernomlju zlato poroko 77-letni Jakob in 72-letna Marija Senica iz Loke pri Cernomlju

obratnih delavskih svetov spoznali probleme delavskega samoupravljanja in da bi svoje dolžnosti la-že opravljali.

SOSTANJ

Na občnem zboru SZDL, ki je bil v petek, so med drugim tudi sklenili, da bodo še letos ustano-vili obrat družbene prehrane, so-delovali pa bodo tudi pri gradnji pokritega zimskega kopališča in napeljevanju vodovoda iz Topolišče v Sostanj. Ker pri zemeljskih de-lih dekleta in žene - zaposlene v samostojnem obratu tovarne To-per v Sostanju - ne bi moge uspešno sodelovati s fizičnim de-lom, so se odločile, da bodo oprave vsaka po 30 prostovoljnih de-lovnih ur v obratu in tako pri-dobljena sredstva v gotovini pri-spevale za napeljevanje vodovoda.

HRASNIK

Delavski svet steklarne je sprejel pravilnik, ki določa način oddaja-nja stanovanj, ki jih premore tovarna. Prednost bodo imeli de-lavci in uslužbenci - borci NOB - z daljšo službeno dobo, o do-delitvi stanovanj pa bo odločala petčlanska komisija pri delavskem svetu steklarne.

CELJE

Jeseni bo zapustilo šole in fa-kultete 140 novih inženirjev in tehnikov - študentov iz celjske-ga okraja, ki se bodo zaposlili v združinskih organizacijah. Tako bo-do imeli na območju celjskega okraja že jeseni enkrat več kmetijskih strokovnjakov, kot znata republiko povprečje.

Primarij dr. Marko Korošec

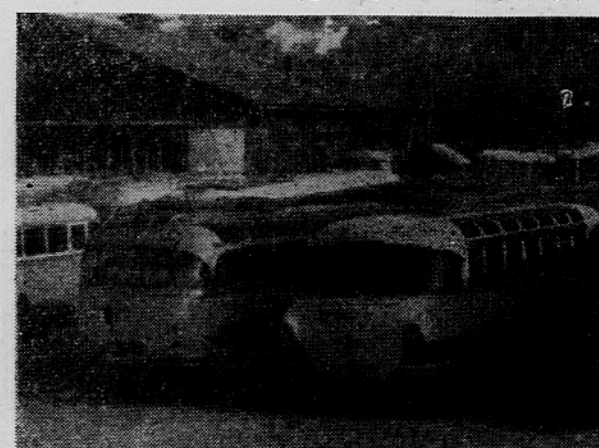
V Mariboru je dne 8. 2. 1960 nenadoma umrl kirurg in zna-ni javni delavec, primarij dr. Marko Korošec. Rodil se je leta 1906. Po dolgih letih truda, odrekanih in neukročenih mladostnih ambicioznosti je končal medicinski študij, leta 1930 pa je v Zagrebu doktorir-al. Ko je opravil v ljubljanskih bolnišnicah zdravniški staž, je stopil leta 1932 kot sa-nitetni oficir v aktivno vojaško službo. Kot vojaški zdrav-nik je služboval v Zagrebu in v Mariboru, za kirurga pa se je specializiral na kirurški klini-ki Medicinske fakultete v Zagrebu.

Po kapitulaciji stare Jugo-slavije so ga izgnali najprej v Gradec, nato pa v Celovec. V izredno hudih razmerah, pod stalnim nadzorom oku-patorja, je sodeloval v narod-

no-osvobodilnem gibanju kot obveščevalec IX. korpusa, s sanitetnim materialom in de-narjem pa je podpiral KNO Gorje pri Bledu, KNO Zapego pri Kranju in politične inter-nirance v Begunjah. Po osvo-boditvi je leta 1945 sodeloval pri POOF za slovensko Koroško in drugod.

Leta 1946 je prišel v Mari-bor. Do leta 1948 je bil asis-tent kirurškega oddelka Sploš-ne bolnišnice, nato pa do smrti šef oddelka za poškodbe. Dr. Marko Korošec je bil po-zrtvovalec in nesebičen zdravstveni delavec in je delal z vso predanostjo, ne da bi za hip pomislil na lastne koristi. Bil je strokovnjak-travmatolo-g, ki se je zavnja leta popolno-ma posvetil problemom me-dicinske in profesionalne rehabilitacije poškodovancev. Prav tako si je pridobil velik ugled kot odlični predavatelj in medicinski publicist tako v svoji ožji stroki, kakor tudi v poljudnem zdravstvu.

Dr. M. Korošec je bil precej let predsednik sindikalne po-družnice v mariborski splošni bolnišnici, razen tega je tudi opravljal več funkcij in delal v družbenih in političnih or-ganizacijah. Mnogo svojih sil je posvetil tudi vzgojnemu delu in z njim storil marsikate-ro dragoceno uslugo Šoli za medicinske sestre. Ljudski uni-versi, Rdečemu križu in Društvu prijateljev mladine v Ma-riboru. E. P.

Čeprav smo že sredi zime (ki pa, mimogrede povedano, zaradi pomanjkanja snega niti prava zima ni), se avtobusno-turistično podjetje "SAP-Turist" iz Ljubljane že temeljito pripravlja na turistično sezono. Sedanjim 70 potniških avtobusom bodo - zaradi uvedbe številnih novih avtobusnih prog po Sloveniji in v Dalmatinsko Primorje priključili še nekaj novih, izde-lanih v lastni karosirski delavnici. Ti avtobusi bodo zaradi nekaterih izboljšav, novosti in izpolnitve popolnoma enakovredni tujim avtobusom in jih bodo tudi prikazali na veliki avtomobilski razstavi v Ljubljani. V sklopu svoje turistične dejavnosti pa je podjetje že sklenilo z nekaterimi

MARIBORSKI drobiž

V mestu je bilo več prireditev v počastitev obletnice Prešernove smrti. V nedeljo je priredila Zve-za mariborskih kulturnih delavcev brezplačno predstavo opere D. Svara "Slovo od mladosti" - Prešeren, prosvetna, telovadna in druga društva ter mladinska or-ganizacija na Taboru pa svečano akademijo. V ponedeljek je pri-redil pevski zbor prosvetnega društva "Slavko Osterc" koncert v uni-oniskih dvorani. Bilo je še več drugih prireditev. ■ Le 15 deklet, ki imajo osem-letno šolsko izobrazbo, pa še niso dobile učnega mesta, ima prijev-ljenih 15 ponedeljavca za delo. Pravi, da bi tudi ta dekleta lah-ko dobila učna mesta, če bi se odločila za kak drug poklic in ne bi čakala le na šiviljsko, frizer-sko, gostinstvo ali trgovsko stroko. Fanta ni pripravljenega nobenega. ■ Svet za delo pri OLO Maribor je na zadnji seji predlagal, naj vsa podjetja, ki imajo večje šte-vilo vajencev - v okraju je 29 takih, ki jih imajo po 20 ali več - uredijo za njih posebne delav-

tujimi potovalnimi agencijami pogodbe za prevoz turistov. Prvi tuji turisti bodo prišli v Slovenijo že meseca maja in jih bodo nastanili v trinadstropnem hotelu sredi Pirana, v katerem je 20 sodobno urejenih sob. Ta hotel, ki je last pod-jetja "SAP-Turist", sicer še preureja, računajo pa, da bodo do 1. maja sobe popolnoma urejene. Sicer pa imajo v tem hotelu vse sobe že oddane do konca turistične sezone. Okrog 1. maja pa bo "SAP-Turist" odprl tudi lastno poslovalnico v Ankaranu. Na sliki: pred garažami "SAP-Turista" v Središki ulici v Mostah je vsak dan živahno. (Foto: S. Jerala)

ŠAH ŠAH ŠAH ŠAH

DRŽAVNEMU PRVENSTVU NAPROTI

ZAGREBSKA ČETVORKA O SEBI

Srečali smo ga v Klubu pravnikov v Zagrebu. Nerad se je zavzel za temo razgovora — o samem sebi. Zato je MIJO UDOVČIĆ odvrnil:

«O pripravah ne želim pravič govoriti. Vse bomo videli v Ljubljani.»

Ko pa smo ga vprašali o drugih, je postal, kot vedno, zgovornejši.

Gligorič bo vnovič eden največjih favoritov. Tak turnir mu ustreza. Edini ga bo morda ogrožal Matanović. Izmed mladih zlasti cenim Parmo. Opazoval sem ga na mladinskem prvenstvu, kjer sem

Najboljši igralec razen Gligoriča, Matanović, Ivkova in dr. Trifunović bo kot peti Jugoslovian igral na conskem turnirju. Ali kaže, da boste to dosegli?

«Obeti so. Poskušal bom, da jih ne bom zaigral.»

Tretji zagrebski predstavnik mojstrski kandidat MATO DAMJANOVIĆ je, kot po navadi, razpoložen optimistično.

«Pričakujem, da bom prišel med prvo deseterico, morda celo više. Prepričan sem o sebi. Razlogov za to imam dovolj, zlasti po prvem mestu na prvenstvu Hrvatske. Zdjaj razumem šah v celoti kot igro in

ne igram več površno kakor prej. Predvsem pa bom seveda igral na mojstrski naslov.»

Damjanović prav tako meni, da sta najprej kandidata za prvaka Gligorič in Matanović. Dobro mesto pričakuje tudi pri Bertoku, vtem ko se dr. Trifunović po njegovem ne bo uvrstil najbolje. Sicer pa misli, da se bodo vsi štirje predstavniki Hrvatske na tem državnem prvenstvu dobro držali.

Od soimenjakov po naslovu Damjanović zlasti cenim Parmo. «Ima hiter refleks in dobro pozna teorijo. Tudi Minić je dober, vendar osebnostno ne dam veliko nanj.»

ABONMA ZA DOBRO IGRO

Se nikoli ni Gligorič odpravil v Hastings, tako da je Angležem vedno drag gost in ga vedno znova vabijo. Prvič je bil tam prvi, drugič je prvo mesto delil z Larsenom, tretjič je bil drugi, čeprav je premagal zmagovalca turnirja Keresa in zdaj ponovno prvi. Vselej brez poraza. Da je zares odlično igral, prikazuje naslednja partija z bolgarskim mednarodnim mojstrom Bobocovom. Bila je odlična za dokončno osvojitve prvega mesta, pa tudi zelo razburljiva, saj je Gligorič v otvoritvi za dve kritični potezi razmišljal nič manj kot 2-krat 50 minut, potem pa se kljub pomankanju časa izognil vsem podvodnim čerem in zanesljivo zadržal v zmagovit priistan.

GLIGORIČ : BOBOCOV
1. e4, c5 2. Sf3, d6 3. d4, cd 4. Sd4, Sf6 5. Sc3, a6 (Najmojsterje in zelo ostro nadaljevanje. Rad ga uporablja Fischer.) 6. Lg5, e6 7. f4, h6 8. Lh4, Le7 9. Df3, Dc7 (Po 9. ... g5 nastanejo znani zapleti, ki pa so bili do sedaj za Gligoriča uspešnejši.) 10. 0-0-0, Sd7 11. Ld3 (Tudi g4 je možno.) 11. ... b5 12. e5 (Zakaj izgubljati čas z a3, če lahko beli takoj upripori presenetljiv napad.) 12. ... Lb7 13. S:e6! (Streliš z jasnega! Verjetno domače analize. Nadaljnji razplet je izsilen.) 13. ... fe 14. Lg6+,

Kf8 15. ef, L:f3 16. fe+, Kg8 17. gf, Sf6 18. Lf6, gf 19. e8D+, T:e8 20. L:e8 (Beli je dobil dve lahki figuri in trdnjavo za damo. Vendar realizacija te premoči ni tako preprosta, saj bel lovec dolgo ne more do sape.) 20. ... d5 21. Td4, Kh7 22. Lh5, Dc5 23. Th1, Tc8 24. Td2, f5 25. Se2, Kg7 26. Kb1, Kf6 27. a3, a5 28. Sg3, b4 29. a4, Dc6 30. b3, Dc3 31. Td3, Dc5 32. Te2 (Gligorič kljub časovni stiski zavzame ponavljajoč potez in se spusti v zaplet, ki mu naposled prinese celo točko in končno zmago.) 32. ... Dg1+, 33. Kb2, Tc3 34. T3d2 (Beli bo menjal trdnjavo v ugodnejših pogojih.) 34. ... d4 (Grozi d3.) 35. Tg2, Dc3 36. Le8 (Končno poseže v igro še beli lovec in zapetiti usodo črnega.) 36. ... d3 37. cd, Dc1 38. Tc2, T:d3 39. Lb5, Tc3 (Ne gre 39. ... Td1, ker je beli hitrejši: 40. Sh5+, Ke7 41. Tg7, Kd3 42. Tg8+, Ke7 43. Tc7+, Kd6 44. Td7+, Kc5 45. Tc8+, Kb6 46. Tc6 mat.) 40. Lc4, T:c2+ 41. T:c2, e5 42. fe+, D:e5+ 43. Kd2, f4 (Sicer igra beli f4. Pa tudi zdaj je črni kralj brez moči pred udarci belih figur.) 44. Se4+, Kg6 45. Tg2+, Kh5 46. Sf2, Dc8 47. Ld3, Kh4 48. Tg4+, Kh5 49. Lg6+ in črni se vda.

(Za »DELO« komentiral Ivo Bajec)

Mario Bertok

bil sekundant predstavnikov iz Hrvatske. Izreden talent je. Upam, da se bo dobro uveljavil. Razen njega je najprej kandidata za mojstrski naslov še Damjanović, pa tudi Minić.»

MARIA BERTOKA lahko skoraj vedno najdete v šahovski zvezi Hrvatske. Tudi zdaj, sredi intenzivnih priprav.

«Mislim, da se dobro pripravljam. Dvakrat tedensko delamo skupaj Damjanović, Rabar in jaz. Razen tega vsak dan tudi sam delam.»

Vaši upi?

«Pričakujem, da bom med prvo deseterico. Tu je, vsaj tako mislim, tudi moje mesto. Sicer pa bosta vprašanje prvega mesta reševala Matanović in Gligorič, zlasti, ker ni Ivkova. Upam, da bo Minić postal mojster, saj to po moči tudi zasluži.»

DVE PARTIJI DVOBOJA MARIBOR : PARTIZAN

Na nedeljskem prvem finalnem dvoboju za državno moštveno prvenstvo so bili gostje zelo presenečeni, ko so na tretji deski zagledali nasproti dr. Trifunovića mladega mojstrskega kandidata Malešića. Sušljalo se je, da je bil »žrtvovan«. Vendar »žrtve« nikakor ni hotela biti žrtve, marveč si je s trdo in žilavo igro zasluženo priborila remi ter požela priznanje več kot 800 navdušenih gledalcev. Pozneje nam je Malešić zaupal, da je tudi po tej partiji ostal njegov rezultat z igralci Partizana neodločen 2,5:2,5. Partija sama pa je tekla takole:

MALEŠIĆ : dr. TRIFUNOVIĆ
(Sicilijanka)
1. e4, c5 2. Sge2, Sc6 3. Sbc3, g6, 4. d4, cd 5. S:d4, Lg7 6. Sf6, 7. Lc4, 0-0 8. Lb3, Sg4 9. D:g4, S:d4 10. Dd1, S:b3 11. ab, a6 12. Dd2, d6 13. Ld4, L:d4 14. D:d4, Le6 15. 0-0, Tc8 16. f4, f6 17. Tf2, Tc5 18. h3, Dc7 19. Td1, Tc2 20. Td2 remi.

Zadnjo zmago do prekinitve je za ekipo Partizana zabeležil mednarodni mojster Karaklažić v igri z m. k. prof. Hočvarjem. Bilo je okoli 14. poteze, ko je beli ponudil remi. Črni pa ponudbo po posvetu s kapetanom ekipe zavrnili. Takšna odločitev tedaj ni bila toliko utemeljena z dano pozicijo, kolikor z ugodnejšim položajem nekaterih Mariborčanov in torej najbrž le s tesno zmago favoriziranih gostov. V nadaljevanju pa je beli prehitro vzel žrtvovano kvaliteto in že po nekaj potezih se je njegova pozicija sesula kot hiša iz kart.

prof. HOČVAR : KARAKLAŽIĆ
(Igra damskega kmeta)

1. e4, e6 2. Sf3, d5 3. e3, Sf6

SMISLOV NA DNU

SMISLOV NA DNU
Z devetimi zavrtljajmi se je sedanje šahovsko prvenstvo SZ v Ljubljani, ki ima že visoko zaporedno številko 27, že docela približalo meji med prvo in drugo polovico turnirja, torej zaključnemu juriju na najboljša mesta. Trenutna razvrstitev je takole: Korčnjak 6,5, Petrošjan 6 (4), Krogius 6, Geller in Simagin 5,5, Bronstein 5 (4), Tajmanov 5. Poluga-

jevski 4,5 (4), Averbach, Bagirov in Spaski 4 (4), Nej 4, Liberson 3,5 (4), Lukov in Samković 3,5, Smilov 3 (3), Gelfand 3, Gurgendze in Suetin 2,5 (4) ter Saharov 1,5 (3). Neporaženi so ostali le še Petrošjan, Krogius in Polugajevski.

Kakor vedno, tako je tudi 27. sovjetsko prvenstvo močno zasedeno. Kar 8 velemojstrov nastopa, med njimi 7 takih, ki si so že zaslužili ponovni naslov prvaka prve šahovske veslice na svetu, da enoletne vladavine Smislova na svetovnem šahovskem prestolu niti ne omenjamo. »Brez imena« je torej samo eden — Korčnjak, ki pa, kakor vse kaže, s sedanjim vodstvom resno cika na najboljšo mesto in s tem pa vstop v klub svetovskih šampionov. Pred domačo publiko igra Korčnjak zelo podjetno in prodorno. O tem prica kar 6 zmag v 9 kolih. (Pri tem ne bo odveč navesti naslednje zanimivosti: lani je Petrošjan pospravil najvišjo lovoriko na domačem tleh v Tiflisu, pred njim pa je isto dosegel tudi Talj v Rigi. Čemu torej ne bi šlo še v tretje rado, čemu ne bi Korčnjak uspešno prav v Leningradu, doma.) Najprej je tekmeč mu je bra-nilec naslova Petrošjan, ki pa je prav v zadnjem kolu prestajal v igri z mojstrom Samkovićem težke minute, preden je nekoliko srečno pospravil celo točko. Tigran igra tudi tokrat po starem, preizkušenem receptu: nikar izgubiti partije, vmes pa tega ali onega podreti. S to devizo je bil zmerom pristal visoko, lani celo prav na vrhu.

Kaj bi rekli o ostalih? Mladi novobirski mojster Krogius (ni ga poznamo z dvoboja proti SZ leta 1958 v Zagrebu, ko je trikrat igral proti Bertoku in vselej remiziral) je pozitivno presenečenje. Nasprotno pa tihemu favoritu Spaskemu nikakor ne gre, vtem ko je veliki Vasilij Smilov sploh popolnoma odpravljen. Resnično žalostna je ugotovitev, da nima bivši svetovni prvak še nobene zma-

PRED EVROPSKIM NAMIZNOTENISKIM PRVENSTVOM V ZAGREBU

Favoritov je mnogo

Sampionat, ki bo od 3. do 10. aprila bo v najlepši hali zagrebskega velesejma

Kakor smo že pisali, bo v dveh mesecih v Zagrebu evropsko prvenstvo v namiznem tenisu, na katerem se bo zbrala vsa elita, ki kaj pomeni v tem športu. Glavni favoriti se za te odlične spopade pripravljajo bolj ali manj tiho na domačih turnirjih, od koder prihajajo semkaj le kdaj pa kdaj skromne vesti, ki dajo slutiti, v kakšni formi so ti skorajšnji gostje pri nas. Čeprav je pravzaprav težko reči in napovedovati kaj o izidih, pa vendar lahko bolj ali manj zanesljivo naštejemo vsaj vidnejše favorite, ki bodo imeli na tem velikem turnirju prvo besedo.

Madžar Zoltan Berczik brani naslov prvaka, ki ga je osvojil pred dvema letoma v Budimpešti. Ta 22-letni madžarski igralec se je prebil do vrha evropske vrednostne lestvice že v sezoni 1956-57. Strokovnjaki ga imajo odlično dalje za najboljšega igralca v Evropi. Njegova poglavitna odlika je bila doslej, da je ob nasprotnih potrebnih čakal, dokler ni ujel primerneга trenutka za odločilni udarec. Z drugimi besedami — Berczik je slovel kot izrazito obramben igralec, ki pa je na letošnjem mednarodnem turnirju v Ljubljani že spreminil način igre. Postal je bolj napadal, vendar pa ne več tako zanesljivo kakor poprej. Seveda bi bilo preuranjeno trditi, da s sprememjenim slogom ni več tako nevaren kakor poprej.

Jugoslovian Vilim Harangozo se je po kvaliteta in rutini uvrstil lani na deveto mesto uradne vrednostne lestvice, kar pomeni, da je bil za Berczikom in Sidom tretji igralec v Evropi. Ker pa je Sido zdaj trener v Zah. Nemčiji, verjetno ne bo prišel v Zagreb, pa bi moral biti potemtakem Harangozo najverjetnejši nasprotnik njegovega rojaka. Po rezultatih s prvih letošnjih turnirjev se da sklepati, da je Harangozo v zelo dobri formi in se odlikuje z izredno zanesljivostjo ter borbенostjo. Mnogi zatrjujejo, da je prav zdaj v svoji življenjski formi in prav zato eden največjih favoritov za najvišji naslov.

Drugi Jugoslovian, Vojislav Marković, je deseti na svetovni in četrti na evropski vrednostni lestvici. Lani je imel nekaj izrednih mednarodnih uspehov, saj je med drugim zmagal na prvenstvih Skandinavije, Rumunije in Bolgarije. Zaradi mladosti in igralnega sloga, ki je za markskega nasprotnika neugoden, a prav go-

Predsednik Zveze športov Zagreba Daniel Mejski je razdelil nagoljbišim športnikom glavnega mesta Hrvatske nagrade in diplome za uspehe v letu 1959. Podpisani prijatelj sta prisotnovala tudi predsednik JOK mž. Bakrač in predsednik hrvatske zveze Bjelić.

stvo za Madžara Berczika, so možnosti našega prvaka na tem prvenstvu zelo velike. Važno je, da se bo vseh iger, predvsem s slabšimi nasprotniki, lotil z enako resnostjo.

Sved Larsson je z odličnimi rezultati pretekletne sezone vzbujal pozornost namiznoteniške javnosti v svetu. Največji uspeh je zabeležil letos, ko je v zelo hudi mednarodni konkurenci osvojil prvenstvo Avstrije. V finalu je premagal Berczika. Tudi on igra v precej neprijetnem slogu za prenekatere igralce.

Čeh Štipek je eden redkih igralcev stare garde, ki mu je uspelo obdržati se na vrhu razpredelnice. Glede na svoje dolgoletne izkušnje je še zmeraj sposoben presenetiti tudi največje favorite.

Zahodnonemški igralec Freudenberger je brezkompromisni napadalec: kadar ima »svoj dan«, ga je težko zaustaviti na pohodu. Vendar se večkrat dogaja, da ga

izkušeni nasprotniki nazadnje le »umirijo«. Vprašanje je samo, v kakšni formi bo zaigral v Zagrebu.

Letošnji češki prvak Vychmanovskij je miren igralec, ki s potezami ne vzbuja pri gledalcih kdo ve kakšne pozornosti, pa vendar je na važnejših mednarodnih turnirjih kar na tihem izločil prenekatere favorite.

Najboljši romanski igralec Negulescu je bil lani svetovnem prvenstvu v Dortmundu sila razpoložen in izvrsten ter je s tremi zmagami v srečanju z Madžari presenetil strokovnjake. V zadnjem času je nastopal redkeje, pa vendar ga njegovi nasprotniki jemljejo resno.

Za drugega švedskega igralca Alserja pravijo, da je v izvršni formi, tako da švedski strokovnjaki pričakujejo, da bo v Zagrebu opravil tudi zaupanje drugih.

Naš tretji reprezentant Vogrinč, ki je lani iznenadil z zmago na mednarodnem prvenstvu Jugoslavije, se odlikuje z zanesljivimi udarci in težko ga je premagati, kadar mu »gre«.

LONDON. — Angleška namiznoteniška zveza je odredila ekipo za evropsko prvenstvo v Zagrebu. Zenska vrsta brani naslov evropskega prvaka. To pot bodo za angleške barve nastopile Diana Rowe in Kathleen Best ter Ian Harrison. Brian Merret in Derek Burridge.

Madžar Berczik brani naslov

Naši mladinci v Badgasteinu

Predsedničin se je vrnila iz Avstrije, kjer so naši mladinci tudi zmago v kombinaciji. V slalomu je sicer zmagal Avstrijec Siegfried Perwein, toda tudi ta je bil iz skupine 21 ostalih mladincev, v kombinaciji pa se ni uvrstil. V smuku sta bila med prvimi petimi samo dva Avstrijca (3. in 4. ter poleg že omenjenega Nemca še dva Švicarja; v slalomu so morali prepušiti 2. in 3. mesto prav Nemcem, 4. in 5. je bilo njihovo, v kombinaciji pa je bil med prvimi petimi le 1. Avstrijec (2.), Nemca na 1. in 4. mestu, Švicarja pa tretji in peti.

Ce upoštevamo, da je nastopila polovica naše reprezentance z izposojenimi smučmi, kar je posebno vplivalo na rezultate v smuku, smo lahko z dosegli zelo zadovoljni, tembolj ter je bila kon-

smuku so preprečili prevelike hitrosti s številnimi vrzmi. 1. tek slaloma je imel 60, drugi pa 63 vratic. Rezultati: Smuk — 1. Leitner (Nem.) 2:36,1, 2. Schmid (Sv.) 2:37,3, 3. Schartner (A) 2:37,8, 22. Klnar A. (J) 2:55,5, 24. Frantar S. 2:58,4, 28. Deitček F. 3:00,7, 32. Guček A. 3:11,4. Slalom — 1. Perwein (A) 38,5, 2. Leitner (N) 101,0, 3. Steiner (N) 101,1, 26. Guček A. 117,2, 23. Deitček F. 120,0, 24. Frantar S. 125,9. Kombinacija: 1. Leitner (N) 1,79, 2. Schartner (A) 2, 30, 3. Mathias (S) 3,81, 20. Deitček F. 33,24, 21. Frantar S. 33,98, 22. Guček A. 35,45. Ta nastop je bil za naše mladince dobra priprava za udeležbo na srednjeevropskem kritirju v Mariboru.

Razumete?

Jugoslovanski košarkarski prvaki Olympia imajo 25. februarja v Ljubljani veliko mednarodno tekmo na evropski ravni s predstavnikom Sovjetske zveze — ASK Riga. Dela in odgovornosti za tak nastop je mnogo, zato se ljubljanski in jugoslovanski prvi košarkarji za ta nastop vestno pripravljajo.

Toda vse to — vse tako kaže — se v Beogradu ne zdi dovolj pomembno. V ponedeljek se je v Beogradu začel desetdnevni kontrolni trening olimpijskih kandidatov, na katerega so iz vrst Olimpije poklicali Daneva, Kandusa in Lokarja. Društvo je zaprosilo zvezo, naj torkrat te tri igralce oprosti skupnega treninga, ker se bo moštvo samo kot celota lahko temeljito pripravljalo za nastop proti Rigi. Niti ta korak kolektiva niti osebna prošnja prizadeti, ki jih čakajo tudi še zahtevni izpiti na univerzi v februarjskih rokih (odgovodi so jih morali že jeseni zaradi nastopa na Sredozemskih igrah) nista premaknila odgovornih, pač — zagrozili so jim, da bodo, če se pozivu ne odzovejo, suspendirani, klub pa eksemplarično kaznovan.

Kako je to mogoče? Ali si tovariši za zeleno mizo v Beogradu niso v svesti, da ima Olympia z nastopom v evropskem košarkarskem pokalu važno mednarodno nalogo v prid in za ugled socialistične Jugoslavije, ki kakovostno le za stopnjo zaostaja za olimpijsko? In pri vsem tem je še dobro znano, da se državni reprezentanti največ naučijo doma v klubu, na vzevnem treningu pa — milo rečeno — samo mukoma obaržijo raven, kakršno so si pridobili, če je celo občutno ne poslabšajo.

Čemu je bilo potemtakem potrebno, da je bil kontrolni trening odrejen prav sedaj, ko je (osaj za ljubljanske tri člane olimpijske reprezentance) taka stiska za čas, najsi bo zaradi priprav za sprejem Rige in tudi še za študijsko povrnjo. Mislimo, da bi bilo prav, če bi se košarkarski triumvirji takih vprašanj lotevali z večjim razumevanjem, zlasti pa po objektivni analizi dejanskih potreb, ne pa po nekem togem planu ali pravilniku, —ic

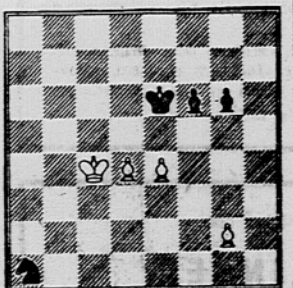

V petek se bo s smukom z Vitranca začelo državno prvenstvo v alpskem smučanju. Če bo startal tudi Mulej (na sliki), ki je to zimo treniral, potem bo laže sklepati o današnji ravni te discipline pri nas

Problem šte. 1

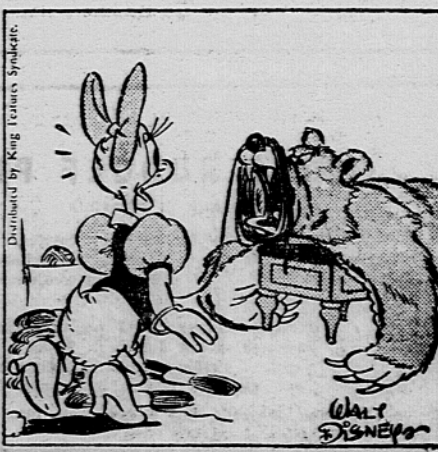
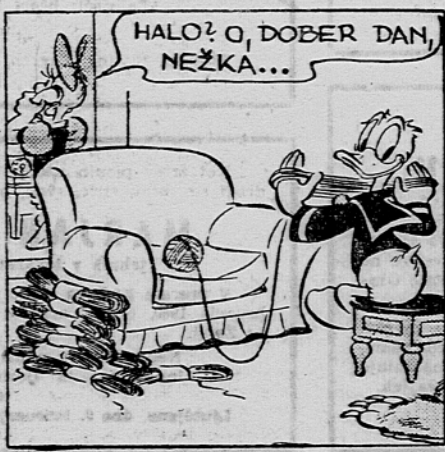
Sedanjí svetovni šahovski prvak Mihael Botvink, ki je sicer doktor tehniških ved, je, kot bivši svetovni prvaki Lasker, Aljechin, Euwe in Smilov, sem in tja sestavljal mičen šahovski problem ali študijo. Ena takih študij je pred nami. Kako beli na potezi remizira, je bilo zanimivo vprašanje. Kdor se bo lotil reševanja slike na šahovnici, ki se lahko pojavi v praktični partiji, bo videl, s kakšnimi finesami je Botvink rešil zamotano nalogo.

BOTVINIK

BELI NA POTEZI
REMIZIRA

ZNAŠEL SE JE

MALI OGLASI

KALKULANTKO z znanjem stroje-
pisja in obratnega električarja
sprejmemo takoj. Elektro stroj-
podjetje "TIKI", Ljubljana,
Trsta 22. K 1089-1

KLIJAVNICARJE in navadne
delavce za delo v proizvodnji
in skladišču sprejmemo združeno
podjetje "TEOL" - OLJARNA v
Ljubljani. Mogoče takojšen na-
stop službe. K 1114-1

KUHARICO, dobro, sprejme go-
stila. "Vrhničar", Tržaška ce-
sta 6, Ljubljana. K 2360-1

HEŠNIKA isčemo. Pogoj zame-
njavanja stanovanja. Ponudbe v
oglj. odd. pod »Vestirski«. 2356-1

KUHARICO, polkvalificiranega, isče-
mo. Ponudbe v oglj. odd. pod
»Sposobne«. 2353-1

POMOČ V GOSPODINSTVU po-
trebuje družina od 10. do 16. ure
dnevno. Nudim prenočišče in
hrano. Naslov v oglj. odd. 2450-1

STRUGAR dobi zaposlitev takoj
v podjetju »Elektromedicina«,
Ljubljana, Slomškova 4. 2436-1

MOTOR Press NSU Prima, 250
cm, nov, prodam. Brešan, Gra-
dis, Jesenice na Gor. P 214-4

ELEKTRIČNI KUHARNIK na dve
plošči, prodam. Lepodvorska 14,
Ljubljana. 2443-4

STARO BETONSKO ZELEZO pro-
dam. Naslov v oglj. odd. 2477-4

FIAT 600 z radiom, 22.000 km, pro-
dam. Ogled v gostilni Lindner,
Lilija. 2426-1

KUPIM SEKSNE (druške s cev-
lji), bele, št. 24, št. 31, skoraj nove.
Vrtača 2, III. nad., desno 2473-5

ABSOLVENT TEHNIKE isče sobo
za eno leto. Ponudbe pod »Re-
sen«. v oglj. odd. 2481-9

ZA VEČJO PRAZNO SOBO, po
možnosti s posebnim vzhodom,
plačam po sporazumu. Ponudbe
pod »Zelo nujno«. v oglj. odd. 2476-9

ZA STANOVANJE pomagam v go-
spodinstvu. Ponudbe pod »Go-
štena«. v oglj. odd. 2416-9

GOSPODINSTVO POMOČNIK -
nujno isčem. Treiber Anica, Ka-
tastriški urad, Ljutomer. K 1154-1

DVA AKTIVNA DIMNIKA KARSKA
POMOČNIKA sprejemamo takoj v
službeno razmerje. Samoska, po
možnosti z urejeno vojašnico.
Plača po tarifi postavki ali po
storilnosti. Isčemo POSLOVOD-
JO ali MOJSTRA za prevzem
rajona. Zgleda se na naslov:
Dimnikarstvo, Nova Gorica, p. p.
48. K 1154-1

TRGOVSKO gospodinstvo podjetje
»TEKSTIL«, Ljubljana, Ciril Me-
todev trg 1, isče trgovske po-
močnike, pomočnice in skladiš-
ne delavce. Nastop službe je mo-
goč takoj. K 1014-1

K TREM odraslim osebam isčemo
gospodinstvo. Naslov v oglj. odd. 2474-1

FIAT 600, italijanske izdelave
ugodno prodam. Slomškova 27.
2496-4

PRODAM brezhiben tovorni avto
»Opel-Biltz« 1. tona. Naslov v
oglj. odd. 2516-4

PREPISUJEM note ali sprejemam
razno drugo honorarno zaposli-
tev. Ponudbe pod »Note«. v oglj.
odd. 2493-2

RAZNE žične mreže in vzmeti za
žimnice vzajem v izdelavo. Na-
slov v oglj. odd. 2494-2

PEKOVSKEGA pomočnika, samo-
stojnega takoj sprejemmo, po
možnosti soferja. Naslov v oglj.
odd. 2519-1

ELEKTROMEHANIKA, mlajšega,
sprejemmo takoj. Tegrad, Ljub-
ljana, Smartinska c. 10. 2518-1

HISNI SVET Bežigrad razpisuje
mesto hišnega pomočnika pod »St-
novanje«. v oglj. odd. 2513-1

FAKTURISTKO - administratorko
sprejemmo takoj! »Splošno klij-
avnicarstvo«, Ljubljana, Gra-
dška 22. 2509-1

RAZPISNA KOMISIJA zavoda LR
Slovenije za transfuzijo krvi v
Ljubljani razpisuje mesto po-
možnega pisarniškega referenta.
Pisemne prošnje s kratkim živ-
ljenjepisom z navedbo šolske izo-
brabze pošljite upravi zavoda.
Nastop službe s 1. III. 1960. 2504-1

GOSPODINSTVO pomočnico sprej-
memo takoj. Plača dobra. Cigale-
tova 11, priti. desno. 2500-1

ELEKTRICARJA, več ključavničar-
jev, več delavcev za skladišča in
transportna dela ter delavce za
razna dela v kovinskih obratu
v dveh izmenah sprejmemo tovarna
»Utenšila«, Ljubljana, Rudnik
24. Stanovanj nimamo. 2498-1

VRATARJA sprejemmo. Ponudbe
pod »Industrija«. v oglj. odd. 2497-1

MATEMATIKO za vse razrede gim-
nazije inštruiram. - Naslov v
oglj. odd. 2505-2

GREM za gospodinstvo pomočnico
k dobri družini. Naslov v oglj.
odd. 2502-2

»AVALAKOMERC«, Beograd, Mu-
tapova 51, tel. 42-426 in 46-782. -
Naloge za prodajo ali prenos
osnovnih sredstev z njihovim oplo-
som pošljite na naš naslov.
»Avalakomerc« izvršuje zaneslji-
vo prejetje naloge. K 1167-4

ZDruženo podjetje »Teol-Oljar-
na« v Ljubljani sprejme v služ-
bo: 1. strojnega tehničarja za vzdr-
ževanje dela v obratu. Pogoj: kon-
čana tehnična srednja šola in 5-
letna praksa; 2. kemijskega tehni-
ka za delo v laboratoriju. Pogoj:
končana tehnična srednja šola;
3. soferja osebnega avtomobila;
4. ključavničarja; 5. navadne de-
lavce za delo v obratu in skladi-
šču. - Mogoče takojšen nastop
službe, stanovanj nimamo. K 1113-1

MARIBOR

Dežurna lekarna:
Sreda, 10. febr. 1960: lekarna »Pla-
ninka«, Glavni trg 20

KINO:
UNION: amer. cinemascope film:
»ULICA FREDERIK ST. 10«
PARTIZANI: argentin. film: »AN-
DALUZISKA LJUBEZEN«
UDARNIK: španski film: »DOBRO-
DOŠEL MISTER MARŠAL«

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE:
Sreda, 10. febr., ob 19.30: Verdi:
TRUBADUR. Red Sreda. Sedeži
tudi v prodaji.
Četrtek, 11. febr., ob 19.30: O'Neil:
MESTO ZA NESREČNEZE. Red
LMS - rumeni.
Petek, 12. febr., ob 16. uri: Franck:
SREČA NA UPANJE. Red LMS
- popoldanski.

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage sestre, tete
in svakinje

MARIJE ROJNIK

iskrena hvala vsem, ki ste jo v
tako lepem številu sprejemali k
sodržni počitki. Hvala poklonili to-
liko cvetja in nam pismeno
in ustno izražali sožalje. -
Posebno zahvalo smo dolžni
župniku, stanovskemu tovarišu
raznateleži osnov. šole na Polzeli
Gerželju, njenemu bivšemu učen-
cu Ivanu Palitru in braslovskim
pevcem za ganljivo slovo. - Za
trud in skrb med dolgoletno bo-
leznijsko dr. Vroščku in dr. Knezi
najlepša hvala. Sosedom in prija-
teljem, ki so ji lajšali zadnje ure
priskrba hvala.
Zaljubljeni družini: Robida, Lukeš,
Rojnik, Lene in Turnšek.
Braslovče, 10. febr. 1960.

Sporočamo žalostno vest,

da je po kratki in mučni
bolezni umrl v 80. letu
starosti dobi in skrbni
oče in stari oče

JOŽE PRISLAN

iz Polj pri Braslovčah
Pogreb bo v sredo, dne 10. februarja,
ob 10. uri, iz hiše žalosti v Retečah št. 62, na rečeško
pokopališče.

Zaljubljeni: žena Franči-
ška, vd. snaha Štefka
z otrokoma, hčerka
Franca z družino, sin
Jože z družino in sin
Vinko z družino, ter
ostalo sorodstvo.
Braslovče, 8. febr. 1960.

FRANČIŠKA AVGUŠTIN

rojena K R M E L J
vdova trgovca in posestnika

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, dne 10. februarja,
ob 16. uri, iz hiše žalosti v Retečah št. 62, na rečeško
pokopališče.

Zaljubljeni: družine Avguštin, Bogataj, Drnovšek,
Kuralt in ostali sorodniki.
Reteče, Kranj, Ziri, dne 9. februarja 1960.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo

žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš dobi mož,

oče, brat, tast, svak, stric in dedek

ING. RADO ŠTUM

kmetijski svetnik v pokoju

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, dne
10. februarja 1960, ob 15. uri, iz Nikolajevke mrliške vežice.

Zaljubljeni: žena Tonica, sinovi dipl. inr. Rado,
ing. Marjan, ing. Jože z družinami, sestra Marija
in Ana ter ostalo sorodstvo.
Ljubljana, Dunaj, Zgornja Bistrica, New York, dne
8. februarja 1960.

UMRL JE NAŠ DOLGOLETNI ČLAN IN SODELAVEC

ING. RADO ŠTUM

POGREB DRAGEGA POKOJNIKA BO V SREDO,
DNE 10. FEBRUARJA, OB 15. URI, Z ZAL.

DRUŠTVO KMETIJSKIH INŽENIRJEV IN
TEHNIKOV SLOVENIJE IN PODRUŽNICA LJUBLJANA

Vsem, ki ste v tako velikem številu sprejeli našo ne-

nadomestljivo zlato mamo

MARIJO VIRANT

rojeno K O L M A N

na njeno zadnjo pot in ji poklonili toliko vencev in cvetja,
ji zapeli v slovo ter sočustvovali z nami, najiskrenejša
zahvala. Se posebna zahvala tovarišu dr. Ježu za njegov
nesebični trud in skrb, da bi nam ohranil njeno dragoceno
življenje ter vsem, ki so nam izrazili usna ali pismena
sožalja, naša prisrčna hvala. - Vsem, prav vsem se
enkrat hvala.

Ljubljana, dne 6. februarja 1960.
Njeni neotolažljivi hčerki Mara Pukl in Nuša Hibšer,
družine Virant, Grojdek, Kolman in ostali.

Ob nepričakovani izgubi našega ljubljenelega moža,

zlatega tatja, brata, tasta, strica, zeta in svaka

JOŽETA MIKLIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki sta ga pospremili na
njegovo zadnjo pot. Zahvaljujemo se vse u kolektivu
Uprave za ceste LRS, prav prisrčna zahvala tovarišu
direktorju ing. Cimolinju za vso pomoč, zahvala tova-
rišu dr. Likoviču za poslovljene besede, darovalcem vencev
in cvetja, pevcem, duhovščini in vsem za izraze sožalja.
Vsem prisrčna zahvala.
Zaljubljeni: žena Anica in otroci ter ostalo
sorodstvo.

Vsem, ki ste jo poznali, sporoča-

mo žalostno vest, da je po mučni
bolezni prenehalo biti mlado srce
naše ljubljene

VIDE JERINA

Od nje se bomo poslovili v četr-
tek, 11. februarja 1960, ob 15. uri,
iz hiše žalosti Senožet 42, na po-
kopališče pri Sv. Agati.
Zaljubljeni: oče Janez, mama Mali-
ča, bratje Janez in France z druž-
nima, Pavel in Tone, sestre: Agi-
ta in Tončka z družinama in Fani.
Senožet, Sežana, Hotič, Laze,
dne 9. februarja 1960.

POPRAVEK

Pri očitnici za Marjano Pernuš
se je pomotoma vrnilo ime Olga.
Pravilno mora biti: Zaljubljeni otroci
Milka, Poldka, Poldka in Marjanca
z družinami in ostalo sorodstvo.

TOVARNA GUMIJEVIH IZDELKOV »SAVA« KRANJ

SPOROČA, DA JE NENADOMA PREMINIL KOT ZRTEV PLANIN
NAS LJUBLJENI TOVARIS

MARJAN BERAUS

POMOČNIK SEFA KONTROLE IN ČLAN DELAVSKEGA SVETA
DRAGEGA IN POZRTVOVALNEGA SODELAVCA BOMO POSPREMILI
NA ZADNJI POTI, DNE 10. FEBRUARJA, OB 17. URI,
IZ FRANCISKOVE MRLISKE VEŽE V LJUBLJANI NA ZALAH.

UPRAVA PODJETJA »SAVA« KRANJ.

SINDIKALNA PODRUŽNICA TOVARNE GUMIJEVIH IZDELKOV

»SAVA« KRANJ

SPOROČA VSEM, DA SE JE SMRTNO PONESREČIL V PLANINAH
ČLAN NASEGA KOLEKTIVA

MARJAN BERAUS

TAJNIK SINDIKALNE PODRUŽNICE

POGREB BO DNE 10. FEBRUARJA 1960, OB 17. URI,
IZ FRANCISKOVE MRLISKE VEŽE NA ZALAH.
DRAGEGA IN PRILJUBLJENEGA MARJANA BOMO OHRANILI
V TRAJNEM SPOMINU.

SINDIKALNA PODRUŽNICA »SAVA« KRANJ

Vsako jutro dobiti
na dom list

„DELO“

Naročnin
300 din mesečno

KEMIČNA TOVARNA MOSTE -
Ljubljana, sprejme kvalificirane
ključavničarje in kurjače parnih
kotlov ter transportne delavce.
Skupna samska stanovanja so za-
gotovljena. - Interesenti naj se
zglasijo osebno v sekretariatu pod-
jetja ali naslovijo tja svoje vloge.
K 1152-1

KNOSTANOVANJSKO HIŠO pro-
dam v Smartnem ob Paki, takoj
vseljivo. Naslov: Melanšek Franc,
Soštanj, Tovarniška pot 3. K 1153-7

TRGOVSKO PODJETJE »SVILA«,
Ljubljana, Trubarjeva 1, sprej-
me administratorko. Pisemne
ponudbe pošljite na upravo
podjetja. 2485-1

POSLOJO 100.000 din potrebujem

za krajo dobo. Ponudbe pod

»Garancija« v oglj. odd. 2517-11

TOVARISKA, ki je pomotoma zame-

njal teniški klub na Obr-

niški prireditvi v Partizanu 116

prosim, da ga vrne in dobi svo-

jega. 2489-10

POSTNEGA najditelja paketa,

izgubljenega 8. II. t. l. iz av-

tobusa na progi Ljubljana-Am-

brus, prosim da ga proti nagra-

di vrne na Avtoprevoz. Ivančna

Gorica. 2486-10

NUJNO isčem sobo - opremljeno

ali prazno - blizu Centra. Kra-

jišč - Vodnikov trg 4. 2520-9

KUPIM blok za Fiat 1400 A. Po-

nudbe s ceno in ostalimi podatki

na naslov v oglj. odd. 2489-5

KUPIM sasiljo za »Klekner Deuc-
« Ivan Sprajcer, Bohoričeva 23,
Ljubljana. 2508-5

FIAT 600 prodam. Nove gume,
ima prevoženih 45.000, cena 670

tisoč. Vodmatska 30, Ljubljana.
2490-4

ODBOR ZA PROSLAVO

40-LETNICE KP JUGOSLAVIJE V SLOVENIJI

POZIVA

vsaj podjetja in posameznike, da pošljejo
SEKRETARIATU ODBORA, Ljubljana, Trg revolucije 1
do 18. februarja 1960 račune za vse še eventualno
neporavnane terjatve do Odbora.

Po tem terminu Odbor ne bo sprejemal več raču-
nov, ker bo zaključil svoje delo. 1159

razmerij pri
Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih
Trgovskem podjetju »SLOVENIJAŠPORT«, Ljubljana

razpisuje

1. POSLOVODJE za športni oddelek non-stop
trgovine;
2. TRGOVSKEGA POMOČNIKA za non-stop
trgovino;
3. SALDOKONTISTA,
4. PISARNIŠKO MOČ za administrativna dela v
trgovini;
5. STROJEPIŠKE za komercialni oddelek;
6. DELAVCA, polkvalificiranega ali nekvalificirane-
ga za skladišče;
7. CISTILKE za 4 ure dnevno.

Ponudbe pošljite na Uprav. podjetja, Mestni trg 10. 1150

Nenadoma nas je zapustila naša ljubljena mama,
sestra in teta

ALBINA MARJETIČ

rojena P O Z E N E L

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, dne 11. februar-
ja 1960, ob 16.30, iz Kristofove mrliške vežice na Zalah.

Zaljubljeni: mož Anton, sinovi Slavko, Toni in Mar-
jan, hčerki Metka in Alenka, družine Pozenel,
Mavrič in Berlan ter ostalo sorodstvo.
Ljubljana, Trst, Palermo, dne 9. februarja 1960.

Umrl je naš ljubljani oče, brat, tast in stric

JOSIP RUDOLF PUH

obrtnik in posestnik

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, dne 11. fe-
bruarja 1960, ob 15. uri, iz Frančiškove mrliške vežice na
Zalah. - Do srede do 17. ure leži na svojem domu, Gra-
dška cesta št. 22.

Zaljubljeni: hčerka Ana por. Možina z možem
Janezom, brata Johan in Maks z družinama,
svakinja Urška z družino, nečaki in nečakinje
ter ostalo sorodstvo in Franca Zakrajšek.

Ljubljana, Maribor, dne 9. februarja 1960.

Po dolgem trpljenju nas je prerano zapustila naša
ljuba hčerka, sestra, teta in svakinja

MARIJA DEJAK

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, dne 11. februar-
ja 1960, ob 16. uri, iz Andrejeve mrliške vežice na Zalah.

Zaljubljeni: mama Antonija, oče Ferdo, sestra Ida
z družino, brat Marjan z ženo in ostalo sorodstvo
Ljubljana, dne 8. februarja 1960.

Nenadoma je preminil naš dragi, nepozabni oče, stari
očka in brat

JOSIP PETAN

bivši kavarnar

Pogreb dragega očeta bo v četrtek, dne 11. februarja,
ob 15.30, iz Jožefove mrliške vežice na Zalah.

Zaljubljeni: sinova Bogdan in Zarko, snahi Zrinka
in Vera, vnuki Jasmin, Slavica in Braco, brat
Sine z družino in sestra Pepca Makar.
Ljubljana, Maribor, dne 9. februarja 1960.

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil
v 87. letu starosti naš dobi in skrbni oče, stari oče, tast
in stric

ANTON TUL

upokojenec

Pogreb nepozabnega bo danes, dne 10. februarja 1960,
ob 15. uri, na domače pokopališče.

Zaljubljeni: hči Marija z možem Ivanom, vnukinja
Francica, snaha Zonka in ostalo sorodstvo.
Herpelje, dne 8. februarja 1960.

Zapustila nas je za vedno naša ljubljena sestra,
svakinja in tetica

ANČICA PODRŽAJ

Pokopali smo jo 9. februarja 1960, ob 10. uri dopoldne,
iz Nikolajevke mrliške vežice.
Pokopali smo jo tiho, kakor je bilo tiho in skromno
njeno življenje.

Zaljubljeni: sestra Miel, Milka, por. Mudrovič,
svak Joško, nečak dr. Joško z družino, neča-
kinja Božka, svakinja Irma in ostalo sorodstvo.
Ljubljana, dne 10. februarja 1960.

Umrl je naš ljubljani, predobri oče

IVAN GLINŠEK

šolski upravitelj v pokoju

Nepozabnega očeta bomo pospremili k zadnjemu počitku
v sredo, dne 10. februarja 1960.

Zaljubljeni: hčeri Danica in Milica, sin Ivan
in snaha Mira.

Rogaška Slatina, Zagreb, dne 8. februarja 1960.

Kot žrtve planin nas je za vedno zapustil naš pre-
dragi sin, brat, stric, svak, nečak in bratranec

MARJAN BERAUS

tehnik v tovarni »Sava« Kranj

V prerani grob ga bomo položili v sredo, dne 10. fe-
bruarja 1960, ob 17. uri, iz Frančiškove mrliške vežice
na Zalah.

Neotolažljivi: mama Marjana, oče Janez, brata
Ing. Janez in Boris z družinama ter ostalo
sorodstvo.
Ljubljana, dne 9. februarja 1960.

OBJAVE OBVESTILA OBJAVE

ZDRAVNIŠKA DEZURNI

NOČNA ZDRAVNIŠKA DEZURNI
SLUŽBA ZA NUJNE OBISKI NA
BOLNIŠKOVEM DOMU OD 20. DO
2. URE. OB NEDELJAH IN PRAZ-
NIŠKIH VES DAN.

Zdravstveni dom MOSTE:

Zdravstveni dom - Moste, Prvo-
majska 11, tel. 31-359. V odno-
snosti z zdravniškim klicem tel. LM
30-300.

Zdravstveni dom CENTER:

Dr. Novak Cveta, Miklošičeva c.
24, tel. 39-151. Za obiske otrok
klicite isto številko.

Zdravstveni dom VIC:

Dr. Zavrnik Gorazd, tel. 20-438.

Zdravstveni dom RUDNIK:

Dr. Velikonja Tine, Rudnik 80,
tel. 22-222. V odnošnosti z zdrav-
niškim klicem tel. LM 20-300.

Zdravstveni dom SIKSA:

Dr. Gasperlin Janez, M. Krpana
26, tel. 32-452.

Zdravstveni dom BEŽIGRAD:

Dr. Tičar Ljilja, Veselova 19, tel.
30-966. V odnošnosti z zdravni-
škim klicem tel. LM 30-900.

Na Fakulteti AGG je diplomiral
inženirja gradbeništva Vladimir
Brenčak. Čestitajo kolegi iz risar-
stva.

Nameste vena pokop. dr. Jenku
Klepec, upravnika Zdravstvenega
doma v Rogoški Slatini je pokop-
al Lekarna Rog. Slatina 18.000
in za sopo mladino.

Nameste vena na grob pokop.
suhinjski iz Taborja je po-
kopal Ivan Suša 1900 gin za sopo
mladino. - Ravateljstvo Zavoda
za sopo mladino se za pokopjena
mrtva iskreno zahvaljuje!

10 let star Boris Brajkovič iz
Opalje, ulica Andreja Stangera 7,
je sel dne 31. 1. 1969 v Opalji v
zdravnišnico, nato je za njim izginil
vsaka sled. Občlen je v siv.
prav. spredaj pleteni suknji, nosi
dolge hlače, rjave čevlje z

črnimi lasmi, podplat, flanelasto
pajko, srajco in bele volnene nog-
avice. Kdor bi kaj videl, ali kaj ve-
de o njem, naj sporoči najbližji
starij LM ali materi Ivanji Braj-
kovič, Opalja, Stangerova 7.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

Čestitamo na poroki, ki jo je
priredila družina, ki jo je priredila
družina, ki jo je priredila družina.

OPOZORILO!

Oglase za nedeljsko izdajo sprejemamo
samo do petka do 12. ure. Oglase, katere
boste poslali po tem terminu, bomo objavili
v prihodnjih dneh.

Oglasni oddelek "DELO"

KONCERTI

Prihodnja premiera bo v soboto,
13. t. m.: krstna predstava nove
drame Mateja Bora "Pajolčan iz
mesecine", v režiji Jožeta Galetarja.
V glavnih vlogah bodo nastopili
Iva Zupančičeva, Janez Albreht,
Mina Jerajeva in Alenka Svetlova.
Sodelovali bodo še: Franek
Trefalt, Franček Dorenčič, Božo
Ulag, Miro Kopac, Tone Kačičnik,
Meta Pušljeva, Nika Juvanova,
Franci Presetnik, Metka Butarjeva,
Miro Kopac. Scenograf je arh.
Sveta Jovanovič, kostumograf arh.
Soudanova, glasba Marjan Li-
povšek.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana, Mestni dom

Sreda, 10. febr., ob 18. t. m.: K. Wit-
linger: "Mlada ljubezen na ob-
isku". Komedia. Izen. - Vstopnice so
tudi v prodaji.

Ob 19.30: S. Skufca: "Trnuličica-
pravilnica igra z godbo in
petjem". Red E. - Vstopnice so
tudi v prodaji.

Četrtek, 11. febr., ob 19.30: "Tri ve-
sele" slovenske enodejanske iz
prejšnjih časov s pesmijo in ple-
som. Levstik: "Junjer". Vojšnik:
"Resnica bo de v očeh". Ogrinc:
"Kje je mela". Gostovanje v do-
mu "Svobode" v Zg. Sisk. Pred-
prodaja vstopnic v sredo in četr-
tek od 18. do 19. ura v domu
"Svobode" v Zg. Sisk.

Sobota, 13. febr., ob 20. t. m.: K. Wit-
linger: "Mlada ljubezen na ob-
isku". Komedia. Izen.

Nedelja, 14. febr., ob 15. t. m.: S. Skufca:
"Trnuličica, pravilnica igra z
godbo in petjem". Popoldanska
predstava. Izen.

Ob 17.15: K. Witlinger: "Mlada lju-
bezen na obisku". Komedia. Izen.

Nedelja, 14. febr., ob 15. t. m.: S. Skufca:
"Trnuličica, pravilnica igra z
godbo in petjem". Popoldanska
predstava. Izen.

Ob 20. t. m.: K. Witlinger: "Mlada lju-
bezen na obisku". Komedia. Izen.

Ob 19.30: B. Nisžić: "Ujez", ve-
selogra. Gostovanje v Notranji
Gorici.

Predprodaja vstopnic pri gleda-
liški blagajni v Mestnem domu,
rezervacije po telefonu 32-360.

V četrtek, 11. februarja bo Sen-
tjakovsko gledališče ob 19.30 goso-
valo v "Tremi veselini" v domu
"Svobode" v Zg. Sisk. Ker pri
zadnjem gostovanju Sentjakovs-
ke gledališča v Zg. Sisk. mnogo
obiskovalcev ni dobilo vstopnic,
jih kupite že v predprodaji.

MESTNO GLEDALIŠČE
MARJETA
Lestovikova trga št. 2

Četrtek, 11. febr., ob 17. uri: Colli-
di-Bufano: "Ostržek". Delno za-
ključena predstava za otroke cian-
ov sind. podružnice ustanove
DOZ. Ostale vstopnice so v pro-
daji.

Sobota, 13. febr., ob 17. uri: Colli-
di-Bufano: "Ostržek". Delno za-
ključena predstava za otroke cian-
ov sind. podružnice ustanove
DOZ. Ostale vstopnice so v pro-
daji.

Nedelja, 14. febr., ob 11. in 15. uri:
J. Dobeč: "Dva potepina".

ROČNE LUTKE
Resljeva cesta 36

Nedelja, 14. febr., ob 17. uri: N. Si-
mončič: "Ključke počitnice".
Predprodaja vstopnic od srede
daje na upravi Resljeva c. 36,
od 18. do 12. ure in pol ure pred
zaključkom predstave pri gledališki
blagajni. Rezervacije po telefonu
32-020 (od 10. do 12. ure).

OPERA
Sreda, 10. febr., ob 19.30: Giordano:
ANDRE CHENIER. Gostovanje
Attilia Planinška. Abonma U.

Četrtek, 11. febr., ob 19.30: Jana-
ček: "IZ MRTVEGA DOMA".
Abonma A. (Vstopnice tudi v
prodaji).

Petek, 12. febr., ob 19.30: Puccini:
LA BOHEME. Zaključena pred-
stava za Osmlečko Zalec. Raz-
prodaja.

Sobota, 13. febr., ob 19.30: Egk:
REVIZOR. Abonma P. (Vstopni-
ce tudi v prodaji).

MESTNO GLEDALIŠČE
LJUBLJANA
Gledališka pasaža

Sreda, 10. febr., ob 20. t. m.: B. Kreft:
Blada o porokih in Marjuti.
Abonma Mladinska I.

Četrtek, 11. febr., ob 20. t. m.: B. Kreft:
Blada o porokih in Marjuti.
Abonma kolektivni H. Vstopnice
so tudi v prodaji.

V reportaži objavljeni dne 6. II.
1969 od SCP Gorica je podnaslov
slike pravilno "VINSKA KLET V
DOBROVEM", a ne v Bobrovem.

Danes ob 17. uri bo v Filhar-
miji koncert za mladino II. modre-
ga abonmaja. Program: Smetana,
Vitava in Prokofjev, Peter in volk.
Izjava orkester Slovenske filhar-
monije, dirigent Ciril Cvetko, so-
list Drago Makuc, komentator Bo-
go Leskovic.

JULA DE PALMA bo gostovala
na večeru jazza in popev v to-
rek, 16. februarja v Filharmoniji.
Sodelujeta Sijepan "Jimmy". Stan-
ni in ansambel Majmija Seta.
Veljajo vstopnice z datumom 9.
februar.

Rok Klopčič in Marjan Lipovšek
bosta koncertirala v petek, 12. fe-
bruarja za beli abonma. - Spored
obsega Bachova in Beethovnova
sonata ter dela Skerjana, Szyma-
nowskega, Bartoka in Gerschwi-
na (Porgy in Bess). - Preostale
vstopnice dobite v Filharmoniji.

KOMPAS obvešča

SMUCARJI: v nedeljo, 14. febru-
arja, enodni avtobusni izlet
iz KRANJSKO GORO. Odhod iz
Ljubljane ob 7.30. - Cena 680
din. Vozovnice so v predprodaji
v poslovalnici v LJUBLJANI.

POSEBNO OBVESTILO!
KOMPAS prireja v četrtek, 11. fe-
bruarja, ob 19.30 uri v dvorani
soc. zavarovalnice v Ljubljani
Klidičeva ul. 5, predavanje IZ
LET V ATENE. Predavanje
spremlja 200 barvnih diapoziti-
vov. Vabljeni k polnočnim
udeležbi. Vstopnine ne bo!

DELAVSKA UNIVERZA v Ljubljani
organizira v sodelovanju s Sekre-
tariatom IZRSnega sveta za Občo
upravo LRS pripravljane tečaje
za strokovni izpit za nazive, za
katere se zahteva popolna sred-
nješolska izobrazba. Tečaji bodo
od 15. II. do 30. IV. t. l. v večer-
nih urah. Prijave sprejema upra-
valna delavske univerze, Ljubljana
Cankarjeva 5 III, soba 136 do 132.
v dopoldanskih urah. Kjer dobite
vse ostale informacije.

II MEDNARODNI
SEJEM
OBRTI

BEograd 1-10 JUNIJA

PRIJAVITE SODELOVANJE
DO 1. APRILA

POjasnila:
BEOGRADSKI SAJAM,

Beograd, p. p. 408, tel. 50-001.

Predstavnitvo v Zagrebu,
Štrossmajerjev trg 8, tel. 36-069

OBJAVE

VABILO

na deseti redni občni zbor Za-
druga katoliških duhovnikov FLR
Jugoslavije, ki bo v Ljubljani, v
sredo, dne 24. februarja 1969 ob
8. uri zjutraj v upravnih prostorih,
Cankarjeva cesta 14.

Dnevni red:

1. Začetek občnega zbora in
sklepanje. - 2. Izvolitev delov-
nega predsedstva, overovalcev, zapis-
ničarja. - 3. Naš pogled v drugo
desetletje, referat. - 4. Branje
zapisnika rednega občnega zbora
1969. - 5. Zadrzno glasilo "Naša
zadruga" v 4. letniku. - 6. Delo
kreditne odsaka. - 7. Poročilo o
delu upravnega in izvršnega od-
bora Zadruga. - 8. Poročilo o delu

in poslovalnici. - 9. Zaključni ra-
čun 1968 in njegova odobritev. -
10. Poročilo nadzornega odbora in
razrešnica. - 11. Volitve upravne-
nega in nadzornega odbora. - 12.
Zaključitev pri Komunalni banki.
- 13. Sprememba zadrutnih pra-
vil. - 14. Pozdravna pisma. - 15.
Službovalci.

Ce ne bo ob napovedani ur na-
vozni zadrutno število zadrut-
kov, bo eno uro kasneje drugi
občni zbor, ki bo veljavno sklepal
o vseh točkah dnevnega reda brez
o vseh točkah dnevnega reda brez
o vseh točkah dnevnega reda brez

Upravni odbor Dijskega doma
v Murski Soboti, Tomšičeva 3,
razpisuje mesto

Nastop službe I. IV. 1969. Pogoj:
srednja ekonomska šola z nekaj
prakske ali nepopolna srednja šola
z vsaj 5-letno praksko v račun-
ovodskem poslovanju. Osnovna
plača po uredu o javnih usluž-
benih, položajna plača pa po
pravniki. Pravilno kolkovano
prošnjo s kratkim življenjepisom
pošljite na upravo Dijskega do-
ma Murska Soba.

Inštitut za metalne konstrukcije
(finančno samostojni znanstveni
zavod), Ljubljana, Mencingerjeva
7, razpisuje naslednja delovna me-
sta:

1. Tehnika, za delo s stroji in
instrumenti za mehanske preiskave
v: imeti mora smisel in veselje za
takšno delo, ima možnost zased-
be mesta vodje preiskovalne
2. Tehnična ismarja, ki bi imel
tudi veselje za tehnično pripravo
dela (pogoj: srednja strokovna
triletna praksa in osludjenje vola-
škega toka).

Nastop službe lahko takoj.
Plača po pravilniku. Podrobnje
se informacije dobite v Sekretari-
atu Inštituta, Ljubljana, Mencinger-
jeva 7, telefon 21-740, 21-741. R
zadržna komisija pri Fakulteti
za arhitekturo, gradbeništvo in ge-

deželjo Univerze v Ljubljani raz-
pisuje mesto honorarnega knjižničarja
s polnim delovnim časom.
Pogoj: popolna srednješolska izo-
brazba, po možnosti knjižničarske
izpiti, znanje strojeplasti in več tu-
jih jezikov.

Pravilno kolkovane prošnje z
življenjepisom naj priložite vložiti v
15 dneh od objave v Delu na De-
kanat fakultete, Tomšičeva 7. R

Upravni odbor Dijskega doma
v Murski Soboti, Tomšičeva 3,
razpisuje mesto

Nastop službe I. IV. 1969. Pogoj:
srednja ekonomska šola z nekaj
prakske ali nepopolna srednja šola
z vsaj 5-letno praksko v račun-
ovodskem poslovanju. Osnovna
plača po uredu o javnih usluž-
benih, položajna plača pa po
pravniki. Pravilno kolkovano
prošnjo s kratkim življenjepisom
pošljite na upravo Dijskega do-
ma Murska Soba.

Inštitut za metalne konstrukcije
(finančno samostojni znanstveni
zavod), Ljubljana, Mencingerjeva
7, razpisuje naslednja delovna me-
sta:

1. Tehnika, za delo s stroji in
instrumenti za mehanske preiskave
v: imeti mora smisel in veselje za
takšno delo, ima možnost zased-
be mesta vodje preiskovalne
2. Tehnična ismarja, ki bi imel
tudi veselje za tehnično pripravo
dela (pogoj: srednja strokovna
triletna praksa in osludjenje vola-
škega toka).

Nastop službe lahko takoj.
Plača po pravilniku. Podrobnje
se informacije dobite v Sekretari-
atu Inštituta, Ljubljana, Mencinger-
jeva 7, telefon 21-740, 21-741. R
zadržna komisija pri Fakulteti
za arhitekturo, gradbeništvo in ge-

deželjo Univerze v Ljubljani raz-
pisuje mesto honorarnega knjižničarja
s polnim delovnim časom.
Pogoj: popolna srednješolska izo-
brazba, po možnosti knjižničarske
izpiti, znanje strojeplasti in več tu-
jih jezikov.

Pravilno kolkovane prošnje z
življenjepisom naj priložite vložiti v
15 dneh od objave v Delu na De-
kanat fakultete, Tomšičeva 7. R

Upravni odbor Dijskega doma
v Murski Soboti, Tomšičeva 3,
razpisuje mesto

Nastop službe I. IV. 1969. Pogoj:
srednja ekonomska šola z nekaj
prakske ali nepopolna srednja šola
z vsaj 5-letno praksko v račun-
ovodskem poslovanju. Osnovna
plača po uredu o javnih usluž-
benih, položajna plača pa po
pravniki. Pravilno kolkovano
prošnjo s kratkim življenjepisom
pošljite na upravo Dijskega do-
ma Murska Soba.

Inštitut za metalne konstrukcije
(finančno samostojni znanstveni
zavod), Ljubljana, Mencingerjeva
7, razpisuje naslednja delovna me-
sta:

1. Tehnika, za delo s stroji in
instrumenti za mehanske preiskave
v: imeti mora smisel in veselje za
takšno delo, ima možnost zased-
be mesta vodje preiskovalne
2. Tehnična ismarja, ki bi imel
tudi veselje za tehnično pripravo
dela (pogoj: srednja strokovna
triletna praksa in osludjenje vola-
škega toka).

Nastop službe lahko takoj.
Plača po pravilniku. Podrobnje
se informacije dobite v Sekretari-
atu Inštituta, Ljubljana, Mencinger-
jeva 7, telefon 21-740, 21-741. R
zadržna komisija pri Fakulteti
za arhitekturo, gradbeništvo in ge-

deželjo Univerze v Ljubljani raz-
pisuje mesto honorarnega knjižničarja
s polnim delovnim časom.
Pogoj: popolna srednješolska izo-
brazba, po možnosti knjižničarske
izpiti, znanje strojeplasti in več tu-
jih jezikov.

Pravilno kolkovane prošnje z
življenjepisom naj priložite vložiti v
15 dneh od objave v Delu na De-
kanat fakultete, Tomšičeva 7. R

Upravni odbor Dijskega doma
v Murski Soboti, Tomšičeva 3,
razpisuje mesto

Nastop službe I. IV. 1969. Pogoj:
srednja ekonomska šola z nekaj
prakske ali nepopolna srednja šola
z vsaj 5-letno praksko v račun-
ovodskem poslovanju. Osnovna
plača po uredu o javnih usluž-
benih, položajna plača pa po
pravniki. Pravilno kolkovano
prošnjo s kratkim življenjepisom
pošljite na upravo Dijskega do-
ma Murska Soba.

Inštitut za metalne konstrukcije
(finančno samostojni znanstveni
zavod), Ljubljana, Mencingerjeva
7, razpisuje naslednja delovna me-
sta:

1. Tehnika, za delo s stroji in
instrumenti za mehanske preiskave
v: imeti mora smisel in veselje za
takšno delo, ima možnost zased-
be mesta vodje preiskovalne
2. Tehnična ismarja, ki bi imel
tudi veselje za tehnično pripravo
dela (pogoj: srednja strokovna
triletna praksa in osludjenje vola-
škega toka).

RAZPISI

ZAVOD ZA VARNENJE LRS,
LJUBLJANA, Ptujška ul. 11 raz-
pisuje naslednja delovna mesta:
Izjava Zavoda (visokošolska izo-
brazba in znanje najmanj 2 tu-
jih jezikov)

gradbenega inženirja in tehnika
elektroinženirja jakega toka ali
strojnega inženirja
dveh strojnih tehnikov
dveh ključavničarjev in
verziranje stenodaktilografke s
takojšnjim nastopom. Pismene po-
nudbe.

RAZPIS
Ekonomska srednja šola - odde-
lek za izobrazbo odraslih v
Ljubljani

ra p s u je
vpis 90 kandidatov v I. semestru
oddelka za izobrazbo odraslih. Po-
uk bo v večernih urah petkrat
tedensko. Kandidati mora kolko-
vati prošnjo (50 din) v glaziti:

1. spravevala o dokončni osem-
letki oziroma nižji gimnaziji; 2.<

WALT DISNEY PODOBE IZ NARAVE

GORJE DROBIŽU

MAJHNE RIBE SO NEMARA NAJBOLJ ISKAN PLEN V ŽIVALSKEM SVETU. RAZEN ROPARIC PREŽIJO NANJE TUDI MORSKE ZVEZDE IN ANEMONE.

VSAKO PRAVILO IMA IZJEMO: ZA NAJBOLJ KRVOLOČNO RIBO VELJA MAJHNA PIRANHA IZ JUŽNE AMERIKE.

LUCIEN CHAUVET

OTROKA V PRISTANIŠČU

RIŠE DRAGO STRMEC

52. Ko jo je Milo hotel pobožati, se je mucka umaknila. Zbežala je v drugi kot vagona, h kupu slame, ki je šumela pod njenimi tačkami. Kazalo je, da to mucki ugaja, kajti na slami je začela počenjati najrazličnejše norčije. Njenim skokom in zviranjem se je Desi od srca nasmejal. Sklenila sta, da bosta skušala mucko obdržati v vagonu.

53. Ker sta ji ponudila ribe glave in druge ostanke hrane, je bilo prijateljstvo hitro sklenjeno. Mucka je dovolila, da sta jo božala in pestovala. Milo je predlagal, da bi jo imenovala "podganica", za spomin na Desijevo pomoto in na njegov strah. Ko se je začelo mrčiti in je prišel čas večerje sta razdelila obrok tudi novi štirinožni prijatelji.

54. V mrak so zunaj vagona pridružen zavzeleni koraki. Na vrata je dvakrat kratko in enkrat močneje potrkalo — dogovorjeno znamenje za Burjo. Za njim je v vagon splezala skupina mladih fantov. Poleg Angorčka je Milo med njimi spoznal še Malega, ki je hodil v isto šolo, pa Luluja s prijetnim, nežnim obrazom. Preostalih dveh ni poznal.

Manjša potrošnja kruha v Evropi

Nekoč osnovno živilo se bolj in bolj spreminja v dodatek k pestri hrani

Vse statistike kažejo, da po zahodnoevropsko prebivalstvo zdaj manj kruha, kot v prejšnjih desetletjih in da je kruh povprečno drugačen od tistega, ki so ga jedli pred 50 leti. Se nikoli ni bilo toliko vrst kruha, vendar se je potrošnja čistega pšeninega kruha v Zahodni Evropi znižala v mnogih desetih letih za dobro petino, hkrati pa se je podvojila potrošnja povsem belega kruha in žitja. Potrošnja kruha iz žitja vseh sort in krompirja se znižuje že sto let, hkrati pa narašča potrošnja mesa, masla, sadja in zelenjave.

Tega pojavnost ni mogoče razložiti le z željo sedanjih ljudi, da bi imeli pri jedi kar največ užitka; veliko večjega pomena je dinamičen razvoj procesa, ki je zajel vse narode industrijskih dežel.

Človek dela fizično čedalje manj, zato njegov organizem ne čuti več žeje, mraza in vlage, tako zelo kakor poprej. Hkrati ima človek zaščito proti boleznim ter mrazu in vročini neprimerno boljše sredstva kot nekoč.

Zato pa si sodobni prebivalci industrijske dežele mnogo bolj napenja živce in voljo. Proizvodnja in sploh sodobno živ-

ljenje zahteva od njega čedalje večjo sposobnost koncentracije in naglih refleksov v proizvodnem procesu. Vse to zahteva delo pri natančnih strojih, hkrati z njim pa mehanizacija proizvodnje in njen tempo. Seveda odloča tudi način življenja. Nazorno povedano: marsičesa je kriv avto. Moderni človek manj hodi, manj teka, zato pa napenja živce. Čedalje več ljudi živi v velikih mestih. Primer iz Nemčije: Leta 1871 je živel v mestih le tretjina prebivalstva, leta 1950 pa že dve tretjini.

Za tek skrbi tudi medicina. Ljudje se živčno izčrpavajo,

njihova duševnost je izpostavljena močnim dražljajem. Tudi organizem potrebuje čedalje več dražljajev, torej čedalje več prijetnih vonjav in okusne hrane. Prav ta je bolj in bolj pestra, pri sestavi jedilnika sodelujeta znanje in domisljija. Vsebinsko pester jedilnik ni razkošje, temveč življenjska nužnost.

V industrijsko razvitih deželah ima le še malo dovolj časa za sprehod po kosilu ali za počitek zaradi boljše prebave. Zato potrebuje moderni človek manjši hrane, ki pa mora biti bolj hranilna, se pravi koncentrirana, da obtežuje želodec in krvni obtok manj kot nekdanja.

V prehrani zahodnoevropskega prebivalstva je dajal kruh pred 150 leti 82 odstotkov skupnih dnevnih kalorij, zdaj pa jih daje le še 27 odstotkov, potrošnja kruha je torej občutno manjša. Kruh ni več osnovno živilo, važnejše je tisto, kar se je s kruhom.

Namesto sladkorja in škroba troši sodobni prebivalec velenja in industrijski delavec več beljakovin in vitaminov. Kruh in krompir jih ne moreta dati. Kruh je važen glede vsebine beljakovin le takrat, kadar jih je v drugi hrani premalo.

Sploh je značilno za naš čas nazadovanje v potrošnji kruha in sploh živil iz žita. Le še pretežno kmetijske, industrijsko nerazvite dežele trošijo mnogo kruha, ki je tam še vedno osnovna ljudske prehrane. Potrošnja žitja na prebivalca znaša na primer v Italiji 146, v Nemčiji 93, v Angliji 87, v ZDA pa le 68 kg letno. Kruh se torej spreminja iz nekoč osnovnega živila v različno pripravljene dodatke k sodobni hrani.

Svatovski meteor

NEKDANJI PASTIR PRAVI, DA JE S PRAČO ZAGNAL KAMEN, KI JE POZNEJE POSTAL »METEOR«

Znanost je začela dvomiti o resničnosti podatka, da je padel meteor 28. oktobra 1929 v bližini Zajčarja v Vzhodni Srbiji. Stevan Andrejevič iz Zajčarja namreč trdi, da je bil to kamen, ki ga je on vrget s svojo pastirsko pračo.

O tem dogodku je poročala »Politika« 1. novembra 1929 nedemantirano vest z naslovom »Meteor padel na svatovski kmetiji«. Novico so ponatili mnogi tuj listi in agencije. Rečeno je bilo, da je padel blizu Zajčarja meteor »v velikosti četrtine hleba«. Da bi bila novica še bolj zanimiva, je domnevni meteor — tako je dalje pisala »Politika« — »pri padcu zadel voz, na katerem so se svatje peljali na poroko v vas Zvezdan. Neko žensko je meteor oplazil po glavi in je bila vsa krvava, drugi pa je na plečih raztrgal bluzo in ji napravil veliko podpludbo.«

Stevan Andrejevič pa pravi, da je tisti »meteor« priletel iz njegove prače. Opisal je tudi nekaj podrobnosti tega dogodka. Tisti dan je plesal živno. Kakor drugi njegovi vrstniki je imel tudi on veliko pračo iz vrvi, ki jo je zavijtel, ko je opazil, da se po cesti iz Zajčarja peljejo svatje. Najprej se je skril, da so šli mimo, nato pa je stopil na cesto, vzel kot jake velik kamen in ga vrget za vozom, ki je takoj obstal. Andrejevič pa se je skril v grmovju ob cesti, ker je opazil, da je »zadel v črno«. Ker svatje niso videli nikogar, so kmalu nadaljevali pot. Andrejevič pravi, da bi spoznal tisti kamen, ki ga je takrat vrget, in da je pripravljen vsakomur potrditi, da je svate zadel kamen iz njegove prače, ne pa meteor.

Takrat je molčal, ker se je bal, da bi se moral zagovarjati zaradi telesne poškodbe dveh žensk, kasneje pa dogodku ni več pripisoval posebnega pomena. Te »znanstvene potegavščine«, kakor sam pravi, se je spomnil, ko je nedavno bral v nekem srbskem listu poročilo o meteorju v Srbiji pred 30 leti.

Šestdesetletna Vida Jović, žena »meteorja«, je vasi Sumra-

kovac pri Boljevcu, se dobro spominja tistega dogodka pred 30 leti, ko je le malo manjkalo, da bi jo ubil »zarečni meteor«. Dogodka se spominja tudi takratni ženin Čedomir Marković.

Drobiž

LASTOVKA REKORDERKA
V Natalu (Južna Afrika) so ujeli lastovko, ki je preživela lanske leto v Grönlandiji, kjer so jo lani obročkali. V štirih mesecih je ta morska lastovka preletela 18.600 km dolga pot, kar je vsekakor rekord svoje vrste.

NARODNOST YME SUMAC
Po svetu zelo znana je pevka Yma Sumac, ki zmore vse ženske glasove od najnižjih do najvišjih. Najpogostejše poje in kvske pesmi. Vsi so menili, da je iz Peruija, njen mož pa je nedavno izjavil, da je to reklamna ukana in da je njegova žena Kanadčanka, njen pravi ime pa je Amie Camus.

VIZITKA
Mlada Švedinja je nastopila v Göteborgu kot tožljivka. — Zahtevala je priznanje očetovstva in vzdrževalnosti za svojega otroka. Kot očeta je navedla ime trgovca iz veleblagovnice in rekel, da ji je na prvem sestanku dal vizitko. Ko so jo s trgovcem soočili, je izjavila, da ga ne pozna, se obrnila k občinstvu in nenadoma zaklicala: »Tisti tam je!« Bil je trgovec sin, ki je uporabljal očetovo vizitko.

VSE STRELCE JE PRERAZLAGALA
Na tekmovalni dunajski policije v streljanju iz službene samokrese je dobila prvo nagrado policijska inšpektorica, ki je premagala vseh 25 moških tekmovalcev.

VEŠOLSKJE POPEVKE
Nekatere evropske dežele, ki za sedaj še ne morejo poročati o proizvodnji vesoljskih raket, skušajo to nadomestiti s proizvodnjo ustrezne poezije. — V Nemčiji je zdaj zelo popularna popevka »S teboj plavam po vesolju«. Švicarji pojejo pesmi: »Ti dragi planet v srebrnem sijaju, kmalu bom pri tebi«. Francozi pa »Jaqueline, moje srce, čakam te na Mesecu«.

od vsepovsod

Televizijana Japonskem

Po mnenju japonskih strokovnjakov za televizijo se bo Japonska letos povzpela v številu televizijskih oddajnikov in sprejemnikov na drugo mesto v svetovnem merilu. Japonska radijska družba naj bi v tretjem letu svojega petletnega programa vgradila v več mestih nove televizijske postaje. Razen državne radijske družbe ima 37 zasebnih družb 43 televizijskih postaj v vsej deželi. Pravijo, da bo letos začelo delovati več komercialnih televizijskih postaj.

Filipinska folklorna skupina v Evropi

Filipinska folklorna skupina »Bajanihan« bo letos gostovala v Evropi, in sicer mesec dni v Italiji, šest tednov v Zahodni Nemčiji, sedem dni v Parizu in mesec dni v Španiji. Zastopniki te folklorne skupine se pogajajo z nekim evropskim filmskim podjetjem o snemanju filma s filipinskimi ljudskimi plesi.

njeza leta na Japonskem sedem ali celo osem milijonov prijavitelj televizorjev, kar pomeni, da bo imelo televizijske sprejemnike 40 odstotkov japonskih gospodinjstev.

Sovjetske tovarne za proizvodnjo diamantnega orodja
V Sovjetski zvezi nameravajo zgraditi pet novih mehaniziranih tovarn za proizvodnjo posebnega orodja. Uporabili bodo diamante iz novih rudnikov v Sibiriji. Proizvodnja diamantov naj bi se do leta 1965 povečala 16-kratno.

OD SMEHA UMIRAJO

Križanka

Po neki nenavadni ironiji je ena izmed najbolj skrivnostnih bolezni, ki lahko napade človeka, bolezen neobzdranega smejanja. To bolezen imenujejo znanstveniki kuru in jo opisujejo kot akutno degenerativno nevrološko poškodbo. Zasedli so jo do-

slej samo na enem področju Nove Gvineje, ki je pod avstralsko upravo.

Skoraj v vseh znanih primerih povzroči kuru smrt. Za prvo fazo je značilno drhtenje, nenadne kretnje in stanje navdušenja. Za drugo obdobje bolezni so značilne še bolj živčne kretnje, nesposobnost hoje, strabizem ali obračanje oči ter pretirano smejanje. Tretja faza bolezni je obeležena s popolno nesposobnostjo premikanja, menjajočo se togostjo in ohlapnostjo in splošno oslabelostjo. Smrt stopi 6 do 9 mesecev po začetku bolezni.

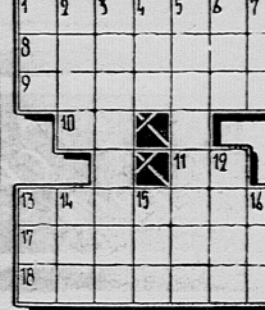
Najbolj značilno za kuru je dejstvo, da je ta bolezen omejena na eno samo plemo — Fore — in na tiste, ki imajo zakonske vezi s tem plemenom. Plemo Fore šteje kakih 11.000 ljudi, tej bolezni, pa je skupno podvrženih kakih 20 tisoč domačinov. En odstotek prebivalstva umre vsako leto za to boleznijo in polovica smrtnih primerov na tem področju nastopi zaradi te bolezni. Odrasli moški se je redko nalezijo, pač pa napadajo ženske in otroke brez razlike, ne napadajo pa nosečnice.

Doslej niso našli še nobene zdravila za to bolezen in tudi ne vedo, kaj jo povzroča. Brez uspeha so znanstveniki že poskusili z antibiotiki, s sredstvi proti krčevam, z vitamini, s pomirjevalnimi sredstvi, s hormoni, z antimalaričnimi zdravili in podobnimi sredstvi.

Najhuje je to, da bolezen kuru posredno povzroča smrt številnih domačinov, ki za njo niso oboleli. Ta smrt se imenuje tukubu. Primitivni domačini namreč pogostokrat kamenjajo ali pobijajo vrače ali čarovnike, ki jih sumijo, da so povzročili smrt drugih ljudi — s smejanjem.

Telefoni v Zahodni Nemčiji

Zahodnonemško ministrstvo ima okoli 75.000 prošenj za napeljavo telefona, vendar jim ne more ugoditi, dokler ne bodo razširili mreže. V ta namen nameravajo v prihodnjih petih letih investirati okoli sedem milijard mark. Število medkrajevnih telefonskih pogovorov v Zahodni Nemčiji se je lani povečalo na 900.000.

Vodoravno: 1. državljan v starih Atenah, znan po svoji pravičnosti, 8. koncertna skladba za soliste, zbor in orkester, 9. ime skladatelja Dvořaka, 10. enaka glasovna glasila, 11. tuj dvojnišnik, 13. politično združenje, 17. atomska peč, 18. mesto v Ukrajini, kjer je Peter Veliki premagal švedskega kralja Karla XII.

NAVPIČNO: 1. pristanišče v Izraelu, 2. telesne poškodbe, 3. račun v višji matematiki, 4. številko, 5. črna dobovalnica, 6. hoditi, 7. del tedna, 12. spona, veriga, 13. orodje žanjice, 14. tuje moško ime, 15. uradni spis, 16. napladijo.

RESTE PREJŠNJE KRIZANKA

Vodoravno: 1. Gounod, 7. akvarel, 9. rs, 10. dama, 11. črna, 12. Lit, 14. ito, 15. ose, 16. noba, 18. Ir, 19. anemija, 21. ataman.

ZASEDANJE INDIJSKEGA PARLAMENTA

Krepitev obrambnih sil

Premier Nehru je izjavil, da bo imela v tretji petletki prednost obrambna industrija, kar je posledica zapleta v odnosih s Kitajsko

NEW DELHI, 9. febr. (Tanjug). Po ocenah indijskih listov je za začetek rednega proračunskega zasedanja indijskega parlamenta značilen velik poudarek na potrebi po krepitvi obrambnih sil Indije, kar sta naglasila tako predsednik Prasad kot tudi ministri predsednik Nehru. Listi pišejo, da je v večeršnjem govoru predsednika Prasada na začetku zasedanja parlamenta najvažnejši tisti del, ki se nanaša na indijsko-kitajske odnose.

Predsednik Prasad je obožil Kitajsko, da krši načela »panče šile« in poudaril, da se lahko Indija in Kitajsko začne pogajati samo »pod določenimi pogoji«. Današnji »Statesman« sklopa iz teh besed na stališče, ki ga je Indija zavzela v zadnji notki Kitajski. Pričakujejo, da bo nota vsak čas objavljena.

Ministrski predsednik Nehru je govoril na zaprti seji kongresne parlamentarne skupine po slovesni otvoritvi zasedanja parlamenta. Delijski krog pravi, da je Nehru izjavil, da bo imela v okviru tretjega petletnega načrta prednost predvsem »proizvodnja za obrambo«. Indija je v zadnjih letih po-

stopno zmanjševala izdatke za obrambo in si prizadevala, da bi začela vojaška podjetja posloovati na »rentabilni podlagi«. Nehru je v svojem govoru dejal, da Indija »glede na sedanjo nevarnost« ne more iti po tej poti, marveč mora posvetiti vso pozornost razvijanju obrambne industrije in prispevati zanj velika sredstva. Dejal je, da je ta industrija v zadnjih letih dosegla velike rezultate in da prihaja večina orožja za indijsko vojsko iz domačih tovarn.

Ministrski predsednik Nehru je govoril tudi o gospodarskem planiranju. Zavzel se je za to, da bi skrajšali roke za izpolnitev sprejetih načrtov. Hkrati je izjavil, da bodo do aprila letos predložili v javno razpravo osnutek petletnega načrta, ki ga bodo začeli izpolnjevati spomlad 1961.

NEHRU O OBISKU HRUŠČEVA

Predsednik vlada Nehru je danes v parlamentu izjavil, da bodo sovjetskega ministrskega predsednika Hruščeva sprejeli v New Delhiju »skoraj takoj«, kot da gre za obisk voditelja države. Hruščeva bo na letališču sprejel indijski predsednik dr. Prasad.

Nehru je tudi izjavil, da ni določil dnevnih red razgovorov, ki jih bo imel s predsednikom sovjetske vlade.

Sovjetsko zunanje ministrstvo je objavilo, da bo ministrski predsednik Hruščev odpotoval na obisk v Indijo in druge dežele Daljnega vzhoda jutri zjutraj z letalom. V Indiji bo ostal več dni, potem pa se bo na poti v Indonezijo za nekaj časa ustavil v Burmi, v Džakarti,

glavno mesto Indonezije, bo Hruščev prispej 18. februarja. Ko se bo vračal iz Indonezije, bo obiskal tudi Afganistan.

Razgovori Kreiskega v Londonu

London, 9. febr. (Reuter). Avstrijski zunanji minister Kreisky je danes dopoldne v Londonu nadaljeval razgovore z britanskim zunanjim ministrom Selwynom Lloydom, s katerim se je začel včeraj razgovorjati o razorožitvi in o bližnji predsedniški konferenci med Vzhodom in Zahodom.

Minister Kreisky je bil danes gost na kosilu pri britanskem finančnem ministru Amoryju. Razgovorja sta se o vprašanih evropskega združenja svobodne trgovine, katerega članici sta Velika Britanija in Avstrija.

SOVJETSKO-ITALIJANSKI RAZGOVORI V MOSKVI KONČANI

Soglasje o potrebi ohranitve miru

Zdravici Hruščeva in Gronchija na svečanem sprejemu v Kremli — Predsednik Gronchi častni doktor moskovske univerze — Sinoči so italijanski gostje odpotovali na obisk v Leningrad

MOSKVA, 9. febr. Danes je bil v Moskvi objavljen skupni sovjetsko-italijanski komuniké o bivanju italijanskega predsednika Gronchija v Sovjetski zvezi. V komunikéju je rečeno, da so v teku razgovorov obravnavali mednarodne probleme in da so posebno pozornost posvetili razorožitvi in evropski varnosti. Doseženo je bilo soglasje, da je nujno treba ohraniti mir in varnost na svetu ter zagotoviti gospodarski in socialni napredek narodov.

Komunike poudarja, da sta obe strani izrazili trdno pričanje, da je splošna in po-

polna razorožitev najboljša pot za ohranitev miru. Nadalje je rečeno v komunikéju, da se odnosi med Italijo in ZSSR ugodno razvijajo, zlasti na gospodarskem in kulturnem področju. Na koncu komunikéja obe strani izražata upanje, da bo obisk znatno prispeval k nadaljnjemu razvijanju odnosov med Italijo in ZSSR ter pripomogel k mednarodnemu sodelovanju solah.

Nekaj minut pred svečanim sprejemom, ki ga je sovjetska vlada priredila v Kremli na čast visokega gosta, sta italijanski zunanji minister Pella in predsednik komiteja za kul-

turne zveze s tujino Žukov podpisala prvi kulturni sporazum med ZSSR in Italijo.

Na svečanem sprejemu v Kremli so imeli Hruščev, Voršilov in Gronchi zdravice. Premier Hruščev je označil predsednika Gronchija za realista in pristaša miroljubnega reševanja mednarodnih sporov ter izjavil, da sovjetska vlada pripisuje velik pomen Gronchijevemu obisku v ZSSR. Hruščev je rekel, da Italija le-tako stare tudi simpatije in zveze med Italijo in Rusijo. Med Sovjetsko zvezo in Italijo, je poudaril Hruščev, ni nasprotij, ki bi mogle motiti medsebojne prijateljske odnose. Razgovore s predsednikom Gronchijem je ocenil kot »prijetno in koristno izmenjavo gledišč«. Trgovinski odnosi med obema deželama in danes podpisani kulturni sporazum, je dejal Hruščev, so dokaz nadaljnjega približevanja ZSSR in Italije.

Predsednik Gronchi je v svoji zdravici uporabil izraze spoštovanja, zadovoljstva in priznanja za uspehe, ki jih je dosegla ZSSR in za njeno politiko. Dejal je, da je težnja po miru podlaga za nadaljnje razvijanje sovjetsko-italijanskih odnosov. Gronchi je nadalje poudaril, da Italija podpira predlog ZSSR o razorožitvi. To je problem vseh problemov, je rekel Gronchi.

Predsednik italijanske republike je popoldne obiskal moskovsko univerzo, kjer so ga pričakali minister za prosveto, rektor univerze in druge osebnosti ter okoli 2000 študentov in predavateljev. Na svečani seji je znanstveni svet univerze podelil predse-

dniku Gronchiju naslov častnega doktorja pravnih ved.

Predsednik Gronchi je nocoj s soprogo in sinom odpotoval iz Moskve v Leningrad. Na poti ga spremljajo predsednik prezidija Vrhovnega sovjeta ruske federacije Nikolaj Oranov, zunanji minister Pella, namestnik sovjetskega zunanjega ministra Zorin in druge osebnosti.

Z. Božić (»Borba«)

Dag Hammarskjöld proti antisemitizmu

New York, 9. febr. (Reuter). Generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld je včeraj izjavil, da morajo OZN in njene organizacije v svojo učinkovitostjo uporabiti sredstva, ki jih imajo na razpolago, proti ponovnemu oživljanju antisemitizma. Dejal je, da je treba antisemitizem kot izraz razizma in prezir do človeške osebnosti najodločneje zatreti. Takšne manifestacije, je dejal Hammarskjöld, so poniževalne »za vse nas in so v ostrem nasprotju z osnovnimi težnjami OZN«.

Cabot Lodge na kosilu pri Gromiku

Moskva, 9. febr. (TASS). Sovjetski zunanji minister Gromiko je danes v Moskvi priredil kosilo stalnemu ameriški delegatu v OZN Cabotu Lodgeu. Na kosilu so bili med drugimi prvi namestnik predsednika sovjetske vlade Kozlov, predsednik komiteja sovjetske vlade za kulturno sodelovanje s tujino Georgij Žukov ter ameriški veleposlanik v Moskvi Thompson. Cabot Lodge je na obisku v Sovjetski zvezi kot gost veleposlanika Thompsona.

PO SPLOŠNIH VOLITVAH V BURMI

Trdna večina za Čisto ligo

RANGUN, 9. febr. (AFP). Čisto krilo protifašistične lige bivšega burmanskega ministrskega predsednika U Nuja je zmagovalo na parlamentarnih volitvah, ki so bile v soboto v Burmi. U Nujeva stranka si je zagotovila 135 izmed 250 sedežev v parlamentu in s tem absolutno večino.

Čvrsto krilo protifašistične lige pod vodstvom U Ba Sweja je dobilo 20 mandatov,

združena fronta enega, ostale manjše stranke pa skupno 20. Niso še znani rezultati volitev za okrog 50 poslanskih mest, vendar ti rezultati v bistvu ne morejo spremeniti položaja ali omajati zanesljive zmage U Nuja.

Čisto krilo protifašistične lige bo imelo pred aprilom plenarno konferenco, na kateri bodo razpravljali o programu stranke in o sestavi nove vlade. Predstavnik stranke je izjavil, da bodo na konferenci razpravljali tudi o preimenovanju stranke. Predlagano je bilo, naj bi se stranka imenovala liga Burmanske unije.

Telegrami

PORT SAID. — Z danske ladje »Inge Tofte« so začeli iztovarjati izraelsko blago, zaradi katerega ladja ne sme nadaljevati vožnje po Sueskem prekopu. Zunanje ministrstvo ZAR je objavilo, da bo ladja lahko plula po prekopu, ko bodo z nje iztovorili blago, namenjeno Izraelu, s katerim je ZAR še vedno v vojnem stanju. Danska ladja »Inge Tofte« je zasidrana v Port Saidu od maja lani.

KUJENHAYVEN. — Zdravje danskega ministrskega predsednika Hansena, ki je zbolel za pljučnico, se je močno poslabšalo. Predsednik Hansen se že od začetka leta zdravi v bolnišnici. Hansen je voditelj danskih socialnih demokratov, predsednik vlade pa je od januarja 1955.

KARACHI. — Finski ministrski predsednik dr. Sukselainen je na povabilo pakistanske vlade včeraj prispej v Karachi. V Pakistanu bo ostal štiri dni.

Oberländer pred častnim sodiščem stranke

Bonn, 9. febr. (AP) — Predstavnik krščansko-demokratske stranke je danes izjavil, da bo pred častno sodišče poklican minister za begunce Oberländer, ki ga obtožujejo zaradi njegove nacistične preteklosti. Povedal je, da bo častno sodišče v kratkem začelo proučevati vse konkretne obtožbe, zlasti še, da je Oberländer kot oficir neke nacistične enote sodeloval pri pokolu Poljakov in Židov v Lvovu.

BERLIN. — List Adenauerjeve krščansko-demokratske stranke »Der Tage« zahteva, naj minister v Adenauerjevi vladi za vprašanja beguncev Oberländer odstopi. List piše, da Oberländer krvi ugled Zahodne Nemčije. List nadalje pravi, da tudi če Oberländer zavrača trditve, da je sodeloval v pokolu Poljakov leta 1941 in da je pisal članke v nacističnem duhu, ostane dejstvo, da je podpiral nacionalno-socialistične ideje.

Gospodarska enakost

je prav tako važna kot politična, je izjavil predsednik nacionalne unije Tanganjike Njerere

ADIS ABABA, 9. febr. (Tanjug). Julius Njerere, predsednik nacionalne unije Tanganjike in eden izmed voditeljev te dežele, ki bo letos dobila nepopolno samoupravo, je v izjavi za etiopski list »Ethiopian Herald« dejal, da kolonialne sile ne morejo več imeti v odvisnosti dežel afriške celine, s prežvezo, da afriški narodi niso sposobni, da si sami upravljajo.

Njerere je dejal, da bi Tanganjika lahko dosegla popolno neodvisnost v petih letih in da bi s tem spriko neenovitosti prebivalstva lahko pomenila zgled tudi nekaterim drugim področjem pod britansko upra-

vo. V Tanganjiki žive ljudje raznih narodnosti in ras. Evropejci in Afričani, razlike med njimi pa so čedalje manjše.

Njerere je poudaril, da je rasno razlikovanje dandanes glavni problem vzhodne Afrike. To razlikovanje je dejanska oblika gospodarskega izkoriščanja. Afriško domače prebivalstvo pa dandanes vendarle čedalje bolj postaja prevladujoča politična sila, manjšina naseljenecv pa vedno bolj izgublja pridobljene položaje. Vzlic temu so Evropeji gospodarsko še vedno dobi močnejši. V političnem življenju Afrike se je spremenilo že mnogo stvari. Domače prebivalstvo si je pridobilo volilno pravico, ki so mu jo vedno odrekli. Zdej je treba težišče boja usmeriti na zavzemanje gospodarskih položajev, ker je težko doseči popolno politične pravice, dokler obstaja gospodarsko razlikovanje.

Sovjetski umetniki v Mehiki

Mexico, 9. febr. (TASS). V Mehiko so prispeli predsednik združenja za prijateljstvo in kulturno sodelovanje Sovjetske zveze z deželami Latinske Amerike skladatelj Aram Hačaturjan ter violinista Leonid Kogan in Elizabeta Giljeva. Sovjetski umetniki se bodo mudili v Mehiki tri tedne in bodo priredili več koncertov.

Predstavniki sekretariata za zakonodajo v Veliki Britaniji

London, 9. febr. (Tanjug) V London je prispela skupina petih predstavnikov zveznega in republiških sekretariata za zakonodajo in organizacijo oblasti Jugoslavije, ki bodo kot gostje britanske vlade proučevali lokalno samoupravo v Veliki Britaniji. Razen Londona bodo obiskali Sheffield, Cambridge, York, Henley in Harlow. V Veliki Britaniji bodo ostali 14 dni.

ZASTOJ V RAZGOVORIH O CIPRU

Razglasitev republike odložena

Makarios in Kučuk obtožujeta Britanijo, da je kriva neuspeha pogajanj

NIKOZIJA, 9. febr. (AP). Predsednik in podpredsednik ciprske republike Makarios in Kučuk sta danes obtožila britansko vlado, da je odgovorna za neuspeh nedavne konference o Cipru. Britanci so s svojimi zahtevami v zvezi z vojaškimi oporišči onemogočili, da bi bil zakon o razglasitvi neodvisnosti Cipra sprejet v parlamentu do 19. marca, ko je napovedana razglasitev republike, in so s tem odložili razglasitev za nedoločen čas.

Voditeljica časne ciprske vlade sta imela danes sestanek, na katerem sta razpravljala o britanskem sklepu o odgoditvi razglasitve ciprske neodvisnosti. Po sestanku je bilo objavljeno sporočilo, ki pravi, da sta predsednik vlade Makarios in podpredsednik dr. Kučuk proučila položaj, ki je nastal po neuspehih razgovorih z britanskim podsekretarjem v ministrstvu za kolonije Amoryjem, ter izmenjala misli o ukrepih, ki bi jih bilo

treba sprejeti. Proučila sta tudi gospodarska vprašanja in problem brezposelnosti. Sklenjeno je bilo, da bo sklican skupni sestanek članov vlade, predstavnikov grškega in turškega prebivalstva, da bi našli izhod iz položaja.

Makarios je nocoj na tiskovni konferenci v Nikoziji izjavil, da ne bo sodeloval na novih konferenci za okroglo mizo o Cipru. Nadalje je povedal, da ne bo podvel nobenih korekov za ureditev vpra-

šanja britanskih oporišč, in priporočil, da je storil vse, kar je mogel.

Razglasitev neodvisnosti Cipra je bila odložena po večeršnjih neuspehih razgovorih med Amoryjem, Makariosom in Kučukom o britanskih oporiščih na otoku.

Kongres iraških sindikatov

Bagdad, 9. febr. (AFP) — V navzočnosti generala Kasema se je danes dopoldne začel v Bagdadu prvi kongres iraške konfederacije dela. Kakor poroča radio Bagdad, je general Kasem v uvodnem govoru zlasti poudarjal, da je prihodnost iraške republike odvisna od borbenege duha delavskega razreda.

Tržaški gospodarski krog je že večkrat izrazil željo, da bi postal Trst tranzitno središče tudi za sovjetski les. Sedanj mednarodni odnosi in večja blagovna izmenjava med Sovjetsko zvezo in Italijo vseka-

kor pospešuje uresnitve tega tržaškega načrta. Razen tega pa je tudi Sovjetska zveza za zainteresirana, da poveča izvoz svojega lesa v Italijo, Zahodno Evropo in na tržišča Srednjega vzhoda.

Preko tržaškega pristanišča je šlo lani 35000 ton sovjetskega tranzitnega prometa, od tega okoli 7000 ton celuloznega lesa za novo papirnico ob izlizu Timave. Tržiške elektromehanične delavnice Združenih jadranskih ladjedelnic pa so dobile prva naročila za sovjetske centrale. Sedanja pobuda za ustanovitev sovjetskega lesnega skladišča bo verjetno

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

TRST, 9. febr. (Po telefonu). Za Čehoslovaško se sedaj tudi Sovjetska zveza zanima za stike s tržaškim pristaniščem. Semkaj je danes dopotovala sovjetska delegacija, ki se bo pogajala za ustanovitev stalnega skladišča sovjetskega lesa v Trstu.

privedla do še tesnejših stikov med Trstom in Sovjetsko zvezo ter bo zainteresirala tudi ostale države Vzhodne Evrope za tržaško pristanišče. Tukaj računajo, da si Trst s takimi sporazumi, kot je nedavni s Čehoslovaško, že v letošnjem letu lahko zagotovi najmanj 500.000 ton novega tranzitnega prometa s svojim vzhodnoevropskim zaledjem.

Sicer pa je v Trstu te dni prava sibirski zima s hudo domačo burjo. Včeraj in danes je burja skoraj povsem omrtvila promet v tržaškem pristanišču. Vsa dela pri razkladanju ladij so morali ustaviti, nekaj ladij pa sploh ne more v pristanišče. Burja s sunki preko 100 km hitrosti na uro je zahlevala tudi prve žrtve, med katerimi je voznik osebnega avtomobila, ki ga je burja danes zjutraj prevrnila v morje. Dušan Fortić

Čedalje več ameriških turistov se prijavlja za potovanje v Jugoslavijo

New York, 9. febr. (Tanjug). Po vesteh jugoslovanskega turističnega urada v New Yorku je zanimanje ameriških turistov za potovanje v Jugoslavijo letos večje kot kdajkoli prej. Nad 35 velikih potovalnih uradov v ZDA in Kanadi je doslej pripravilo skupinska potovanja v Jugoslavijo, med drugim tudi največji potovalni urad na svetu »American Express«. Mnogi med njimi prvič organizirajo takšna potovanja v Jugoslavijo. Razen tega je pričakovati, da bo letos znat-

no več ameriških turistov posamezno obiskalo jugoslovanske turistične kraje.

V Jugoslavijo bo letos priplulo tudi nekaj velikih ameriških potniških ladij. V Dubrovnik bodo kmalu priplule ladija »Britanic« ter ladija »Oslofjord« in »Olimpic«. V polnih mesecih bosta v Dubrovnik pripluli tudi ladiji »Agamemnon« in »Stella polaris«, v začetku prihodnjega leta pa bo ladija »Gripsholm« pristala v Dubrovniku in še v eni jugoslovanski luki.

Najnovejše v športu

NOGOMET

»Partizani« : reprezentanca Izraela 2:1 (1:0)